

Katolický
Katechismus

pro
dům a školu.

V ý t a h

z

velkého Katechismu

bl. P. Canisia

pro obecné školy předeepsaný

s obřady katolické církve

prostonárodně

v otázkách a odpovědích

vysvětlil

Frant. Beneš,

Kooperator v Hulině.

S arcibiskupským povolením.

Druhé vydání.

Výnos ku prospěchu pacholectkého semináře Kroměřížského.

V Olomouci, 1860.

Tisk c. k. universitní tiskárny Antonína Halousky.

Čís. 3081.

Poněvadž v tomto našem schválení předloženém díle
nic, coby proti katolické víře a čistým mravům
čelilo, nalezeno nebylo, pročež ho, co všeho od-
poroučení hodne, vytisknouti povolujeme.

V Olomouci v knížecí arcibiskupské konsistoři dne
11. dubna 1855.

Rudolf Svob. Pán z Thysebaert-ů,

biskup Tiberiadský a Vikař Generální.

Arthur Svob. Pán z Königsbrunn-ů,

M. arcib. Olom. Kanovník a Kanclíř.

Předmluva.

Množství výtečných děl, jenžto se až posavad v oboru katechetické vědy objevily, neodstrašilo mne, katechismus tento katolický v otázkách a odpovědích prostonárodně vysvětlený obecenstvu podáti. Přiměla mne k tomu nutná potřeba takového katechismu pro náš nábožný lid slovanský, a pak to přání mnohých p. p. katechetů, učitelů, rodičů a přátelů školní mládeže na nedostatek praktických prostonárodních děl v oboru tomto sobě stěžujících. Vzal jsem sobě tedy za předmět, krátce a zřetelně vysvětlovati katechismus pro obecné školy předepsaný, a od dávných časů vůbec známý, jehož část druhá skrovníčský výňatek z velikého katechismu blahoslaveného Petra Canisia, od svatého Otce Pia V. v Římě dne 24. Zář. 1569 schváleného, obsahuje. Vynechaje část první předepsaného katechismu, an každý článek víro- a mravoučení tamto pojednaný v části druhé na svém místě se nalézá, vysvětlil jsem v úvodu k učení křesťansko-katolického náboženství, prameny, z kterých přirozené náboženství čerpáme, učiniv pak přechod k zjevenému náboženství katolickému v patrohlavních částkách pojednanému. Na obřady katolické církve bral jsem zvláštní ohled.

Rozdělení katechismu ve víro- a mravoučení za zbytečné pokládal jsem, an každému p. katechetu a učiteli známo jest, že první a čtvrtá hlavní částka víro-, druhá však, třetí a pátá mravoučení katolické církve obsahuje, a že při každém katolickém křesťanu víra a mravy jedno jsou, aneb aspoň jedno býti mají, an bez víry žádných ctností, a bez ctností žádné pravé víry není, čili že víra křesťana v mravích, mravy však křesťanské v pravé víře se zakládají. Ano sam náš velebný a blahoslavený Canisius ve svém velikém katechetickém díle tohož rozdílu nečiní, anobř krátce praví: „Učení křesťanské jedná o moudrosti a spravedlnosti. K moudrosti patří čtyry první částky, které po sobě následují, a o víře, naději, lásce a svátostech jednají; k spravedlnosti náleží pátá částka.“ Při vysvětlování použil jsem mnohého katechetyckého díla.

Pak-li svůj cíl dosáhnu, a toto dílo spasitelné ovoce ponese, buduť „Otce světél, od něhož všeliké dáni výborné a každý dar dokonalý pochází (Jak. I, 17) velebiti, a vroucné volati: „Omnia ad majorem Dei gloriam.“

V Hulíně na den svatých apoštolů moravských Cyrilla a Methodia 1856.

Spisovatel.

Č á s ť p r v n í.

Úvod

k učení křesťansko-katolického náboženství.

Obsah.

- I. Co nás učí náboženství.
- II. O přirozeném náboženství.
- III. Potřeba zjeveného náboženství.
- IV. Co nás učí křesťanské náboženství.

I. Co nás učí náboženství?

Náboženství nás učí, Boha znáti, ctíti a jemu se klaněti.

Kdo učil lidi náboženství?

Bůh sám učil lidi náboženství, když je v ráj rozkoše postavil, aby jej vzdělávali a ostříhali, a dal jim přikázání. (1 Mojž. II, 15—17).

II. Dal-li Bůh člověku také přirozené schopnosti, aby jej poznati, ctíti a jemu sloužili mohl?

Ano; Bůh dal člověku rozum, vůli a svědomí.

Co činí člověk rozumem?

Člověk rozumem jednu věc od druhé vůbec (um), zvlášť pak svého stvořitele od stvořené věci rozeznává.

K čemu vůle člověka schopného činí?

Vůle člověka schopného činí, dobré činiti, a proti zlému bojovati.

Co činí svědomí?

Svědomí člověkovi praví, co má činiti, a dobře-li jednal čili zle.

Jak pak nazýváme ono náboženství, k'ere člověk svým pouhým rozumem poznati může?

Náboženství, které člověk svým pouhým rozumem poznati může, nazýváme přirozené náboženství.

III. Jsou-li však tyto přirozené schopnosti člověka dostatečné, dokonale Boha poznati, ctíti a jemu sloužiti?

Nikoli; nebo rozum a svědomí člověka jsou slabé, a vůle jeho jest k zlému nakloněna.

Odkud to pochází, že rozum a svědomí člověka jsou slabé, a vůle jeho k zlému jest nakloněna?

To pochází od hříchu, kterého se Adam v ráji, a my v Adamovi se dopustili, a který jsme od něho zdědili.

Nechal-li Bůh padlé lidi bez vyučování v náboženství?

Ne; on jim posílal od času k času nábožné muže, jako Enoc'a, Noěma, Abrahama, Izáka, Jakuba, Mojžiše; on vzbudil také proroky, kteří učili lidi pravého Boha znáti, ctíti a jemu se klaněti.

Kolik jest proroků v starém zákoně?

Čtyř jest větších: Isaiáš, Jeremiáš, Ezechiel a Daniel, a dvanáct jest menších proroků: Ozecáš, Joel, Amos, Abdiáš, Jonáš, Náhum, Micheáš, Habakuk, Sofoniáš, Hageus, Zachariáš a Malachiáš.

Kdo pak nás naučil dokonale Boha znáti, a jemu v duchu a pravdě se klaněti?

Ježíš Kristus, příslibený a davno očekávaný Mesiáš. „Mnohokrát a mnohými spůsoby mluvil někdy Bůh otcům skrze proroky: nejposléze v těchto dnech mluvil nám skrze Syna“ (k Žid I, 1—2.)

Jak jmenujeme ono náboženství, které učil Ježíš Kristus?

Náboženství které učil Ježíš Kristus, jmenujeme křesťanské náboženství.

IV. Co nás učí křesťanské náboženství?

Křesťanské náboženství nás učí, Boha znáti, ctíti a jemu se klaněti podle učení a příkladu Ježíše Krista.

Kdo však nám po na nebe vstoupení Ježíše Krista, toto křesťanské náboženství zvěstoval?

Svatí apoštolové a jejich náměstkové biskupové a kněží katolické církve. „Jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce, i Syna, i Duchu svatého; učte je zachovávat všecko, což jsem koli přikázal vám: a aj já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa.“ (Mat. XXVIII, 19—20).

Cvičení se v cnosti. *) Pozoruj člověče! lásku a dobrotu Boží, a nezanedbávej vyučování v náboženství, abys dobře Boha poznal, a jemu tak sloužil, jak tomu Ježíš Kristus, svatí apoštolové a katolická církev učí. (Advent.)

*) Místo cvičení se v cnosti mohou se také i následující otázky oživati: Co se z toho učíš? k čemu tě toto učení vřvy nebo mravů vzbuzuje?

Č á s ť d r u h á.

Výtah

**z velikého katechismu blahoslaveného P. Canisia
s důkaznými z pisma svatého místy a církevními
obřady.**

O b s a h.

Úvod.

První hlavní částka. O víře.

- I. Oddělení. Co katolická víra jest.
- II. Oddělení. O dvanácti člancích víry.

Druhá hlavní částka. O naději.

- I. Oddělení. Co křesťanská naděje jest.
- II. Oddělení. O modlitbě.
- III. Oddělení. O poctě Marie Panny.
- IV. Oddělení. O církevním bratrstvu.
- V. Oddělení. O křížové cestě, poutích a processích.

Třetí hlavní částka. O lásce.

- I. Oddělení. Co křesťanská láska jest.
- II. Oddělení. O desateru Božích přikázání vůbec.
- III. Oddělení. O desateru Božích přikázání zvlášť.
- IV. Oddělení. O přikázáních církevních vůbec.
- V. Oddělení. O přikázáních církevních zvlášť a obřadech mše svaté.

Čtvrtá hlavní částka. O svátostech a svěceních.

- I. Oddělení. O svátostech vůbec.
 II. Oddělení. O svátostech zvláště a jejich obřadech.
 III. Oddělení. O svěceních.

Pátá hlavní částka. O křesťanské spravedlnosti a dokonalosti.

- I. Oddělení. O křesťanské spravedlnosti.
 Díl první křesťanské spravedlnosti: Varuj se zlého.
 Díl druhý křesťanské spravedlnosti: Čiň dobré.
 II. Oddělení. O křesťanské dokonalosti.

Ú v o d.

Kde nalezáme krátký obsah křesťansko-katolického náboženství?

Krátký obsah křesťansko-katolického náboženství nalezáme v katechismu.

Co jest katechismus?

Katechismus jest cvičení v křesťansko-katolickém učení. Tak také se jmenuje i ta kniha, v níž se to cvičení obsahuje.

V kolika hlavních částkách se křesťansko-katolické učení v tomto katechismu přednáší?

Křesťansko-katolické učení v tomto katechismu v patero hlavních částkách se přednáší. *)

Které jest to patero hlavních částek?

To patero hlavních částek jest: 1. Víra. 2. Nadeje. 3. Láska. 4. Svaté svátosti a svěceniny. 5. Křesťanská spravedlnost a dokonalost.

*) Příkladek nečiní zvláštní oddělení v tomto katechismu, poněvadž v běhu první hlavní částky při XI. a XII. článku víry čtyř poslední věci člověka se pojednávají.

První hlavní částka.

O víře.

I. Oddělení.

Co jest katolická víra.

Co znamená slovo věřiti ?

Slovo věřiti znamená, za pravdu míti, co nám hodnověrný člověk praví.

Kdo pak jest naši víry nejhodnější ?

Bůh jest naši víry nejhodnější.

Musíme-li věřiti, co Bůh zjevil ?

Musíme věřiti, co Bůh zjevil, poněvadž Bůh věčná pravda a neskončená moudrost jest, která ani oklamati, ani oklamána býti nemůže. (Žalm CXVIII, 160)

Co znamená slovo zjeviti ?

Slovo zjeviti znamená, něco skrytého a tajného na jevo dáti.

Jak pak se ono zjevení nazývá, co z úst Božích vyšlo ?

Zjevení, co z úst Božích vyšlo nazývá se slovo Boží.

Kolikého druhu jest zjevené slovo Boží ?

Zjevené slovo Boží jest dvojího druhu: psané a nepsané.

Jak jmenujeme jinak psané slovo Boží ?

Psané slovo Boží jmenujeme také písmo svaté.

Co vyrozumíváme písmem svatým ?

Písmem svatým vyrozumíváme oné knihy, které můžové Boží z vnuknutí Ducha svatého sepsali, a které od církve svaté za takové uznány byly.

Kolik hlavních dílů má písmo svaté ?

Písmo svaté má dva hlavní díly: starý a nový zákon.

Z kterých knih záleží starý zákon?

Starý zákon záleží: z 5 knih Mojžíšových, z knihy Josue, z knihy Soudců, z knihy Ruth, ze čtyř knih Královských, z dvou knih Paralipomenon, z dvou knih Esdrašových, z knihy Tobiášově, z knihy Judith, z knihy Ester, z knihy Jobově, z knihy Žalmů, z Přísloví Šalomounových, z knihy Kazatele, z písně Šalomounově, z knihy Moudrosti, z knihy Sirachově, z knih čtyř větších proroků: Isaiáše, Jeremiáše, Ezechiele a Daniele, z knihy Baruch a dvanácti menších proroků: Oseáše, Joele, Amósa, Abdiáše, Jonáše, Micheáše, Nahůma, Habakuka, Sofoniáše, Aggeusa, Zachariáše a Malachiáše, pak ze dvou knih Makabejských.

Z kterých knih pozůstává nový zákon?

Nový zákon pozůstává: z evangelium svatého Matouše, sv. Marka, sv. Lukáše a sv. Jana, ze skutků sv. apoštolů, z epistol sv. Pavla k Římanům, první a druhé ku Korintským, ku Galatům, k Efeským, k Filippenským, ku Kolosenským, první a druhé k Tessalonickým, první a druhé k Timotheovi, k Titovi, k Filemonovi, k Židům; z epistol obecné sv. Jakuba, první a druhé sv. Petra, první, druhé a třetí sv. Jana, z epistol sv. Judy, a ze zjevení sv. Jana.

Je-li pak všechno, co Ježíš Kristus zjevil a činil, a co svatí apoštolové učili, v písmě svatém poznamenáno?

Nikoli; nebo 1. Ježíš velel svatým apoštolům kázati evangelium (radostné poselství spasení), nepřikázal však jim, aby psali, řka: Jdouce po všem světě kaďte evangelium všemu stvoření. (Marc. XVI, 15.) — Proto také 2. všickni sv. apoštolové, Duchem svatým posilnění, kázali a divy činili, ale nepsali všichni; nebo nic nemáme psaného od sv. Tomáše, Ondřeje, Filippa a Matěje, Jakuba staršího a Bartoloměje, Simona a Barnabáše. — 3. Samo písmo svaté dosvědčuje, že není všechno, co Ježíš učil a činil v něm poznamenáno; nebo čteme u sv. Jana XX, 30: „Mnohé zajisté jiné divy činil Ježíš před obličejem učenníků svých, kteréž nejsou psány v knize této.“

Jak jmenujeme ono slovo Boží, které svatí apoštolové z vnuknutí Ducha svatého jen kázali, ale nepsali?

Ono nepsané slovo Boží jmenujeme ústně podání nebo tradici.

Kde pak se zachovává toto ústné podání?

Ústně podání věrně a neporušeně se zachovává v církvi katolické.

Proč věří katolický křesťan, co jemu církev k věření představuje, nechť jest to psáno neb není?

Katolický křesťan věří, co jemu církev k věření představuje: 1. Iponěvadž Kristus náš Božský zákonadárce ve svatém evangelium zřetelně poroučil, abychom církve poslouchali. „Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá“ pravil Ježíš k učenníkům svým. (Luk. X, 16.) 2. „Církev jest sloup a utvrzení pravdy.“ (1 Tim. III, 15.) — 3. Ježíš a Duch svatý zůstává s ní až do skonání světa. „Já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“ (Mat. XXVIII, 20.) „A já prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy.“ (Jan XIV, 16 — 17.)

Co jest tedy křesťansky katolicky věřiti?

Křesťansky katolicky věřiti jest: všecko to za pravé miti, co Bůh zjevil, a co církev k věření představuje, nechť jest to psáno neb není.

Je-li na tom dosti k spasení, aby katolický křesťan toliko v srdci věřil, co Bůh zjevil?

Není na tom dosti k spasení, aby katolický křesťan toliko v srdci věřil, co Bůh zjevil, ale musí také: 1. Víru svou skrze své skutky ukazovati. „Což prospěje, bratři moji, praví-li kdo o sobě, že má víru, nemá-li skutků? Zdalíž jej bude moci víra spasiti? (Jak. II, 14.) — Jak tělo bez ducha mrtvé jest, tak jest i víra bez skutků mrtvá. (Jak. II, 26.) — 2. To, co v srdci věří, když potřeba jest, ústy veřejně vyznávat. „Srdcem se zajisté věří v spravedlnosti: ale ústy se děje vyznání k spasení.“ (Řím. X, 10.)

Je-li víra jednomu každému člověku potřebná?

Víra jest jednomu každému člověku, an chce spasen býti, potřebná; „neboť bez víry nemožno jest líbiti se Bohu.“ (Žid. XI, 6.)

Kde se zvlášť obsahuje, co katolický křesťan věřiti musí?

Co katolický křesťan věřiti musí, zvlášť ve snešení apoštolském se obsahuje; které takto zní:

Věřím v Boha Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země. I v Jesu Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho. Jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie panny. Trpěl pod Pontským Pilátem, ukřížován, umřel i pohřben jest. Sstoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých. Vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha Otce všemohoucího. Odtud přijde soudit živé i mrtvé. Věřím v Ducha svatého. Svatou církev obecnou, svatých obcování. Opuštění hříchů. Těla vzkříšení. A život věčný. Amen.

Kolik má článků toto snešení apoštolské?

Snešení apoštolské má dvanácte dílů neb článků.

Cvičení se v ctnosti. Děkuj Bohu, že jsi dítě církve, která tebe v pravé víře vyučuje; modli se často a vroucně snešení apoštolské, a co v srdci věříš svými skutky ukazuj.

II. Oddělení.

O dvanácti člancích víry.

§. 1. O prvním članku víry.

Jak zní první článek víry?

První článek víry zní: Věřím v Boha Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země.

O čem jedná první článek víry?

První článek víry jedná: 1. o Bohu a jeho vlastnostech, 2. o nejsvětější Trojici, 3. o stvoření světa, 4. o andělech, 5. o hříšném pádu prvních lidí.

a) O Bohu

Kterak poznáváme, že jest Bůh ?

Poznáváme, že Bůh jest : 1. Poněvadž častokráte Bůh se lidem zjevil. „Mnohokráte a mnohými spůsoby mluvil někdy Bůh otcům skrze proroky : nejposléze v těchto dnech mluvil nám skrze Syna.“ (Žid. I. 1—2, — 2. Rozum zdravý člověka učí, že jest Bůh : „Jen blázen říká v srdci svém : Není Boha.“ (Žalm XIII, 1.) — 3. Celý svět hlásá, že jest Bůh. „Aj ptej se člověče hováď, a naučí tebe : a ptáctva nebeského, a oznámí tobě : mluv zemi, a odpoví tobě, a vypravovati budou ryby mořské. Kdož neví, že všecky tyto věci ruka Hospodinova učinila?“ (Job XII, 7.)

Co jest Bůh ?

Bůh jest sám od sebe pocházející, ta nejdokonalější bytost (Řím. XI, 36.)

Proč praríš : sám od sebe pocházející bytost ?

Poněvadž Boha nikdo nestvořil, on tedy sám od sebe od věčnosti pošel.

Můžeme-li Boha svým rozumem obsáhnouti ?

Nikoli ; nebo Bůh jest neskončený.

Které však dokonalosti čili vlastnosti Boží poznáváme jak zjevením Božím, tak i rozumem vlastním ?

Poznáváme, že Bůh jest pouhý duch, všemohoucí, nejvyšší dobrotivý, všudy přítomný, vševědoucí, nejsvětější, nejvyšší spravedlivý, nejvyšší milosrdný, nejmoudřejší, nejvěrnější, nejvyšší blahoslavený, neproměnitelný, věčný.

1. Bůh jest pouhý duch.

Co to znamená : Bůh jest pouhý duch ?

Bůh jest pouhý duch, taková bytost, která má nejdokonalější rozum a vůli, ale těla nemá. „Boha nikdy žádný neviděl.“ (Jan I, 18.) „Bůh jest duch.“ (Jan IV, 24.)

Může-li také Bůh, tak jako lidi, vypodobněn býti ?

Nikoli; neboť jest duch, který sám o sobě praví: „Komu připodobníte mne?“ (Isai XL, 25.)

Cvičení se v ctnosti. Bůh duch jest, v duchu tedy a pravdě máme se jemu klaněti (Jan IV, 24.); nebo on zavrhuje onou službu, která se jen ústy koná, a nejde od srdce. (Isai. XXIX, 13.)

2. Bůh jest všemohoucí.

Co tím říci chceš?

Bůh jest všemohoucí, jemu není nic nemožného učiniti.

Odkud to víme, že Bůh všecko, co chce, učiniti může?

To víme, poněvadž Bůh chtěl nebe i zem i všecko, cokoli jest, stvořiti, a pravil jen: Budť to, a učiněno jest.“ (1 Mojž. 1). „On řekl, a (všecky věci) učiněny jsou: on rozkázal, a stvořeny jsou.“ (Žalm XXXII, 9). „U Boha jest všecko možné“ (Mat. XIX, 26.); toto dokazují zázrakové Boží.

Cvičení se v ctnosti. K Bohu v čas bídý své outočistě vezmu, a dím jemu: „Obrance můj jsi ty, a outočistě mé, Bůh, v tebe doufati budu.“ (Žalm XC, 2). „Mocen jest všecko učiniti mnohem hojněji, než prosíme neb rozumíme“ (Efes. III, 20.), a chci se pokořiti pod mocnou rukou Boží. (1 Pet. V, 6).

3. Bůh jest nejvyšš dobrotivý.

Co to v sobě obsahuje?

Bůh jest nejvyšš dobrotivý ke svým stvořením, nebo od něho máme všecko dobré.

Odkud to poznáváme, že Bůh jest nejvyšš dobrotivý?

Poznáváme to: 1. poněvadž nás a všecko stvořil; 2. krví Syna svého vykoupil; a 3. nám nebe připravil. „Bůh jest láska,“ (1 Jan IV, 8.) „nebo tak miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (Jan III, 16).

Cvičení se v etnosti. Za tuto neskončenou dobrotu chci 1. Boha nade všecko milovati: spolu také svým bližním vse dobro přát, a volám tedy z hlubokosti srdce: „My milujeme Boha; nebo prvé miloval nás.“ (1 Jan IV, 19.) „To jest láska Boží, abychom přikázání jeho ostříhali: a přikázání jeho nejsou těžká.“ (1 Jan V, 3.) „Poněvadž Bůh tak miloval nás, i my máme jedni druhé milovati“ (1 Jan IV, 11.) — Chci 2. v něho důvěřovati, volaje: „Hospodin řídí mne: ničehož mně scházeti nebude.“ (Žalm XXII, 1.)

4. Bůh jest všudy přítomen.

Co to znamená?

Bůh jest všudy přítomen, jest všudy na nebi i na zemi.

Odkud to však říme?

Bůh sám to zjevil, řka: „Zdaliž jsem já Bůh jen z blízka, a ne i zdaleka? Zdaliž nebe i země já nenaplňuji. (Jer. XXIII, 23—24). „V něm živi jsme a hýbáme se, i trváme.“ (Skut. ap. XVII, 28).

Také-li cítí člověk tuto všudy přítomnost Boží?

Ovšem; častokráte při vnitřním nadání, pohnutí, radosti a bázni, cítí jaksi podivně přítomnost Boha svého.

Cvičení se v etnosti. Pamatuj člověče na všudy přítomnost Boží: 1. když k zlému ponoukán byváš (1 Mojž. XXXIX, 9.) a reč: „Kamž půjdu od ducha tvého (Hospodine)? a kam před tváří tvou uteku? Jestliže bych vstoupil na nebe, tam jsi ty: pakli bych vstoupil do pekla, přítomen jsi; byt bych . . . bydlil v končinách moře; i tam ruka tvá provodila by mne.“ (Žalm CXXXVIII, 7—10.) — „Nebesa nebes neobsahují tebe.“ (2. Paralp. VI, 18.) — 2. Když se v nebespečenství a bídě nalezáš, volej: „Jestliže Bůh s námi, kdo proti nám?“ (Řim. VIII, 31).

5. Bůh jest vševědoucí.

Co tím vyrozumíváš?

Bůh jest vševědoucí, on ví všechno, jak pominuté, tak i přítomné, tak i budoucí věci, on ví naše nejtajnější myšlenky, a protože nemůže oklámán býti.

Odkud to víme, že Bůh jest vševědoucí?

Ježíš nás to učil. „Otec váš ví, čehož jest vám potřebí, prvé nežlibyste ho prosili.“ (Mat. V, 8.) „on vidí v skrytě.“ (Mat. VI, 4.) „Jeden z vrabců nepadne na zem, bez Otce vašeho; vaši pak vlasové na hlavě všickni zečtení jsou.“ (Mat. X, 29 — 30).

Proč nemůže člověk ani své myšlenky a žádosti před Bohem ukrýti?

„Poněvadž Bůh zkušuje srdce a ledví (člověka)“ (Žalm VII, 10); příklad máme na Kainu (1 Mojž. IV, 6.); na Herodesu (Mat. II, 13).

Cvičení se v ctnosti. Když Bůh vševědoucí jest: 1. chci se vždy varovati, něco zlého mysliti, nebo činiti; chci 2. k Bohu v duchu a pravdě se modliti; 3. všechno, co na mne Bůh posílá, trpělivě snášeti, a nikdy, 4. sebe sám za dobrého pokládati; nebo „kdo mne soudí, Pán jest.“ (1 Cor. IV, 4).

6. Bůh jest nejvyšší svatý.

Co jest to : Bůh jest nejvyšší svatý?

Bůh jest nejvyšší svatý jest: on miluje všechno dobré, a opovrhuje všechno zlé?

Odkud však to víme?

Bůh nám to zjevil, řka: „Svatí buďte, nebo já svatý jsem;“ (3 Mojž. XI, 44.); proto dal nám příkázání, abychom svatě na zemi obcovali, a zlého se varovali.

Jak velmi jest Bůh svatý?

Bůh tak svatý jest, „že ani nebesa nejsou čistá před obličejem jeho;“ (Job XV, 15.); on jest nejvyšší svatý.

Cvičení se v ctnosti. Poněvadž Bůh nejvyšší svatý jest: 1. chci se každého i toho nejmenšího hříchu varovati, a chci svatě na zemi obcovati. 3. Mojž. XIX, 2.); 2. chci také s největší uctivostí k Bohu volati: Sva-

tý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů, plná jest všecka země slávy jeho.“ (Isai VI, 3. Zjev. IV, 8).

7. Bůh jest nejvyšš spravedlivý.

Co to znamená?

Bůh jest nejvyšš spravedlivý: on dobré odměňuje, a zlé tresce.

Kdo nám řekl, že Bůh nejvyšš spravedlivý jest?

Bůh sám to řekl, když takto k nám volá: „Já Hospodin, kterýž zpytuji srdce, a zkušuji ledví: kterýž dávám jednomu každému podle cesty jeho.“ (Jer. XVII, 10). „Já jsem . . . Bůh horlivý, trestající nepravost na synech do třetího a čtvrtého pokolení.“ (5 Mojž. V, 9). „Půjdou, kteříž dobře činili na vzkříšení života: kteří pak zlé činili, na vzkříšení soudu.“ (Jan V, 29).

Jak velmi jest Bůh spravedlivý?

Bůh jest tak spravedlivý, že ani jedinké slovo marné, ani nápoj čerstvé vody bez odplaty nezůstane (Mat. XII, 36. — X, 42). „I hřešícím andělům neodpustil, ale je . . . do pekla strhnul“ (2 Petr. II, 4.), on jest tedy nejvyšš spravedlivý.

Odplaci-li ale Bůh všecko v tomto životě?

Nikoli; mnohému shovívá, až do smrti, odplatí však na věčnosti. „Všickni zajisté my ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovu, aby přijal jedenkaždý na těle vlastním, jakž činil, buďto dobré nebo zlé (2 Kor. V, 10.) „Neříkej: Hřešil jsem, a co mi se z toho přihodilo smutného? nebo Nejvyšší jest shovívající odplátitel.“ (Ekl. V, 4).

Cvičení se v etnosti. Poněvadž Bůh nejvyšš spravedlivý jest: „hrozně jest upadnouti v ruce Boha živého.“ (Žid. X, 31.) Chci tedy na světě spravedlivě živ býti a pro spravedlnost všecko milerád snášeti. „Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost: nebo jejich jest království nebeské.“ (Mat. V, 10).

8. Bůh jest nejvyšš milosrdný.

Co tím říci chceš?

Bůh jest nejvyšš milosrdný; odpouští nám hříchy naše, když se napravujeme.

Kdo nám to zjevil, že Bůh nejvyšš milosrdný jest?

To nám Bůh sám zjeviti ráčil: „Živt jsem já, praví Pán Bůh: nechci smrt bezbožného, ale aby se obrátil . . . a živ byl“ (Ezech. XXXIII, 11). „Lito- stivý a milosrdný (jest) Hospodin: dlouho shovívajct a velmi milosrdný.“ (Žalm CII, 8).

Jak veliké jest milosrdenství Boží?

Nestihlé jest milosrdenství Boží. „Milosrdenství tvé veliké jest nade mnou (Bože) (Žalm LXXXV, 13). „Bůh, kterýž jest bohatý v milosrdenství“ (Efez. II, 4). „Budou-li hříchové vaši, di Hospodin, jako šarlat, jako sníh zbileni budou.“ (Isai I, 18).

Cvičení se v ctnosti. Nestihlé milosrdenství Boží vzbuzuje nás: 1. chváliti Boha neustále.“ „O milosrdenstvích Hospodinových na věky zpívati budou.“ Žalm LXXXVIII, 2), 2. od něho odpuštění svých hříchů doufati. „Nebo on (Ježíš) jest obět slitování za hříchy naše.“ ((1 Jan II, 2), 3. milosrdenství bližním proukazovati. „Buďte milosrdní jakož i váš Otec milosrdný jest.“ (Luk. VI, 36.), a 4. nepříteli svému se srdce odpouštěti. „Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vin- níkům.“ (Mat. VI, 12).

9. Bůh jest nejmoudřejší.

Co to znamená?

Bůh jest nejmoudřejší znamená: On vše tak řídí, že to lepší býti nemůže.

Z čeho pak to soudíme, že Bůh nejmoudřejší jest?

To soudíme z díla rukou jeho, nebo vše tak učinil, že to lepší býti nemůže; tak n. p. má tělo naše pět smyslů, abychom pracovati a se radovati mohli. Bůh nás postavil na zem, aby nás živila; dal nám rodiče, učitele, představené, abychom den ode dne lepší byli;

poslal Syna svého, Ježíše Krista, abychom do nebe přišli. „Hospodine! všecky věci s moudrostí jsi učinil.“ (Žalm CIII, 24). „U něho jest moudrost i síla, on má radu i rozumnost.“ (Job XII, 13).

Cvičení se v ctnosti. Bůh jest nejmoudřejší, protož 1. se všim spokojeni budme, co Bůh činí, byť bychom to dobré rozumem svým nepoznávali. „Vyjev Hospodinu cestu tvou, a naději měj v něm: a on všecko dobře učiní.“ (Žalm XXXVI, 5). 2. Nepřestávejmež moudrost Boží obdivovati, a následovati.

10. Bůh jest nejvěrnější.

Co tím říci chceš?

Bůh jest nejvěrnější, nebo co on mluví a slibuje, pravda jest, a všecko se stane.

Odkud to říme?

Bůh sám takto mluví: „Není Bůh jako člověk, aby klámal; ani jako syn člověka, aby se měnil. Řekl tedy a neučiní? Mluvil a nevyplní?“ (4 Mojž. XXIII, 19.) „Nebe a země pomínou, ale slova má nepomínou.“ (Mat. XXIV, 35.)

■ Cvičení se v ctnosti. Když Bůh nejvěrnější jest: máme tedy 1. v něho pevně věřiti a silně doufati v životě, i při smrti. Neboť Bůh jest pravdomluvný, ale každý člověk lhář.“ (Řim. III, 4.) 2. Vynasnažovati se máme, své sliby, obzvláště pak křestní slib, věrně plniti.

11. Bůh jest nejvýš blahoslavený.

Proč pravíš, že Bůh nejvýš blahoslavený jest?

Poněvadž Bůh ani to nejmenší trápení nemá, ale neustále takové radosti požívá, že všeliká rozkoš nic není u přirovnání radosti jeho.

Kterak poznáváme, že Bůh nejvýš blahoslavený jest?

My to poznáváme, poněvadž on nám zde na zemi tolik radosti připravuje, a po smrti věčné blahoslavenství podává. „Čeho oko nevidalo, ani ucho nesly-

chalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteříž jej milují“ (1 Kor. II, 9); on tedy sám nejprve nejvyšš blahoslavený býti musí.

Cvičení se v etnosti. Když Bůh nejvyš blahoslavený jest, máme 1. tedy v něm svou rozkoš hledati, a márné tělesné rozkoše zavrhovati. 2. Hleďme se tedy po smrti do radosti nebeské dostati. „Nebo mám za to, že utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě, kteráž se zjeví v nás.“ (Řim. VIII, 18).

12. Bůh jest neproměnitelný.

Co to znamená ?

Bůh jest neproměnitelný znamená, že vše to, v čem Bůh pozůstává, neb co on chce, vždy to samo zůstává a chce na věky věkův.

Odkud to víme, že Bůh neproměnitelný jest ?

To víme 1. ze slov jeho, nebo takto mluví Bůh: „Já jsem Hospodin, a neměním se.“ (Mat. III, 6). — 2. Z jeho přikázání, které zůstávají vždy ty samé, jak byly před tisíci lety. — 3. Z jeho spravedlnosti, která až po dnes vše dobré odměňuje, a zlé tresce. „I půjdou tito (zli) do trápení věčného; ale spravedliví do života věčného.“ (Mat. XXV, 46).

Cvičení se v etnosti. Poněvadž Bůh neproměnitelný jest, chci tedy vždy v slovo jeho důvěřovati: „Nebe a země pominou, ale slova má nepomnou,“ pravi Ježíš (Mat. XXIV, 35). — Nikdy však sobě na světě tomto proměnitelném zakládati nebudu.

13. Bůh jest věčný.

Co to v sobě obsahuje ?

Bůh jest věčný, on byl vždy, jest a bude na věky věkův.

Kdo nás to učil, že Bůh věčný jest ?

To nás učí písmo svaté: Prvé nežli učiněny byly hory, a než jest spůsobena země, a okršlek zemský; od věků až na věky jsi ty Bůh.“ (Žalm LXXXIX, 2).

Cvičení se v etnosti. Je-li Bůh věčný, jeho se pevně, ne však světa pomíjejícího držíme: „Svět pomijí i žádost jeho; ale kdo činí vůli Boží, zůstává na věky.“ (1 Jan II, 17).

b) O nejsvětější Trojici.

Je-li pak více nežli jeden Bůh ?

Nikoli; jeden toliko Bůh jest. „Hospodin jeden jest.“ (5 Mojž. VI, 4).

Kolik však jest Božských osob ?

Tři jsou Božské osoby. První Božská osoba jmenuje se Otec, druhá Syn, třetí Duch svatý. „Tři jsou, kteříž svědectví vydávají na nebi: Otec, Slovo a Duch svatý, a ti tři jsou jedno.“ (1 Jan V, 7).

Jak tyto tři Božské osoby jedním jménem nazýváme ?

Ty tři Božské osoby jedním jménem nazýváme: nejsvětější Trojici.

Jsou-li tyto tři Božské osoby všechny stejné a sobě rovné ?

Ano; žádná není větší, ani menší, žádná mocnější, ani světější jsou tedy sobě docela rovné a stejné. Sneš. sv. Athanasia).

Jsou-li tři Božské osoby sobě rovné, budou také tři sobě rovní bohové ?

Nikoli; jeden toliko Bůh jest ve třech osobách. Než tento jeden Bůh, pokudž nás stvořil, jmenuje se našim Stvořitelem, pokudž nás vykoupil, našim Vykupitelem, pokudž nás posvěcuje, našim Posvětitel.

Jak to může byti, že jsou tři Božské osoby, a přec není více nežli jeden Bůh ?

To my lidé věděti a svým rozumem pochopiti nemůžeme, jest to pro nás tajemstvím.

Budeme-li to ale někdy věděti ?

Ovšem, až se k Bohu dostaneme. „Nyní vidíme skrze zrcadlo v podobenství, ale tehdaž tváří v tvář; nyní poznávám s částky, ale tehdaž poznám, jakož i poznán jsem.“ (1 Kor. XIII, 12).

Čím vyznává katolický křesťan nejsvětější Trojici?

Katolický křesťan vyznává nejsvětější Trojici znamením svatého kříže, když děláje kříž, každou z těch třech Božských osob jmenuje. Krom toho katolický křesťan znamením svatého kříže také vyznává, že Ježíš Kristus, když na kříži umřel, nás svou smrtí vykoupil.

Kterak děláme kříž?

Kříž děláme pravou rukou znamenajíce s ní čelo, ústa a prsy, a říkáme: Ve jménu Otce †, i Syna †, i Ducha † svatého. Amen. — Římský pak kříž děláme znamenajíce čelo, prsy, levé a pravé rameno říkáme:

Otce i

Ve jména † Ducha sv. Amen.

Syna i

Co pak se připisuje Otci? co Synu? co Duchu svatému?

Otci se připisuje stvoření světa, Synu vykoupení, a Duchu svatému posvěcení.

c) O stvoření.

Co znamená to slovo stvořiti?

Slovo stvořiti znamená z ničeho něco vyvesti.

Kdo však může z ničeho něco vyvesti?

Nikdo jiný, než Bůh, kterýž nebe i zem i všecko, cokoli jest, stvořil.

Jak jmenujeme nebe i zem i všecko, cokoli jest, jedním slovem?

Vše, cokoli jest, jmenujeme jedním slovem: svět.

V kolika dnech Bůh celý svět stvořil?

Bůh stvořil svět celý v šesti dnech. (1 Mojž. I). Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi, pak řekl: Buď světlo; a učiněno jest světlo. — Druhého dne řekl Bůh: Buď obloha u prostřed vod; a stalo se tak. — Třetího dne řekl Bůh: Shromážděte se vody v jedno místo, a ukaž se sucho, a nazval Bůh sucho zemi, a zhromáždění vod

mořem, i řekl dále: Zplod' země bylinu i dřevo; i stalo se tak. — Čtvrtého dne řekl Bůh: Bud'te světla na obloze nebeské, a dělte den a noc, i stalo se tak, slunce svítilo ve dne, hvězdy a měsíc v noci. — Pátého dne řekl Bůh: Vydejte vody plaz duše živé a létavé nad zemi pod oblohou nebeskou, a stvořil ryby i vodní živočichy, a ptactvo v povětří. — Šestého dne řekl Bůh: Vydej země zvířata všeho druhu; a pak řekl: Učiňme člověka k obrazu svému, ať panuje nade vším, co se hýbá na zemi. A stvořil Bůh člověka, muže a ženu stvořil je. — Sedmého ale dne odpočinul od všeho díla. (1 Mojž. II, 2).

Kteří jsou nejznamenitější tvorové Boží?

Nejznamenitější tvorové Boží jsou andělové a lidé.

d) O andělich.

Co jsou andělé?

Andělé jsou pouzí duchové, jenž mají rozum a vůli, ale těla nemají.

Proč Bůh anděly stvořil?

Bůh anděly stvořil, aby ho ctili, milovali, jemu se klaněli, jemu sloužili, a lidi ostříhali. On je ve své milosti a s mnohými dokonalostmi stvořil.

Mnoho-li Bůh andělů stvořil?

Nesčíslný jest počet andělů, které Bůh k službě své a ochraně lidské stvořil. „Tisícové tisíců sloužili jemu, a desetkrát tisíckrát sto tisíců stálo při něm. (Dan. VII, 10). Obzvlášť pak čítáme devět kůrů čili sborů andělských.

Jak se jmenují andělové, kteříž lidi ostříhají?

Jmenují se andělé strážní. „Andělům svým přikázal o tobě: aby ostříhali tě na všech cestách tvých. Na ruku ponosou tě: abys snad neurazil o kámen nohy své. (Žalm. XC, 11—12).

Kterak tito andělové člověkovi svou lásku prokazují?

Oni v člověku vzbuzují spasitelná myšlení hnutí,

čity a žádosti, za něho u Boha orodují, a modlitby jeho Bohu přednášejí.

Jsou-li pak všichni andělé dobří a Bohu milí duchové?

Nikoli; mnozí andělé milost Boží skrze hřích pýchy ztratili. Ty pyšné anděly, které ďábly nazýváme, Bůh na věky zavrhl, a do pekla odsoudil. „I na andělech svých našel (Bůh) nepravost.“ (Job IV, 18).

Zdatiž pak mohou tito zlí andělé také ještě na lidi působiti?

Ovšem; když v srdcích lidských všeliká zlá myšlení a žádosti vzbuzují, lidi k hříchu ponoukají, čehož první naše matka (1 Mojž. III), zakusila. „Protivník váš ďábel jako lev řvoucí obchází, hledaje, kohoby sežral.“ (1 Petr. V, 8).

e) O hříšném pádu prvních lidí.

Kterí jsou po andělech nejznamenitější tvory Boží?

Lidé jsou po andělech nejznamenitější tvory Boží.

Z čeho záleží lidé?

Lidé záleží z těla a nesmrtelné duše, která k obrazu Božímutovořena jest. (1 Mojž. I, 27); tělo však učinil Bůh z hlíny země. (1 Mojž. II, 7).

Proč Bůh lidi stvořil?

Bůh lidi stvořil, aby ho poznali, ctili, milovali, jemu se klaněli, jemu sloužili, jeho poslouchali, a spasení byli. „Učinil (Bůh) z jednoho (člověka) všecko pokolení lidské . . . , aby hledali Boha.“ (Skut. apošt. XVII, 26—27). „Pánu Bohu svému se klaněti, a jemu samému sloužiti budeš.“ (5 Mojž. VI, 13, Mat. IV, 10).

Jak se jmenovali první lidé?

První lidé se jmenovali Adam a Eva. (1 Mojž. II, 18, 21—25).

Byli-li pak z počátku dobří?

Ovšem; nebo Bůh stvořil prvního člověka svatého a spravedlivého.

Kde pak bydleli tito první lidé?

V ráji, to jest, v krásné úrodné krajině, tam měli vždycky živi býti.

Zůstali-li pak lidé vždycky dobří a Bohu poslušní?

Ne; hned první člověk Adam s manželkou svou Evou Bohu neposlušen byl.

Jakým způsobem byl první člověk Bohu neposlušen?

První člověk v ráji jedl ovoce se stromu, které Bůh mu jisti zapověděl, a tím zhřešil. (1 Mojž. III, 6). „I vyhnal jej Bůh z ráje rozkoše, aby vzdělával zemi.“ (1 Mojž. III, 23).

Škodil-li ten hřích jen prvnímu člověku?

Ten hřích škodil netoliko prvnímu člověku, ale i nám, jenž od něho pocházíme; on nám časnou i věčnou smrt, jakož i mnoho jiného zlého na těle i na duši způsobil. (Řím. V, 12).

Jak se nazývá hřích tento, pokudž na všechny lidi přešel?

Hřích tento nazývá se dědičný, poněvadž jsme jej od svých praotců zdělili, a v něm zplozeni jsme. (Žalm L, 7).

Kteríž jsou smutní následkové hříchu prvotného?

Smutní následkové hříchu prvotného jsou: 1. Ztratili jsme spravedlnost a svátost prvotní, a s ní i milost Boží. „Jsme z přirození synové hněvu.“ (Efes. II, 3), — 2. Rozum náš oslábl, a srdce naše k zlému se naklonilo. „Já jsem tělesný, prodaný pod hříchem.“ (Řím. VII, 14). 3. Podrobeni jsme všeliké bolesti i trápení, a smrti. „Jho těžké způsobeno jest synům Adamovým.“ (Sir. XL, 1).

Byli-li pak lidé na věky, jako pyšní andělé, od Boha zavrženi?

Nikoli; lidé nebyli na věky, jako pyšní andělé, od Boha zavrženi; neboť Bůh slíbil, že k vysvobození pro hřích zavržených lidí pošle vykupitele, jenž také mesiášem se nazývá. (1 Mojž. III, 15).

Cvičení se v etnosti. Děkuj Bohu, který stvořil svět, a dal tobě poznati tajemství nejsvětější Trojice

Boží, a nestyd' se dělati kříž, a tak veřejně víru v Boha trojediného vyznávati. (Slavnost nejsvětější Trojice v neděli první po sv. Duchu). Šetříž vždy vnuknutí anděla svého strážného. (Slavnost sv. andělů strážných, na první neděli v září); a varuj se hříchu každého, který všeliké zlé na světě spůsobil.

§. 2. O druhém článku víry.

Jak zní druhý článek víry?

Druhý článek víry zní: **I v Jezu Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho.**

Kdo jest Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus jest: Jediný aneb jednorozený Syn Boha Otce. 2. Bůh a spolu člověk. 3. Náš Pán, zákonodárce a učitel.

a) **Ježíš Kristus jest jediný aneb jednorozený Syn Boha Otce.**

Odkud to víme, že Ježíš Kristus jest Syn Boha Otce?

To víme: **1.** ze slov anděla Gabriele k Marii Panně řkoucího: „Aj počneš a porodiš syna, a nazveš jméno jeho Ježíš. Tenť bude veliký, a syn Nejvyššího slouti bude.“ (Luk. I, 31—32). Syn Nejvyššího jest Syn Boží. — **2.** Ze slov samého Boha Otce při křtu Ježíše v řece Jordáně řkoucího: „Tento jest Syn můj milý, v němž mi se dobře zalíbilo.“ (Mat. III, 17). I při proměňování Pána Ježíše na hoře slyšen byl hlas s nebe: „Tentof jest Syn můj milý, v němž mi se dobře zalíbilo, toho poslouvejte.“ (Mat. XVII, 5). — **3.** Pak ze slov samého Spasitele, který před Kaifášem přísahou potvrdil, že jest Syn Boží (Mat. XXVI, 63—64); a protož také řekl k Nikodémovi: „Tak Bůh miloval svět, že dal Syna svého jednorozeného, aby každý, kdo v něho věří, nezahynul ale měl život věčný.“ (Jan III, 16).

Kolik zplodil Bůh Otec takových synů, jaký byl Ježíš Kristus?

Jednoho, který se narodil z Marie Panny, a protož se nazývá jednorozený Syn Boha Otce.

b) Bůh a spolu člověk.

Odkud to víme, že Ježíš pravý Bůh jest?

Že Ježíš pravý Bůh jest, o tom nám svědčí 1. předpovědění proroků. „Nazváno bude jméno jeho: Podivný, Rádce, Bůh.“ (Isaiš. IX, 6). — 2. Ježíš Kristus má vlastnosti Božské. On jest všemohoucí, nebo proměnil v Káni Galilejské vodu ve vino, nemocné uzdravil pouhým svým slovem a vůlí, mrtvé vzkřísil, to však nemůže nikdo činiti, nežli Bůh, poněvadž všemohoucí jest. Ježíš tedy těmito zázraky dokázal, že jest všemohoucí, a protož pravý Bůh. — Ježíš jest ale také vševedoucí; on věděl ty nejtajnější myšlenky a oklady svých nepřátel, faryzeů a zákonníků (Mat. XXII, 18), on věděl a předpovídal způsob svého umučení a ukruťné smrti (Luk. XVIII, 32), svého z mrtvých vstání, a zkázu města Jeruzaléma (Luk. XIX, 43 — 44), pak pronásledování svých učenníků (Jan XVI, 2), pověděl ženě Samaritance u studnice Jakobové všecko, cožkoli činila (Jan IV, 29), věděl o penzi v ústech ryby (Mat. XVII, 26), a j. to ale vědět může jen Bůh, jenž vševedoucí jest. — Ježíš jest nejvyšší svatý; nebo svaté bylo jeho učení, svaté jeho živobyti. „Kdo z vás bude mne trestati z hříchu?“ řekl Ježíš k svým nepřátelům, svatá byla i smrt jeho. „Jistě člověk tento Syn Boží byl,“ pravil setník u kříže stojící (Mark. XV, 39). Rovně tak mohou se i jiné vlastnosti Božské na osobě Ježíše Krista ukázati. Ježíš jest tedy pravý Bůh. 3. Ježíš také zjevně pravil. „Já a Otec jedno jsme.“ (Jan X, 30). — Kdo mne vidí, vidí i Otce.“ (Jan XIV, 9).

Je-li Ježíš Kristus také člověkem?

Ano; nebo on se narodil maličký jako člověk (Isaiš. IX, 6), on růstl a prospíval věkem, moudrostí

a milosti Boží, jako člověk (Luk. II, 40); on jedl, pil, spál a plakal, jako člověk (Luk. XIX, 41); on trpěl a umřel, jako člověk (Mat. XXVI, 38). Ježíš jest tedy také i člověkem. „Jeden jest zajisté Bůh, jeden také prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš.“ (1 Tim. II, 5). — Poněvadž ale od věčnosti Bohem, a v času člověkem učiněn jest (Galat. IV, 4—5); nazýváme Ježíše Krista Bohem člověkem,

c) Náš Pán, zákonodárce a učitel.

Je-li Ježíš Kristus našim Pánem?

Ovšem; nebo 1. nás drahou cenou své krve vykoupil, a protož sluje našim Vykupitelem a Pánem. 2. Pánem také jmenujeme toho, který panuje, řídí a spravuje, tak jest: pán domu, obce i zemi, který v domě obci nebo zemi panuje; „Ježíš ale sedí na pravici Boží“ (Mark. XVI, 19) jest tolik jako: Ježíš má ustavičně nejvyšší moc a slávu nade vším, co na nebi i co na zemi jest; on jest tedy Pánem nebes i země. 3. Totof sám potvrzuje řka: „Vy mně nazýváte Mistrem a Pánem a dobře pravíte: jsemť zajisté.“ (Jan XIII, 13). „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi.“ (Mat. XXVIII, 18).

Zdaliž pak jest Ježíš také našim zákonodárcem?

Ano; zákonodárce sluje ten, který dává zákony (příkázání). Ježíš ale daný zákon nezrušil, ale potvrdil, řka: „Nedomnívejte se, žebych přišel rušiti zákona nebo proročků; nepřišel jsem rušiti, ale naplniti.“ (Mat. V, 17). Ježíš také celý zákon nový založil na dvou příkázáních lásky: „Milovati budeš Pána Boha svého, z celého srdce svého, ze vši duše své, ze vši mysli své: to jest největší a první příkázání. Druhé pak jest podobné tomu: Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého.“ (Mat. XXII, 37—39. Ježíš tedy vším právem sluje náš zákonodárce.

Proč se nazývá Ježíš Kristus našim učitelem?

Učitelem se nazývá ten, který lid učí a vzdělává. Ježíš však, když svůj učitelský úrad nastoupil,

procházel se ve své vlasti od jednoho místa k druhému, cvičil, napomínal, káral a vzdělával lid, zjevoval pravdy, které věřiti, učil ctnostem, které zachovávatí máme; protož ho také nazýváme naším učitelem.

Co znamená slovo Jezus nebo Ježíš?

Jezus neb Ježíš znamená tolik co Spasitel. Spasitelem se nazývá, poněvadž nám skrze něho spasení se stalo, když nás od viny a trestu hříchů, totiž od věčné smrti vysvobodil. (Mat. I, 21).

Jak pak se ještě jinak Ježíš nazývá?

Také Kristus, což jest tolik jako pomazaný, se nazývá.

Kteří se v starém zákoně jmenovali pomazaní?

V starém zákoně jmenovali se pomazaní: králové, knězi a proroci. Ježíš jest ale králem, knězem i prorokem. Ježíš jest králem; nebo to sám potvrdil, když se ho Pilat tázal: „Ty-li jsi král židovský? Ty praviš, odpověděl Ježíš, království mé ale není z tohoto světa; proto jsem na svět přišel, abych svědectví vydal o pravdě.“ (Jan XVIII, 36—39). Ježíš jest tedy král pravdy. — Ježíš jest také knězem. Kněz se nazývá ten, který Bohu oběť přináší. Ježíš ale přinesl Otcí nebeskému za hříchy světa oběť krvavou i nekrvavou; krvavou: své tělo a svou krev na dřevě kříže (na hoře kalvárské); nekrvavou: sebe samého pod spůsobem chleba a vína při poslední večeři, a při každé mši svaté. Proto pravi sv. Pavel: „Ježíš zůstává na věky, věčné má kněžství.“ (Žid. VII, 24). — Ježíš jest také i prorokem. Prorokem sloul ten, který lidu vůli Boží zvěstoval, napomínal, káral, zázraky činil a budoucí věci předpovídal; to vše ale činil Ježíš; protož také sám lid židovský slyše jeho řeč, a vidě jeho zázraky, často zvolal: „Že tento jest zajisté prorok, který má přijíti na svět.“ (Jan VI, 14). — Ježíš tedy jako král, kněz a prorok všim právem nazývá se pomazaným Páně, čili Kristem. „Pomazal Bůh Ježíše z Nazareta Duchem svatým a mocí.“ (Skut. ap. X, 38).

Proč pak Syn Boží člověkem učiněn jest?

Syn Boží člověkem učiněn jest, aby nás svou smrtí na kříži vykoupil a spasil.

Cvičení se v ctnosti. Miluj dítě! Ježíše, svého Spasitele, který tebe prvé miloval, tvůj pán zákonodárce a učitel jest; pobožně užívej jméno jeho; dávej také každému ochotně pozdravení, řka: Pochválen buď Ježíš Kristus! — Na věky. Amen. (Slavnost nejvyššího jména Ježíš na neděli druhou po třech kráľích, plnomocné odpustky).

§. 3. O třetím článku víry.

Jak zní třetí článek víry?

Třetí článek víry zní: Jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny.

Jak nazýváme ono tajemství víry, které v tomto článku vyznáváme?

Ono tajemství víry nazýváme vtělení Syna Božího. (Slavnost zvěstování Panny Marie 25. března).

Má Ježíš Kristus Otce?

Ježíš Kristus má jakožto Bůh nebeského Otce, (Žalm II, 7), jakožto člověk Otce žádného nemá. Jozef byl toliko pěstoun Ježíše Krista. (Luk. I, 34—35; III, 23).

Měl Ježíš Kristus matku?

Ježíš jako Bůh neměl matky; jako člověk měl Marii, nejsvětější Pannu, za svou matku. (Luk. I, 43).

Proč jmenujeme Marii Pannou?

Marii jmenujeme Pannou, poněvadž vždy čistá a nepoškrvněná Panna zůstala, jak před porodem tak i po porodu Ježíše Krista. (Izaiš. VII, 14).

Proč nazýváme Marii matkou Boží?

Marii nazýváme matkou Boží, poněvadž Ježíše Krista, jenž s ní spolu člověk jest, porodila.

Z koho počala Maria Ježíše?

Maria Ježíše počala z Ducha svatého. (Luk. I, 35).

Kde Marie Ježíše porodila ?

Marie Ježíše porodila v Betlémě ve chlévě. (Luk. II, 4—7). (Slavnost narození Páně dne 25. prosince).

Život Pána Ježíše Krista.

Co se při a po narození Krista Ježíše paměti hodného přihodilo ?

Narození Krista Ježíše bylo lidu zvěstováno, a sice: 1. Skrze anděla pastýřům. 2. Skrze hvězdu mudrcům ve vychodní krajině. 3. Skrze mudree Herodesovi a zákonníkům. 4. Skrze Simeona a Annu lidu v chrámě. (Slavnost Hromnie dne 2. unora).

Co po zvěstování narození Ježíše Krista následovalo ?

Po zvěstování narození Ježíše Krista následovalo: 1. Pastýři rychle přišli spatřiti to, co jim od anděla zvěstováno bylo. 2. Kristus byl osmého dne dle předpisu zákona obřezán, a Ježíš nazván. (Slavnost obřezání Páně čili nový rok 1. ledna). 3. Mudrci od východu klaněli ze jemu, a obětovali mu darem zlato, kadidlo a myrrhu. (Slavnost zjevení Páně čili třech králů 6. ledna). 4. Ježíš ušel ukrutnosti Herodesové skrze útěk do Egypta. (Slavnost mladátek 28. prosince). 5. Odtud pak se navrátil zase do Nazaretu, a v tom městě vychován jest; protož také se jmenuje Ježíšem Nazaretským. (Luk. II).

Což paměti nejhodnějšího víme o mládi Ježíšověm ?

Paměti nejhodnějšího, co víme o mládi Ježíšověm, jest: 1. Že Ježíš jsa ve dvanácti letech, s rodičemi svými ke dni svátečnímu do Jeruzaléma přišel. 2. Že v Jeruzalémě sám pozůstal, po třech dnech ale zase nalezen byl od rodičů v chrámě, kdežto mezi zákona učiteli seděl — poslouchaje a otazuje se jich, tak že se divili všickni nad rozumností a odpovědní jeho. 3. Že se navrátil opět do Nazareta, a tam přebýval. 4. Že by.

poddaný a poslušný rodičům svým. 5. Že jak prospíval věkem, tak prospíval i v moudrosti a v milosti u Boha i u lidí. (Luk. II, 42—52).

Čím se bavil Ježíš ve svém mládeneckém věku od svého 12. až do 30. roku?

O tom mlčí písmo svaté, nemýlíme se však, když pravíme, že horlivě Otcí nebeskému sloužil, a při tom svému pěstounu Jozefovi v řemesle tesařském pomáhal. (Luk. II, 51—52).

Kdo tenkrát připravoval lidi na příchůtí Messášovo?

Předchudce Páně, Jan křtitel, syn kněze Zachariáše a Alžběty.

Proč se jmenuje tento Jan křtitelem?

Křtitelem se jmenuje, poněvadž kázal lidu křest pokání, a křtil kající v řece Jordáně. (Luk. III, 3).

Co činil Jan křtitel, když uzřel Ježíše k němu přicházejícího, aby také přijal křest pokání?

1. Jan osvědčil, že Ježíš jest beránek Boží, jenž snímá hříchy světa. 2. Ježíš se dal pokřtiti od Jana v řece Jordáně. 3. Duch svatý vznášel se při křtu tomto v způsobu holubice viditelně nad Ježíšem. 4. Bůh Otec nechal slyšeti hlas: Tento jest Syn můj milý, v němž jsem sobě zalibil. 5. Po křtu byl Ježíš veden na poušť od ducha, a postiv se tam čtyřeceti dnů a nocí, pokoušen byl od ďábla, potom pak andělé sloužili jemu. (Luk. III, 16, 21—22; IV, 1—2).

Kterak byl Ježíš od ďábla pokoušen?

„Řekl jemu ďábel: Jestliže Syn Boží jsi, rei kamenu tomuto, ať jest chléb. I odpověděl jemu Ježíš: Psáno jest, že ne samým chlebem živ jest člověk, ale každým slovem Božím. (Luk. IV, 3—4). Tedy pojal ho ďábel do svatého města, a postavil ho na vrch chrámu a řekl mu: Jsi-li Syn Boží, spust se dolů; nebo psáno jest, že andělům svým přikázal o tobě, a na ruce uchopí tě, abys snad o kámen neurazil nohy své. I řekl mu Ježíš: Zase psáno jest: Nebudeš po-

koušeti Pána Boha svého. Opět pojal jej ďábel na horu vysokou velmi, a ukázal mu všechna království světa, i slávu jejich, a řekl jemu: Toto vše tobě dám, jestliže padna budeš mi se klaněti. Tehdy di jemu Ježíš: Odejdiž satane! neboť psáno jest: Pánu Bohu svému se klaněti, a jemu samému sloužiti budeš. Tehdy opustil ho ďábel.“ (Mat. IV, 5—11).

Kdy počal Ježíš svůj učitelský úřad konati?

Ježíš počal svůj učitelský úřad konati v třicátém roku věku svého.

Co víme nejznamenitějšího o Ježíšovi, když on počal svůj učitelský úřad provozovati?

Nejznamenitější, co o Ježíšovi, když svůj úřad učitelský provozovati počal, víme, jest: 1. Ježíš se procházel ve své vlasti od jednoho místa k druhému. 2. On přijímal učenníky, a zvolil z nich dvanácte apoštolů. 3. On kázal a hlásal zákon milosti, zjevoval pravdy, které věřiti, a učil etnostem, ježto provozovati máme. 4. On káral z nevěry a z nepravosti, přesvědčoval o bludech židy, zákonníky a farisey. 5) On potvrzoval své učení svědectvím písma, zázrakami a svými příklady. 6. On předpovídal budoucí věci. 7. On se všudy prokazoval dobročinným.

Co nazýváš div neb zázrak?

Div neb zázrak nazývám čin, který člověk nikterak svou silou přirozenou, nýbrž všemohoucností Boží toliko konati může.

Jaké divy činil Ježíš?

Ježíš proměnil v Kani Galilejské vodu ve víno, (Jan II, 9); pěti chleby nasýtil více jak pět tisíc lidu (Jan VI, 10); — jedným slovem utišil vítr a vlnobití mořské (Mat. VIII, 26); uzdravoval nemocné (Mat. VIII, 13); vymítal ďábly (Luk. XI, 14); a mrtvé vzkřísil (Luk. VII, 14, Jan XI, 43) a jiné.

Které budoucí věci předporídal Ježíš?

Ježíš předpovídal způsob svého umučení (Luk. XVIII, 31—32), smrti a svého vzkříšení (Luk. XVIII,

33); pronásledování svých věrných učenníků (Jan XVI, 2); zbourání a vyvrácení chrámu a města Jeruzaléma (Mat. XXIV, 2) a jiné.

Cvičení se v etnosti. Dítě! příklad Ježíše Krista v mládí svém vždy následuj, Bohu horlivě sloužití, rodiče a učitele své poslouchatí se vynaznažuj; modli se, cvič se pilně a pracuj, ať prospíváš v moudrosti a milosti u Boha i u lidí.

§. 4. O čtvrtém článku víry.

Jak zní čtvrtý článek víry?

Čtvrtý článek víry zní: Trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest.

Utrpení a smrt Ježíše Krista.

Uvěřili všickni lidé v Ježíše Krista?

Mnozí uvěřili v Ježíše Krista. Biskupové pak, zákonníci a farizeové nenáviděli jej pro učení jeho, a usilovali jej usmrtiti.

Co učinili biskupové, zákonníci a starší lidu, aby Ježíš usmrčen byl?

Biskupové, zákonníci a starší lidu, žalovali na Ježíše před Pontským Pilátem, vladařem v Judstvu za času římského císaře Tiberia.

Co činil Ježíš paměti nejhodnějšího večer před svým umučením?

Večer před svým umučením stoloval Ježíš se svými učenníky, jedl beránka velikonočního, umýval nohy svým apoštolům, a pak ustanovil na památku umučení a smrti své nejsvětější svátost oltářní. (Luk. XXII, 14—20); Jan XIII, 5).

Kam šel Ježíš po dokonané večeři?

Vzdav chválu Bohu, šel Ježíš podlé obyčeje na horu Olivetskou, aby se tam modlil „I učiněn jest (v úskosti smrtelné) pot jeho jako kroupěje tekoucí

krve na zemi. Když on ještě se modlil, aj zástup a ten, který sloužil Jidáš, jeden ze dvanácti šel před nimi: a přiblížil se k Ježíšovi, aby jej polibil.“ (Luk. XXII, 44—47). Javše vedli jej do domu knížete kněžského, kamž se rada knížat a starších lidu sešla, Ježíše nevinného k smrti odsoudila, a u Pontského Piláta obžalovala.

Proč byl Ježíš obžalován?

Ježíš byl u Piláta obžalován z pouhé zášti a závisti, pod zámyslem, že by byl svůdce a buřič lidu.

Co následovalo na tu žalobu biskupů, zákoníků a starších lidu?

Na tu žalobu biskupů, zákoníků a starších lidu následovalo ukřižování Ježíše Krista.

Kdo zradil Ježíše, a kdo ho vydal na smrt kříže?

Jidáš, jeden z dvanácti apoštolů zradil Ježíše, a Pilát, vladař v Judstvu, vydal ho na umučení a k smrti kříže?

Trpěl-li Ježíš jakožto člověk, anebo jakožto Bůh?

Ježíš mohl jakožto člověk, ne však jakožto Bůh trpěti. On skutečně a sice na duši, na těle i na své cti trpěl.

Co trpěl Ježíš na své duši a na svém těle?

Na své duši trpěl velikou úzkost a zármutek (Mat. XXVI, 38); na svém těle mnohé bídy a soužení, mnoho bití a rán; byl bičován a trním korunován.

Co trpěl Ježíš na své cti?

Na své cti trpěl mnoho potupy, posměchu, rouhání, pomluvy a jiných křivd.

Kde byl Ježíš ukřižován?

Ježíš byl na hoře Kalvarii, blíž města Jeruzaléma, ukřižován, a tam na kříži (v pátek k třetí hodině odpoledně) umřel. (Luk. XXIII, 46).

Jaký trest bylo ukřižování?

Ukřižování bylo trest ten nejpoutnější.

Co činil Ježíš paměti hodného, když na kříži pněl?

Ježíš pňuje na kříži: 1. modlil se za své nepřátele (Luk. XXIII, 34); 2. přislíbil ráj lotru kajcímu (Luk. XXIII, 43); 3. odporučil matku svou Janovi (Jan XIX, 26—27); 4. odporučiv duši svou v ruce Otce nebeského umřel. (Luk. XXIII, 46).

Co se přihodilo paměti hodného při smrti Ježíšově?

Při smrti Ježíšově slunce se zatmělo, země se třásla, skály se pukaly, hrobové se otvírali, a mnohá těla mrtvých vstala, to vida setník velebil Boha řka: „Jistě Syn Boží byl tento.“ (Mat. XXVII, 51—54).

Proč trpěl a umřel Ježíš?

Ježíš trpěl a umřel, aby nás s Bohem smířil, a od hříchu a trestu věčného vysvobodil. (1 Jan II, 2).

Kdo pohřbil tělo Ježíše Krista?

Jozef z Arimathie a Nikodém pohřbili tělo Ježíše Krista. (Jan XIX, 38—39).

Kam bylo pohřbeno tělo Ježíše Krista?

Tělo Ježíše Krista bylo do nového v skále vytesaného hrobu, v němž ještě žádný pohřben nebyl, vloženo. (Jan XIX, 41—42).

Cvičení se v ctnosti. Ježíš Kristus, Syn Boží, trpěl pro mne muky kříže; protož chci i já z lásky k němu své kříže trpělivě nésti. — Před křížem Ježíše vždy uctivě smekej, a nábožně svého Spasitele vzývej. (Křížová cesta. — Veliký pátek).

§. 5. O pátém článku víry.

Jak zní pátý článek víry?

Pátý článek víry zní: Sstoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých.

Zůstala-li duše Ježíšova po smrti s tělem spojena?

Duše Ježíšova odloučila se při skonání od těla.

Kam přišla duše Ježíše Krista?

Duše Ježíše Krista, sstoupila do pekel, to jest, do předpekli, kamž duše zemřelých nábožných odloučeny byly. (1 Petr. III, 18—19).

Co nazýváš předpekli?

Předpekli nazývám místo, v kterém duše zemřelých nábožných lidí starého zákona se zdržovaly, kdežto v blahoslavené naději svého vykoupení pokojně a bez bolesti očekávaly, až Ježíš k nim sstoupil.

Proč sstoupil Ježíš do předpekli?

Aby duše spravedlivých starého zákona potěšil, a z limbu do nebe uvedl. (Isaiš. II, 8—9).

Proč pak tyto duše nábožných zemřelých nemohly vjíti do nebe?

Poněvadž nebe hřichem zavřeno, Kristem teprv otevřeno bylo.

Zůstala-li duše Ježíšova v předpekli?

Ne; třetího dne spojila se opět s tělem, a Ježíš vstal z mrtvých nesmrtelný a slavný, jako vítěz nad smrtí a ďáblem. (Žid. II, 14).

Proč vstal Ježíš z mrtvých?

Ježíš vstal z mrtvých: 1. aby písmo, a svá vlastní předpovědění vyplnil. „Ježíš řekl jim: Zrušte chrám tento, a ve třech dnech jej zase vzdělám . . . ale on to pravil o chrámu těla svého.“ (Jan II, 19—21); 2. aby dal světu jistý a neomylný důkaz o pravdě svého učení, a o Božském vyslání svém. „Nevstal-li Kristus z mrtvých, tedyť jest márné kazání naše, a márná jest víra naše.“ (1 Kor. XV, 14); 3. aby posilnil naději naši, a ubezpečil nás o budoucím z mrtvých vstání. „Kristus vstal z mrtvých prvotiny těch, kteří zesnuli; nebo zajistě skrze člověka smrt, skrze člověka i vzkříšení z mrtvých.“ (1 Kor. XV, 20—21).

Zdálíž pak nepřátelé Ježíšovi věděli, žeby měl z mrtvých vstati?

Ovšem věděli; a protož zapečetili hrob, a postavili k němu stráž. (Mat. XXVII, 63).

Od koho však tito nepřátelé jeho zvěděli, že skutečně vstal z mrtvých?

To jim pověděla stráž, která hrob Ježíše ostříhala. „Urativše se dali mnoho peněz vojákům, řkouce: Pravte, že učennici jeho přišli v noci, a ukradli jej, když my jsme spali“ (Mat. XXVIII, 11—13), jakoby spící věděl, co se vůkol něho děje.

Kterak Ježíš své učenníky přesvědčil o svém vzkříšení?

Ježíš ukázal se po svém vzkříšení nábožným ženám, Maři-Magdaleně, Petrovi, dvěma do Emaus putujícím učenníkům, všem apoštolům bez Tomáše, a pak i s Tomášem shromážděným, nechal se svého těla dotýkati, a pak vidin jest více než od pěti set bratří spolu na jedné hoře. (Mat. XXVIII; Mark. XVI, 9; Luk. XXIV, 13; Jan XX a XXI; 1 Kor. XV, 6).

Jak dlouho zůstal Ježíš po svém vzkříšení ještě na zemi?

Ježíš zůstal po svém vzkříšení ještě čtyrycet dní na zemi.

Co pak v tom času paměti hodného činil?

Uděloval svým apoštolům, zvláště pak Petrovi rozličná plnomocenství, a spasitelná naučení ku prospěchu své církve.

Cvičení se v ctnosti. Ježíš vstal z mrtvých; i my vstaňmež z hrobu svých hříchů. (Slavnost velikonoční).

§. 6. O šestém článku víry.

Jak zní šestý článek víry?

Šestý článek víry zní: Vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha Otce všemohoucího.

Kdy vstoupil Ježíš na nebesa?

Ježíš čtyřicátého dne po svém vzkříšení vstoupil na nebesa z hory Olivetské u přítomnosti svých učenníků. (Skut. apošt. I, 9).

Proč vstoupil Ježíš na nebesa ?

Ježíš vstoupil na nebesa: 1. aby vešel do slávy své (Luk. XXIV, 26); 2. aby za nás u Otce orodoval (1 Jan II, 1); 3. aby nám v nebi příbytek připravil (Jan XIV, 2—3).

Co znamenají slova: Ježíš sedí na pravici Boží?

Ježíš sedí na pravici Boží jest tolik jako: Ježíš má ustavičně nejvyšší moc a slávu nade vším, co na nebi i co na zemi jest. (Mat. XXVIII, 18).

Cvičení se v ctnosti. Ježíš do nebe vstoupil, aby nám tam místo připravil; protož příklad jeho následujeme, a za ním do nebe putujeme. (Slavnost na nebe vstoupení Páně).

§. 7. O sedmém článku víry.

Jak zní sedmý článek víry ?

Sedmý článek víry zní: Odtud' přijde soudit živé i mrtvé.

Přijde-li zase někdy Ježíš ?

Ježíš v poslední aneb soudný den s nebe zase přijde, živé i mrtvé soudit. (Skut. apošt. X, 42. Mat. XXIV, 30).

Odkud' to víme, že Pán Ježíš zase přijde ?

To nám on sám řekl, i ti dva andělé, kteří po na nebe vstoupení Páně učenníkům se ukázali, a pravili: „Muži galilejští, co stojíte hledíce do nebe? Tento Ježíš, který vzat jest od vás do nebe, tak přijde, jakž jste ho viděli jdoucího do nebe.“ (Skut. ap. I, 11).

Jak sluje soud, který při skonání světa držán bude ?

Soud, který při skonání světa držán bude, sluje obecný soud.

Z čeho bude Ježíš lidi souditi ?

Ježíš bude lidi podle toho, co dobrého aneb zlého činili, souditi; spravedlivým dá život věčný v nebi na odplatu, a hříšníky věčně v pekle trestati bude.

„I přijdou tito (zli) do trápení věčného; ale spravedliví do života věčného.“ (Mat. XXV, 46).

Kdo se zde vyrozumívá živými, kdo mrtvými?

Živými se vyrozumívají spravedliví, mrtvými ale hříšníci.

Cvičení se v etnosti. Nic zlého nečiň; nebo Bůh všecko vidí, a jak dobré, tak i zlé přivede kdysi před svůj soud.

§. 8. O osmém článku víry.

Jak zní osmý článek víry?

Osmý článek víry zní: Věřím v Ducha svatého.

Kdo měl po na nebe vstoupení Ježíšově učení jeho narodům zvěstovati?

Jeho učennici. „Jdouce učte všecky národy,“ pravil k nim Ježiš. (Mat. XXVIII, 19).

Byli - li pak tito učenníci k úřadu takovému schopní?

Nikoli; nebo byli neuměli, ve víře slabí, bázlivi a nemluvili cizími jazyky, aby mohli víru všudy kázat.

Jakou pomoc jim tedy Ježiš při svém na nebe vstoupení slíbil?

Ježiš jim slíbil pomoc Ducha svatého, řka: Utěšitel Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, onť vás naučí všem věcem, a připomene vám všecko, což jsem koli mluvil vám.“ (Jan XIV, 26).

Kdy pak přišel Duch svatý na učenníky?

Desátého dne po na nebe vstoupení Páně přišel Duch svatý v způsobu ohnivých jazyků na učenníky, posilnil jich ve víře, aby ji stále vyznávali, a podlé ní živi byli. Udělil jim darů všelikými jazyky mluvit, aby mohli víru všudy kázat.

Či pomoc i my potřebujeme, abychom Boha poznali, ctíli, milovali, jenm se klaněli, sloužili, a spasení byli?

I my potřebujeme pomoc Ducha svatého. „Ne že bychom dostateční byli, mysliti něco sami ze sebe, jakožto sami ze sebe, ale dostatečnost naše z Boha jest.“ (2 Kor. III, 5).

Jak jmenujeme tuto pomoc Ducha svatého k spasení duše naší?

Tuto pomoc Ducha svatého k spasení duše naší jmenujeme milost Boží.

Co působí milost Boží v nás?

Milost Boží čini duši naší spravedlivou a svatou před Bohem, a protož sluje milost ospravedlňující a posvěcující, čili naše ospravedlnění a posvěcení.

Kdy nás Duch svatý posvěcuje?

Duch svatý nás posvěcuje: 1. na křtu svatém, 2. ve svátosti pokání, 3. kolikrátkoli ostatní svátosti hodně přijímáme.

Kterak nás Duch svatý posvěcuje?

On nás posvěcuje, když nás skrze vlití posvěcující milosti dítkami Božími čini, aneb posvěcující milost v nás rozmnožuje.

Co více tento Duch svatý v nás působí?

On osvěcuje náš rozum, učí a vzbuzuje nás, abychom jednali podle vůle Boží, slovem: on nám dává milost skutečnou. „Bůh zajisté jest, který působí v vás i chtění, i vykonání, podle dobré vůle (své).“ (Filip. II, 13).

Co ještě Duch svatý nám uděluje?

On nám uděluje své dary. (1 Kor. XII, 4. 6. 11).

Kteří jsou darové Ducha svatého?

Darové Ducha svatého jsou následující: 1. Dar moudrosti, 2. rozumu, 3. rady, 4. síly, 5. umění, 6. působivosti, 7. bázně Boží.

V čem pozůstávají tyto darové?

Dar moudrosti jest ta pomoc Ducha svatého, ty nejlepší prostředky k spasení duše voliti a užívati. (Přisl. VIII, 35).

Dar rozumu jest milost' Ducha svatého, Boha a to, co k spasení našemu slouží, poznati.

Dar rady jest to vnuknutí Ducha svatého, v pochybnostech, co nám nebo bližnímu spasitelné jest, poznati a raditi. (Tob. IV, 20).

Dar síly jest ta pomoc Ducha svatého, všechny překážky, které se víře a etnosti naši v cestu stavějí, přemáhati, a pro Boha všecka protivenství trpělivě snášeti.

Dar umění jest to nadání Ducha svatého, povinnosti k Bohu, k sobě a bližnímu, jakož i cestu do nebe vedoucí, poznávati.

Dar pobožnosti jest to nadšení Ducha svatého, po věcech, které se Boha týkají, toužiti, a v nich s radostí trvati. (1 Tim. IV, 8).

Dar bázně Boží jest milost' Ducha svatého, Boha se báti, a hřichu se káti. (Sir. I, 16).

Kdo jest tento Duch svatý ?

Duch svatý jest třetí Božská osoba, on jest pravý Bůh.

Odkud to víme, že Duch svatý pravý Bůh jest ?

Víme to 1. ze slov samého Ježíše řkoucího: „Jdouce po všem světě učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“ (Mat. XXVIII, 19); 2. ze slov apoštola Jana: „Otec, Slovo a Duch svatý, a ti tři jsou jedno.“ (1 Jan V, 7); 3. Duch svatý má vlastnosti Boží: on jest vševědoucí, nebo on „naučil sv. apoštoly všem věcem“ (Jan XIV, 26); on jest všemohoucí, nebo on jich v okamžení pronikl, a naplnil milostí (Skut. apošt. II, 4); on jest nejvyšší pravdomluvný, nebo jest Duch pravdy (Jan XVI, 13); protož také jest Duch svatý pravý Bůh.

Od koho vychází Duch svatý ?

Duch svatý vychází od Otce a Syna spolu. „Když přijde Utěšitel, kterého já pošlu vám od Otce, Ducha pravdy, kterýž od Otce pochází, tenť bude o mně svědectví vydávati.“ (Jan XV, 26).

Cvičení se v etnovti. Poněvadž Duch svatý jen v srdci čistém a hříchů prázdném bydlí, snaž se, srdce od hříchů čisté zachovati, a vnuknutí Ducha svatého vždy ochotně následovati. (Slavnost seslání Ducha svatého).

§. 9. O devátém článku víry.

Jak zní devátý článek víry?

Devátý článek víry zní: Svatou církev obecnou, svatých obcování.

O čem jedná devátý článek víry?

Devátý článek víry jedná: 1. o církvi, a 2. o svatých obcování.

a) O církvi.

Co činili apoštolové přijavše Ducha svatého?

Apoštolové přijavše Ducha svatého, kázali Ježíše ukřižovaného, a potvrzovali svá slova nesčíslnými divy.

Co působily jejich kázání?

První kázání svatého Petra obrátilo as tři tisíce lidí, druhé pět tisíců; a tak se množil počet věřících.

Co pak se stalo s těmito věřícími?

Tito věřící byli pokřtěni, a jmenovali se křesťané.

Jak byli živi první křesťané?

První křesťané byli živi v největší nevinnosti a svornosti; všickni byli „jedno srdce a jedna duše“ (Skut. ap. IV, 32), činili všickni vesměš velikou obec viditelnou, kterouž svatý Petr a ostatní apoštolové jako náměstkové Kristovi spravovali.

Jak se jmenovala tato obec?

Tato obec se jmenovala církev obecná čili katolická.

Co jest církev katolická?

Církev katolická jest viditelné shromáždění všech pravověřících křesťanů pod jednou viditelnou nejvyšší hlavou, římským papežem, jenž jednotejné učení vyznávají, a jednotejných svátostí užívají.

Kdo jest zakladatel a hlava nejvyšší církve?

Ježíš Kristus jest zakladatel a hlava nejvyšší církve; a však hlava neviditelná.

Dal-li Ježíš své cíkvi také hlavu viditelnou?

Ano; nebo církev jest obec viditelná, která hlavu viditelnou potřebuje, a tuto dal jí Ježíš v osobě svatého Petra, řka: „Ty jsi Petr (skála), a na té skále vzdělám církev svou, a brány (moc) pekelné nepřemohou ji. A tobě dám klíče království nebeského; cožkoli svážeš na zemi, budeť svázáno i na nebi, a cožkoli rozvážeš na zemi, budeť rozvázáno i na nebi.“ (Mat. XVI, 18—19). „Pasiž beránky mé, pasiž ovce mé.“ (Jan XXI, 15—17).

Měť i po Petrovi, úřad viditelné hlavy trvati?

Ovšem; neb měla-li církev trvati, mūsela i ta skála, na niž vzdělána byla církev, trvati.

Kdož jest od smrti sv. Petra viditelná nejvyšší hlava církve?

Viditelná nejvyšší hlava církve jest nástupce svatého Petra, biskup římský, kteréhož také svatým otcem aneb papežem jmenujeme.

Jsou-li ještě jiní pastýřové aneb představení církve?

Ano; jsou ještě biskupové, kteří nástupci apoštolů jsou, a pod papežem, jako společnou nejvyšší hlavou, jednotlivé ovčince (diocese) spravují. „Budtež bedliví šebe i všeho stáda, v němžto vás Duch svatý ustanovil biskupy, abyste spravovali církev Boží.“ (Skut. ap. XX, 28).

Kdo pak má biskupům v jejich církevním úřadě pomáhati?

Biskupům v jejich církevním úřadě mají kněží aneb správcevé duchovní pomáhati.

Kdo pak církev takto uspořádal?

Ježíš Kristus, její Božský zakladatel.

Nedal tedy Kristus všem údům církve stejného práva a stejné moci?

Nedal; právo a moc učit, obětovati, svátosti rozdávat a církev spravovati, udělil Kristus toliko apoštolům, a skrze ně jejich nástupníkům a pomocníkům, říká: „Jak mne poslal Otec, tak i já posílám vás.“ (Jan XX, 21). „A aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“ (Mat. XXVIII, 20).

Cvičení se v etnosti. Buď vždy uctivý a poddaný nejvyššímu pastýři, papeži, pak biskupům a kněžím; nebo oni zde zastávají místo Ježíše a jeho apoštolů.

O znameních církve.

Je-li více nežli jedna pravá církev?

Nikoli; jen jedna jest pravá církev.

Proč jest jen jedná pravá církev?

Poněvadž 1. Ježíš jen jednu církev založil, a 2. jen jedna pravda jest, nebo co pravda není, lež jest.

Počem se poznává pravá církev Kristova?

Pravá církev Kristova poznává se po čtveru znamení. To čtvero znamení jest: 1. že jest jedna, 2. svatá, 3. všeobecná nebo katolická, a 4. apoštolská.

Která církev má těchto čtvero znamení?

Těchto čtvero znamení nemá žádná jiná, než církev římsko-katolická, která římského biskupa za svou nejvyšší hlavu uznává.

Proč pravíš, že římsko-katolická církev jest jedna?

Římsko-katolická církev jest jedna, poněvadž vždycky a všude jednotejnou víru, jednotejnou oběť a společnou hlavu měla.

Proč pravíš, že římsko-katolická církev jest svatá?

Římsko-katolická církev jest svatá, 1. poněvadž její zakladatel a její učení svaté jest, 2. poněvadž všechny prostředky k posvěcení věrně zachovává a uděluje, 3. poněvadž po všechny časy Svaté měla.

Proč pravíš, že římská církev jest katolická neb všeobecná?

Římská církev jest katolická neb všeobecná, poněvadž pro všechny časy byla, 2. všudy rozšířena jest, a 3. ustavičně ne rozšiřuje.

Proč pravíš, že jest apoštolská?

Římsko-katolická církev jest apoštolská 1. poněvadž od svatých apoštolů pochází, a učí, co svatí apoštolové učili, 2. poněvadž její představení papež a biskupové, jsou nástupcové svatých apoštolů v řadě nepřetrženém.

Proč jmenujeme pravou církev také římskou?

Pravou církev jmenujeme také římskou; poněvadž církev římská hlava všech ostatních církví jest, a prostředek jednoty.

Proč se pravá církev nazývá samospasitelná?

Pravá církev se nazývá samospasitelná, poněvadž kromě ní nelze se nadíti spasení. „Kdo není se mnou, proti mně jest,“ pravi Ježíš Kristus. (Mat. XII, 30).

Cvičení se v ctnosti. Miluj římsko-katolickou církev; nebo ona jest patrně dílo Boží; nezapomínej však se modlití za jinověrce, aby Bůh je osvititi, a k svaté pravdě přivesti ráčil. (Církevní modlitby na veliký pátek).

b) O obcování Svatých.

Co činí všickni údové církve katolické spolu?

Všickni údové katolické církve činí spolu obec, čili oni mají mezi sebou obcování aneb společnost, jako údové jednoho těla. „Množství věřících bylo jedno srdce a jedna duše.“ (Skut. ap. IV, 32). „Nebo jak v jednom těle mnohé údy máme, ale nemají všickni údové

jednostejného díla: tak jsme mnozi jedno tělo v Kristu, a každý zvláště jeden druhého (spolu) údem.“ (Řim. XII, 4, 5).

Jak se jmenuje toto obcování pravověřících křesťanů?

Toto obcování se jmenuje obcování Svatých, poněvadž všickni údové cirkve k svatosti povoláni jsou. „Již nejste hosté a přichozi, ale jste spoluměšťané svatých.“ (Efez. II, 19). — „Protož prosím vás bratři, skrze milosrdenství Boží, abyste vydávali těla svá v oběť živou, svatou, Bohu libou, rozumnou službu svou.“ (Řim. XII, 1).

Kteří jsou údové cirkve, jenž mezi sebou obcování mají?

Údové cirkve, jenž mezi sebou obcování mají, jsou: 1. Věřící na zemi, jenž také slují bojující církev. 2. Svati v nebi, jenž také plesající církev se jmenují. 3. Duše zemřelých, jenžto v očistci jsou, a trpící církev se nazývají.

V čem záleží obcování Svatých?

Obcování Svatých záleží v tom, že všickni údové cirkve v duchovních pokladech podíl mají. „Nemá býti roztržka v těle, ale aby údové stejně o sebe vespolek pečovali. A trpí-li co jeden úd, trpí spolu i všickni údové; pakli jeden úd se oslavuje, radují se spolu s nim všickni údové.“ (1 Kor. XII, 25, 26).

Kterak pak se to stává?

Stává se to následujícím způsobem: 1. Věřící na zemi mají obcování mezi sebou, když v stavu milosti Boží jsouce podíl berou na obětích mše svaté, na modlitbách, i na dobrých skutcích bojující cirkve. „Účastníkem jsem já všech bojících se tebe, a ostříhajících přikázání tvých.“ (Žalm CXVIII, 63). — 2. Blahoslavení v nebi věřícím svým orodováním u Boha pomáhají. „Tento jest milovník bratří, a lidu israelského: tenť jest, který se mnoho modlí za lid, za všechno město svaté, Jeremiáš prorok Boží.“ (2 Mak. XV, 14). — 3. Oboji však jak věřící na zemi, tak i svati v nebi pomáhají dušem v očistci modlitbou, almužnou a jinými

dobrymi skutky. „Svaté a spasitelné jest myšlení za mrtvé se modlití, aby od hřichu sprostěni byli.“ (2 Mak. XII, 46).

Také-li andělové jsou v obcování Svatých?

Ovšem; nebo lidem k ochraně ustanoveni jsou, lidi milují, o spasení jejich péči mají, za ně u Boha prosí, a Bohu lidskou modlitbu přednášejí. „Anděl přišel, a postavil se před oltářem, maje kaditelnici zlatou: i dáni jsou mu zápalové mnozi, aby (je) dal z modliteb všech svatých na oltář zlatý, který jest před trůnem Božím. I vstoupil dým zápalů z modliteb svatých z ruky anděla před Boha.“ (Zjev. VIII, 3, 4). Sám Pán Ježíš pravi: „že bude v nebi radost nad jedným hříšníkem pokání činícím (větší), než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří nepotřebují pokání.“ (Luk. XV, 7).

Jak pak ale věřící na zemi se nejlépe hodni čini obcování Svatých?

Věřící na zemi se nejlépe hodni čini tohoto obcování Svatých, když na zemi svatě obcují, a hřichu se varují.

Jsou-li pak všichni pravověřící na zemi svatě živi?

Nejsou; mnozi hřeší, jejich obcování není svaté ale bezbožné.

Jsou-li však tito hříšníci z obcování Svatých vyloučení?

Nikoli; dokaváď na světě žiji, mohou se polepsiti, a pokání činice odpouštění hříchů a milost Boží dosáhnouti; jen onino, kteří ve smrtelném hřichu umřeli, a do pekla odzouzeni jsou, na věky z obcování Svatých vyloučení jsou.

Cvičení se v etnosti. Svaté vzývej, za duše v očistci se modlivej, při tom na světě vždy svatě obcuj, a všem dobrým příkladem předeházej. (Slavnost všech Svatých 1. listopádu; památka všech věrných dušiček 2. listopádu).

§. 10. O desátém článku víry.

Jak zní desátý článek víry?

Desátý článek víry zní: Odpouštění hříchů.

Co nás učí tento článek víry?

Tento článek víry nás učí, že Kristus církvi své dal moc, hřichy odpouštět. (Jan XX, 22).

Kdo pak může člověkovu spáchané hřichy odpustiti?

Jen Bůh; poněvadž hřích jest uražení Boha?

Mohou-li pak všichni hřichové odpouštění býti?

Ano; všichni hřichové bez výminky mohou odpouštění býti.

Co pak ale musí hříšník činiti, aby odpuštění svých hříchů dosáhl?

Hříšník musí: 1. Právě pokání činiti. 2. Od Krista k odpouštění hříchů ustanovené svátosti hodně přijmouti.

Které svátosti Kristus ustanovil na odpouštění hříchů?

Kristus ustanovil na odpouštění hříchů; svátost křtu, a svátost pokání.

Kdo má v pravé církvi tu moc, hřichy odpouštět?

V pravé církvi mají biskupové a kněží moc hřichy odpouštět. „Přijmete Ducha svatého, kterýmž odpustíte hřichy, odpouštějif se jim, a kterýmž zadržíte, zadržány jsou.“ (Jan XX, 22—23).

Cvičení se v etnosti. Děkuj Bohu, že dal své církvi moc hřichy odpouštět, a přijímej vždy hodně svátost pokání.

§. 11. O jedenáctém článku víry.

Jak zní jedenáctý článek víry?

Jedenáctý článek víry zní: Těla vzkříšení.

Co pak předchází těla vzkříšení?

Těla vzkříšení předchází: smrt těla, soukromní soud a očištec.

Co bude následovati po vzkříšení těla?

Po vzkříšení těla následovati bude všeobecný soud.

O čem tedy jednati budeme v tomto článku víry?

V tomto článku víry jednati budeme: 1. o smrti těla, 2. o nesmrtelnosti duše lidské, 3. o soukromném soudu, 4. o očištecí, 5. o vzkříšení, a pak 6. o všeobecném soudu.

a) O smrti těla.**Jest smrt?**

Smrt jest rozdělení duše od těla.

Musejí-li všickni lidé umřítí?

Ano; všickni lidé musejí umřítí.

Odkud to pochází, že všickni lidé umřítí musejí?

Že všickni lidé umřítí musejí, pochází od hříchů, kterého se Adam v ráji dopustil. Kdyby Adam byl nezhřešil, byli bychom také podlé těla nesmrtelní zůstali. „Smrt tedy jest pokuta za hřích.“ (Řim VI, 23).

b) O nesmrtelnosti duše lidské.**Umře-li také duše lidská?**

Duše lidská neumře, ale vždy živa bude, a proto sluje nesmrtelná.

Odkud to víme že duše lidská jest nesmrtelná?

To víme: 1. z příběhu Ježíše o nábožném Lázarovi a nemilosrdném boháči (Luk. XVI. 22); mrtvá těla obou pochovaná v hrobě odpočívala, když duše Lázara v lůnu Abrahámově se radovala, duše však boháče v pekle se trápila; 2. ze zjevení se Mojžíše a Eliáše na hoře, když se Ježíš před svými učenniky proměnil (Mat. XVII, 2—4); nebo jistě museli podlé duše živi

býti, když se Ježíšovi a učenníkům ukázali; 3. ze slov samého Ježíše. „Nebojte se těch, kteří zabijejí tělo, ale duše nemohou zabít; než bojte se raději toho, který může i tělo zatratit do pekelného ohně.“ (Mat. X, 28).

Kam se ubírá duše lidská po smrti těla?

Duše lidská se ubírá po smrti těla k soukromnému soudu.

c) O soukromném soudu.

V čem záleží tento soukromný soud?

Tento soukromný soud záleží v tom, že Bůh hned po smrti těla každému člověku zvláště to dobré i to zlé, které činil, oznámí, a jemu zaslouženou odplatu přirkuje. „Uloženo jest lidem jednou umřítí a potom soud bude! (Žid. IX, 27.)

Kam bude duše při soukromném soudu odsouzená?

Duše bude při soukromném soudu buď do očištěnce aneb do pekla odsouzená, aneb do nebe vzata.

d) O očištěnci.

Co jest očištěnec?

Očištěnec jest místo, kdežto duše časné tresty za hříchy, za které v tomto životě zadosť neučinily, trpí, a od svých malých vin docela očištěny bývají.

Které duše bývají do očištěnce odsouzeny?

Duše oněch, kteří, ačkoli v milosti Boží zemřeli, předce však za hříchy spáchané spravedlnosti Boží zadosť neučinili, nebo kteří všedními hříchy poškvřeni na věčnost přicházejí.

Proč takové duše nemohou ani do nebe přijaty, ani do pekla zavrženy býti?

Takové duše nemohou do nebe přijaty býti, poněvadž Bůh jest nejvyšší svatý, „nie tedy nečistého nevejde do království nebeského“ (Zjev. XXI, 27); nebudou

však pro své všední hříchy a nevytrpené tresty na věky do pekla zavržené; nebo Bůh jest nejvyšš spravedlivý, „a odplatí jednomu každému podle skutků jeho“ (Mat. XVI, 27); oni tedy přijdou do očistce.

Proč pak se jmenuje toto místo očistec?

Poněvadž jak zlato v ohni, tak i duše skrze trápení v tomto místě od všedních hříchů a zasloužených trestů se čistí.

V čem pozůstává trápení očistcové?

Trápení očistcové pozůstává v tom, že ty ubohé duše na čas od spravedlivého soudce vyrčitéj od Boha odloučeny jsou, a pak ještě v jiných mukách.

Jak dlouho zůstává duše v očistci?

Tak dlouho, až skrze muky od všeliké vinny se očistí, aneb až od Boha prominutí dosáhne.

Také-li z písma svatého lze pochopiti, že jest očistec?

Ovšem; nebo 1. Ježíš pravil k zaslepeným židům, že „hříchové proti Duchů svatému ani v tomto, ani v budoucím věku odpuštění nebudou“ (Mat. XII, 32); z toho následuje, že po smrti hříchové, ovšem menší, než jsou proti Duchu svatému, odpuštění býti mohou, dušem, které ani do nebe, ani do pekla se nedostaly, ale v očistci se náležají; a 2. čteme v II. knize Mak. XII, 46. „Svaté a spasitelné jest myšlení, za mrtvé se modliti, aby od hříchu sprostěni byli.“ Podlé pravidel zdravého rozumu můžeme se modliti jen za oné, které jsou v očistci; nebo ty, které jsou v nebi, nepotřebují naše orodování, ale vzývání; těm však dušem, které jsou v pekle, modlitba nic neprospívá.

Můžeme-li dušem v očistci ku pomoci přispěti?

Ano; 1. skrze modlitbu, 2. skrze oběť mše svaté, 3. skrze almužnu a jiné dobré skutky.

Kterým pak dušem v očistci máme nejpřednější pomoc a láskou proukazovati?

Jsme sice povinni všem trpícím v očistci pomoc

a lásku proukazovati; nejpřednější však pomoc a láska patří dušem rodičů, bratrů, přátel a dobrodinců.

e) O vzkříšení těla.

Co rozumíme skrze těla vzkříšení?

Skrze těla vzkříšení rozumíme, že Bůh poslední aneb soudný den mrtvé vzkřísí, a že lidé se svými těly, to jest, s těmitěž těly, která za živobyetí měli, z mrtvých povstanou. „Vím, že v poslední den ze země vstanu. Zase oblečen budu v koži svou, a v těle svém užřím Boha svého.“ (Job. XIX, 25—26).

Proč pak v tom těle, které nyní máme povstaneme?

Aby i tělo podíl vzalo na odplatě nebo trestu věčném, tak jako podíl mělo na dobrých nebo zlých skutcích.

Kdy dosáhne tělo naše tuto odplatu za své skutky?

Tělo naše dosáhne tuto odplatu při všeobecném soudu.

f) O všeobecném soudu.

Co jest soud všeobecný?

Soud všeobecný jest onen, který Ježíš při skonání světa nad všemi lidmi zároveň držeti bude. „Syn člověka přijde v slávě Otce svého . . . a tehdyž odplatí jednomu každému podle skutků jeho.“ (Mat. XVI, 27).

Proč pak bude Ježíš tento všeobecný soud držeti?

Ježíš bude všeobecný soud držeti: 1. aby mou- drost a spravedlnost Boží ode všech lidí poznána byla; 2. aby bohabojní zaslouženou čest, bezbožní zaslouženou hanbu veřejně dosáhli; nebo „všecky věci jsou nahé a odkryté očím Ježíšovým.“ (Žid. IV, 13).

Jak bude rozsudek Božského soudce zněti?

Ježíš řekne k dobrým na pravici: „Pojďte požehnáni Otec mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.“ (Mat. XXV, 34). K zlým pak na levici promluví: „Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu a andělům jeho.“ (Mat. XXV, 41). „I půjdou tito do trápení věčného; ale spravedliví do života věčného.“ (Mat. XXV, 46).

Bude-li očištec po všeobecném soudu ještě trvati?

Ne, jen toliko nebe a peklo bude.

Cvičení se v etnosti. Pomni, že tělo smrtelné, duše však nesmrtelná jest, a vždy více o duši svou jak o tělo pečuj. „Ve všech skutecích svých pamětliv buď na poslední věci své, a na věky nezhrěšiš.“ (Sir. VI, 40). (Slavnost pohřební, svěcení hřbitova).

§. 12. O dvanáctém článku víry.

Jak zní dvanáctý článek víry?

Dvanáctý článek víry zní: Život věčný.

Co věříme a vyznáváme slovy dvanáctého článku víry?

Slovy dvanáctého článku víry věříme a vyznáváme věčné vždy trvající blahoslavenství, které toužebnost svatých a vyvolených dokonale vyplní. „Čeho oko nevidalo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, připravil Bůh těm, kteříž jej milují.“ (1 Kor. II, 9).

Zdaliž všichni tuto věčně trvající blaženost dosáhnou?

Nikoli; jen svatí a vyvolení; hříšníci však nekažící věčně trápení budou. (Dan. XII, 2).

Co nás učí tento dvanáctý článek víry?

Dvanáctý článek víry nás učí, že jest nebe a peklo.

a) O nebi.

Co jest nebe?

Nebe jest nejblaženější sídlo svatých, kdežto se

Bůh svým věrným služebníkům tváří v tvář zjevuje a sám v sobě odplatou jejich převelikou jest.

Kdo přichází do nebe?

Do nebe přichází, který v milosti Boží umřel, a za spáchané hříchy buď v tomto, neb ve druhém životě zadost učinil. „Kdo setrvá až do konce, ten spasen bude.“ (Mat. X, 22).

V čem pozůstávají nebeské radosti?

Nebeské radosti pozůstávají v tom, že 1. blahoslavení budou všech bid těla i duše sprostěni; 2. ustavičně na Boha patřiti; 3. ve společnosti andělů a svatých se radovati; a 4. ze svých dobrých skutků věčně se těšiti budou. „Setře Bůh všelikou slzu s očí jejich: a smrti více nebude, ani kvilení, ani křiku, ani bolesti nebude více.“ (Zjev. XXI, 4).

Bude-li také jaký rozdíl mezi radostmi nebeskými?

Ovšem; nebo podlé míry, jak kdo činil, dosáhne odplatu“. (2 Kor. IX, 6).

b) O peklu.

Co jest peklo?

Peklo jest místo, kdežto zatracení věčně trápeni budou. „Vyrženi budou do temnosti zevnitřní, tamť bude pláč a skřípění zubů. (Mat. VIII, 12).

Kdo přichází do pekla?

Do pekla přichází ten, který ve smrtelném hříchu umírá, a proto věčně v nepřátelství Božím zůstává.

V čem pozůstávají pekelné muky?

Pekelné muky pozůstávají: 1. že zatracení ustavičně náramné bity, které písmo svaté ohni věčnému připodobňuje, snášejí; 2. že s hrůzou sobě na spravedlivého Boha vzpomínají; 3. že se mezi zlými a zatracenými vždycky nalezají, a 4. že bez přestání od výčitek zlého svědomí trápeni jsou. „Kdežto (v peklu) červ jejich neuumírá, a oheň nezhasne.“ (Mar. IX, 45).

Budou-li pak všichni stejně trpět?

Ne, nýbrž každý trestán bude podle míry svých hříchů a milosti, které k zlému užíval. (Zjev. XVIII, 7).

Které jsou čtyry poslední věci člověka?

Čtyry poslední věci člověka jsou: smrt, soud, nebe a peklo.

Co znamená slovo Amen?

Slovem Amen potvrzujeme, že ve věcech, které se ve vznešení apoštolském obsahují, nepochybujeme, ale všechno za pravé držíme, co se tam obsahuje.

Co musí každý člověk, když k užívání rozumu přijde, aby spasen byl, nevyhnutelně vědět a věřit?

Každý člověk musí, když k užívání rozumu přijde, aby spasen byl, nevyhnutelně vědět a věřit: 1. že jeden Bůh jest; 2. že Bůh spravedlivý soudce jest, jenž dobré odměňuje, a zlé trestá; 3. že jsou tři Božské osoby jedné bytosti a přirozenosti: Otec, Syn a Duch svatý; 4. že druhá Božská osoba člověkem učiněna jest, aby nás skrze smrt na kříži vykoupila, a k věčnému spasení přivedla.

Co má každý katolický křesťan krom dočtených základních učení křesťanské-katolické víry ještě vědět a věřit?

Každý katolický křesťan má krom dočtených základních učení křesťanské-katolické víry ještě vědět a věřit: 1. že duše lidská nesmrtelná jest; 2. že milost Boží k spasení nevyhnutelně jest potřebná, a že člověk bez milosti Boží nic k životu věčnému dopomáhajícího činiti nemůže.

Cvičení se v ctnosti. Děkuj častokrát Bohu za milost pravé víry, a ber sobě často k srdci oně pravdy, které nás učí církev katolická, „neboť není žádného většího bohatství, žádného většího pokladu nad viru katolickou.“ (Sv. Augustin).

Druhá hlavní částka.

O naději.

I. Oddělení.

Co křesťanská naděje jest.

Co znamená slovo naděje?

Slovo naděje pochází od nadíti se, co jest tolik, jako doufati; doufati však jest důvěrně očekávati, co nám hodnověrný člověk přislíbil.

Kdo pak jest naši důvěry nejhodnější?

Naši důvěry nejhodnější jest Bůh.

Proč pravíš že Bůh jest naši důvěry nejhodnější?

Poněvadž Bůh všemohoucí, ve vyplnění slibů svých věrný, neskončeně dobrotivý a milosrdný jest, následovně vyplniti může a chce, co slíbil.

Co však doufáme od Boha?

Od Boha doufáme život věčný, to jest věčné blahoslavenství, a prostředky k dosáhnutí téhož blahoslavenství potřebné.

Kterými slovy nám přislíbil Ježíš život věčný?

Ježíš nám přislíbil život věčný, řka: „Bůh tak miloval svět, že dal Syna svého jednorozeného, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (Jan III, 16); a skrze ústa proroka Ezechiele praví Bůh: „Nechci smrt bezbožného, ale aby se obrátil bezbožný od cestý své, a živ byl.“ (k. XXXIII, 11).

Kolikeré jsou ty prostředky k dosáhnutí věčného blahoslavenství?

Prostředky k dosáhnutí věčného blahoslavenství jsou dvoji: duševní a tělesné.

Který pak jest ten duševní prostředek k dosažení věčné blaženosti?

Duševní prostředek k dosažení věčné blaženosti jest: milost Boží, nebo „milost Boží jest život věčný.“ (Řim. VI, 23).

Kterými slovy nám Ježíš tuto milost Boží slíbil?

Ježíš nám slíbil milost Boží, řka: „Aj stojím u dveří a tluku: jestliže kdo uslyší hlas můj, a otevře mi dveře; vejduť k němu, a budu s ním večereti, a on se mnou.“ (Zjev. III, 20). — „Jáť jsem vinný kmen, vy jste ratolesti: kdo zůstává ve mně, a já v něm, ten nese ovoce mnohé: nebo beze mne nemůžete ničeho učiniti.“ (Jan XV, 5).

Které pak jsou ty tělesné prostředky k dosažení věčného blahoslavenství?

Tělesné prostředky k dosažení věčného blahoslavenství jsou: pokrm, nápoj, oděv, obydlí, bez kterých lidské tělo živo býti nemůže.

Kterými slovy nám Ježíš tyto tělesné prostředky k dosažení věčného blahoslavenství slíbil?

Ježíš nám tyto tělesné prostředky k dosažení věčného blahoslavenství slíbil, řka: „Napečunžtež říkajice: Co budeme jísti, aneb co budeme píti, aneb čím se budeme odívati? nebo toho všeho pohané hledají. Vřf zajisté Otec váš, že toho všeho potřebujete. Illedejte nejprvé království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko bude vám přidáno.“ (Mat. VI, 31—33).

Jak jmenujeme naději, která se na slovo Kristovo zakládá?

Naději, která se na slovo Kristovo zakládá, jmenujeme křesťanskou naději.

Co jest křesťanský doufati?

Křesťanský doufati jest, od Boha důvěrně očekávati, cokoli on nám skrze Ježíše Krista slíbil.

Co však činí dobré dítě, aby od svých rodičů, co potřebuje, dosáhlo?

Dobré dítě své rodiče o to, co potřebuje, uctivě prosí.

Jak pak tu uctívou prosbu, kterouž k Bohu obrácíme, jmenujeme?

Uctívou prosbu, kterouž k Bohu obrácíme, jmenujeme modlitbu.

Čím se tedy obzvláštěně vzbuzuje křesťanská naděje?

Křesťanská naděje obzvláštěně modlitbou se vzbuzuje.

Cvičení se v etnosti. Vzbuzuj často naději křesťanskou skrze horlivou modlitbu.

III. Oddělení.

O modlitbě.

§. 1. O modlitbě vůbec.

V čem záleží modlitba?

Modlitba záleží v pozdvižení mysle k Bohu.

Proč se modlíme?

Modlíme se, abychom Boha jakožto nejvyššího Pána nejповinněji uctili, a jemu za přijaté dobré děkovali, i za to, čehož bychom budoucně potřebovali, prosili. Také se modlíme za odpuštění hříchů, i abychom v obecných a ve zvláštních, ve vlastných a bližního potřebách od Boha pomoci vyprosili.

Kolikrát jest tedy modlitba?

Modlitba jest čtverá: 1. česť a chválu vzdávající, 2. děkující, 3. prosící, a 4. za hříchy zadost činící.

Kolikrátým způsobem však můžeme se modlití?

Dvojím způsobem můžeme se modlití: vnitřně a zevnitřně. — Vnitřně, když své myšlenky, žádosti, city k Bohu pozdvihujeme; takto se vždy a všudy modlití můžeme. Zevnitřně, když to, co sobě myslíme, žádáme a cítíme, slovem nebo hnutím těla, n. p. poklonou, složením rukou, kleknutím, pozdvížením

oči k nebi, aneb jiným způsobem do oka padajícím ukazujeme.

Jak nazýváme tyto zevnitřní do oka padající znamení naší vnitřní pobožnosti?

Tyto zevnitřní do oka padající znamení naší vnitřní pobožnosti nazýváme obřady; a sice obřady církevní, jestli od katolické církve schváleny a odporučeny jsou.

Jsme povinni se modlití?

Ano; povinni jsme se modlití; neboť modlení jest jedna z nejpřednějších povinností našeho náboženství. „Pověděl pak jim také (Ježíš) i podobenství, že potřebí jest vždycky se modlití a neustávati.“ (Luk. XVIII, 1). „Bez přestání se modlete.“ (1 Tess. V, 17).

Je-li také možná bez přestání se modlití?

Ovšem; když častěji při práci svou mysl a srdce k Bohu pozdvihujeme, vše, co činíme, v jménu Božím konáme, a při tom nechřěšime. — Jsme však povinni v jistém čase obzvláště se modlití.

Kdy se máme obzvláště modlití?

Obzvláště se máme modlití: 1. při službách Božích; 2. v čas pokušení, potřeb, při tajných a veřejných bidách; 3. pak ráno, večer, před jídlem a po jídle, a když se k modlení zvoní.

Kdo pak nám ten nejdokonalější příklad modlitby zanechal?

Ten nejdokonalější příklad modlitby zanechal nám Ježíš Kristus, když podle obyčeje svého na hoře Olivetské se modlil. (Luk. XXII, 39).

Jaké vlastnosti má modlitba podle příkladu Ježíše spořádaná býti?

Modlitba podle příkladu Ježíše spořádaná má býti; 1. pokorná, to jest: člověk má před Bohem svou křehkost a ničemnost poznati, a proto se ponížiti. „Ježíš poklekl na kolena, modlil se.“ (Luk. XXII, 41); 2. s odevzdáním do vůle Boží spojená, to jest: člověk má docela vůli svou vůli Boží podrobiti. „Otče chcešli přenes kalich tento ode mne; ale však ne má

vůle, ale tvá buď“ (Luk. XXII, 42); 3. srdečná, to jest: co člověk ústy mluví, to má i v srdci cítiti, tím veskrz proniknut býti. „I učiněn jest pot jeho (Ježíše) jako krupě krve tekoucí na zem.“ (Luk. XXII, 44); 4. setrvalá, to jest: člověk nemá od ni odpouštěti, byfby žádného vyslyšení nespatrił, nýbrž tím horlivěji se modliti. „A učiněn jsa odporu těla s duchem, děle se modlil.“ (Luk. XXII, 43). Na příklad jest žena kananejská (Mat. XV, 21—28); pak podobenství o příteli, který tři chleby žádal. (Luk. XI, 5—10).

Jaký užitek přináší nám modlitba ?

Když se dle příkladu Ježíše modlíme, Bůh naši prosbu, jestli k spasení našemu směřuje, vyslyší, a v dobrém nás posilní; nebo aspoň nás v soužení potěší, jako n. p. Ježíše na hoře Olivetské. „Ukázal se jemu anděl z nebe posilňuje ho.“ (Luk. XXII, 43).

Cvičení se v enosti. Modli se vždy s největší vroucností jak doma, tak i v kostele, jak ve dne, tak i v noci podlé příkladu Ježíše Krista.

§. 2. O modlitbě Páně zylášť.

Kdo učil nás se modliti ?

Kristus Pán sám učil nás se modliti, a to skrze Otčenáš, jenž také modlitba Páně se nazývá.

Kde se obsahuje všecko, zač se modliti máme ?

Všecko, zač se modliti máme, v Otčenáši, to jest, v modlitbě Páně, se obsahuje.

Jak zní Otčenáš ?

Otčenáš zní takto: Otče náš, jenž jsi na nebesích. Posvět se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům. A neuvoď nás v pokušení. Ale zbav nás od zlého. Amen.

Z čeho záleží modlitba Páně ?

Modlitba Páně záleží z předmluvy a ze sedmi proseb.

a) O předmluvě.

Jak zní předmluva?

Předmluva zní takto: **Otče náš**, jenž jsi na nebesích.

Ke komuž voláme těmito slovy předmluvy?

Těmito slovy předmluvy voláme k Bohu, jenž **Otec náš** jest.

Proč nazýváme Boha Otcem?

Boha nazýváme **Otcem**, poněvadž lidi k podobnosti svému stvořil, a otcovsky o ně pečuje. (5 Mojž. XXXII, 6).

Proč nazýváme Boha Otcem našim?

Boha nazýváme **Otcem našim**, poněvadž nás všechny skrze **Ducha svatého** na křtu svatém syny svými, svými dědici, spoludědici **Ježíše Krista**, a vespolek bratřími učinil. „Jeden jest **Otec váš**, který jest v nebesích.“ (Mat. XXIII, 9).

Proč pak říkáme: Jenž jsi na nebesích?

Říkáme: **Jenž jsi na nebesích**, poněvadž **Bůh**, ačkoliv všudy přítomen jest, předce však obzvláště na nebesích bydlí, kdežto se vyvoleným svým tváří ve tvář zjevuje, a k požívání dává.

b) O prvních třech prosbách modlitby Páně.

Jak zní první prosba?

První prosba zní takto: **Posvěť se jméno tvé.**

Co znamená slovo posvětití?

Slovo posvětití znamená tolik, co ctiti nebo velebiti.

Co vyznáváme jménem Božím?

Jménem **Božím** vyznáváme **samého Boha**, a vše, což **Božího** jest.

Proč pak prosíme nejprv, aby se posvětilo jméno Boží?

Prosíme nejprv, aby se posvětilo **jméno Boží**, poněvadž vždy a přede všem věcmi za to prositi

známe, co se cti Boží týká, a potom teprv za to, co nám nebo bližním potřebné jest.

Co žádáme v první prosbě Otčenáše?

V první prosbě Otčenáše žádáme: 1. aby Bůh ode všech lidí na zemi poznán, a aby jeho nejsvětější jméno vyznáváno, a všudy chváleno bylo. „Velebí duše má Hospodina.“ (Luk. I, 46); příklad nám zanechala Panna Maria; tři mládenci v Babyloně (Dan. III.); 2. aby hříšníci k Bohu obráćeni, a k pokání pohnuti byly; jako svatý Augustin modlitbou své matky; 3. aby jeho nejsvětější jméno nikdy ani skrze kacířství, hludy a nevěru, ani skrze rouhání a nekřesťanský život zlehčováno nebylo. „Chvalte služebníci Pána, chvalte jméno Hospodina. (Žalm CXII).

Jak zní druhá prosba?

Druhá prosba zní takto: **Piijď království tvé.**

Co znamená království Boží?

Království Boží v nás znamená naši víru, naději a lásku k Bohu; vůkol nás znamená svatou církev; nad námi však znamená nebeskou blaženost.

Co žádáme v druhé prosbě?

V druhé prosbě žádáme: 1. aby Bůh církev svou a království svých milosti rozšířil a upevnil, království pak ďábla a hřichu zkazil. Tak n. p. se modlival Job, Tobáš a jiní svatí; 2. aby nám víru, naději a lásku vlil, a ty ctnosti v nás rozmnožil. „Nyní pak zůstávají víra, naděje, láska, tyto tři věci, větší pak z nich jest láska.“ (1 Kor. XIII, 13); 3. Aby nám po tomto životě nebe propůjčiti ráčil. „Pane rozpomeň se na mne, když přijdeš do království tvého,“ volal ukřižovaný lotr k Ježíšovi. (Luk. XXIII, 42).

Jak zní třetí prosba?

Třetí prosba zní takto: **Buď vůle tvá, jako v nebi tak i na zemi.**

Co znamenají slova: vůle tvá?

Slova vůle tvá znamenají tolik, co přikázání tvá.

Co žádáme v třetí prosbě?

V třetí prosbě žádáme: 1. aby nám Bůh tu milost udělití ráčil, abychom Božskou jeho vůli ve všeliké případnosti na zemi tak dokonale a rádi plnili, jako ji andělé a svatí v nebi plní; jak na příklad Job Bohu v štěstí i neštěstí sloužil; 2. aby Bůh všecko odvrátiti ráčil, co by v plnění jeho Božské vůle překáželo. „Ne má vůle, ale tvá buď,“ modlil se Ježíš. (Mat. XXVI, 39).

c) O čtyřech posledních prosbách modlitby Páně.

Jak zní čtvrtá prosba?

Čtvrtá prosba zní takto: Chléb náš vezdejší dej nám dnes.

Co vyrozumíváme slovy: chléb vezdejší?

Slovy: chléb vezdejší vyrozumíváme: 1. všechny potřeby těla k časnému životu: pokrm, nápoj, oděv a obydlí; 2. všechny potřeby duše k životu věčnému: slovo a milost Boží. „Ne samým chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, které vychází z úst Božích.“ (Mat. IV, 4).

Co žádáme ve čtvrté prosbě?

Ve čtvrté prosbě žádáme: 1. aby nám Bůh všecko dáti ráčil, čehož nám k zachování našeho tělesného i duchovního života potřeba jest. Příklady máme na Eliáši (III Král XVII, 6); na Danieli v jamě lvově. (Dan. XIV, 36). 2. Aby Bůh drahé časy, hlad, jakož i hřích, který často takové tresty za sebou táhne, od nás nejdobrotivěji odvrátiti ráčil. „Hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34). Za příklad slouží marnotratný syn. (Luk. XV).

Jak zní pátá prosba?

Pátá prosba zní takto: Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.

Co znamená slovo vina?

Slovo vina znamená tolik co uražení Boha nebo hřích.

Co žádáme v páté prosbě?

V páté prosbě žádáme, aby nám Bůh hříchy naše odpustil, jakož i my těm ze srdce odpouštíme, kteří nás urazili. Příklad dal nám Ježíš modle se na kříži za své nepřátele (Luk. XXIII, 34); pak v podobnosti o milosrdném pánu a nemilosrdném služebniku. (Mat. XVIII, 33).

Jak zní šestá prosba?

Šestá prosba zní takto: **Neuvod' nás v pokušení.**

Kolikerého druhu jest to pokušení, kterému podrobeni jsme?

Pokušení, kterému podrobeni jsme, jest dvojího druhu: dobré a zlé.

Co jest dobré pokušení?

Dobré pokušení jest, každá daná příležitost, dobré činiti; tak na příklad Abraháma zkoušel Bůh (1 Mojž. XXII, 2); podobně i Joba (Job I a II).

Co nazýváme zlé pokušení?

Zlé pokušení jest každá daná příležitost k hřešení; na příklad had dával Evě příležitost hřešiti (1 Mojž. III, 4—5, Putifarka Jozefovi egyptskému (1 Mojž. XXXIX, 7), dva starci v Babyloně Zuzaně (Dan. XIII, 20).

Co žádáme v šesté prosbě?

V šesté prosbě žádáme, aby nám Bůh v čas pokušení pomoci své neodepřel, aniž připustil, abychom v pokušení se poddali.

Kterak býváme obzvláště pokoušeni?

Obzvláště pokoušeni býváme od světa, od svého těla, to jest od svých zlých žádostí, a od ďábla. (1 Jan II, 16; Jak. I, 14; 1 Petr. V, 8).

Také-li nábožní a spravedliví bývají od Boha pokoušeni?

Ano; také nábožní a spravedliví bývají od Boha pokoušeni, když Bůh ctnost jejich zkouší: 1. nemocí, 2. chudobou a jiným soužením. „Ale toto pokušení proti nám dopustil Bůh, aby potomkům dán byl příklad nepřelivosti jeho, jako i svatého Joba.“ Tob. II, 12; Job I a II; Tob. II).

Jak zní sedmá prosba ?

Sedmá prosba zní takto: Ale zbav nás od zlého.

Co jest zlé ?

Zlé jest všechno, co duši nebo tělu škodí ?

Co žádáme v sedmé prosbě ?

V sedmé prosbě žádáme: 1. aby nás Bůh zvlášť od zlého duše, které hřích jest, osvobodil, a nás od časného trestu hříchu chránil, jako n. p. Bůh chránil mladého Tobiáše v domě Raguele před hříchem i smrtí (Tob. VI); 2. aby nás Bůh také od tělesných neštěstí osvobodil, jestliže nejsou k našemu spasení; jako na příklad starého Tobiáše od slepoty (Tob. XI, 13—15); 3. aby nám milosti propůjčil, abychom všechny zármutky a bídy, které na nás posílá, s trpělivostí a stálostí snášeli; jako na příklad Ježíše na hoře Olivetské posilnil. (Luk. XXII, 43).

Co znamená slovo Amen ?

Amen, slovo hebrejské, znamená tolik jako: stán se, aneb stane se.

Cvičení se v etnosti. Otčenáš jest ta nejkrásnější modlitba, která všechny naše duchovní i tělesné potřeby v sobě obsahuje; modlivej se jej tedy co nejčastěji, a vždy s největší vroucností.

III. Oddělení.*O poctě Marie Panny.***§. 1. O pozdravení andělském.**

Kterou modlitbu připojují obyčejně katoličtí křesťané k modlitbě Páně ?

Katoličtí křesťané připojují obyčejně k modlitbě Páně pozdravení andělské.

Co jest pozdravení andělské ?

Pozdravení andělské jest modlitba, kterou nejvyšší Pannu Marii matku Boží obzvláště a přede všemi anděly a svatými ctíme a vzýváme.

Proč pak katoličtí křesťané Marii přede všemi anděly ctějí?

Poněvadž Maria byla andělem v lidském těle, to jest, při všeliké lidské křehkosti čistý andělský život vedla.

Proč katoličtí křesťané Marii přede všemi svatými ctějí a vzývají?

Poněvadž Maria vše jiné svaté a světice Boží v ctnosti a milosti Boží převýšila. „Zdráva buď milosti plná,“ pravil anděl. (Luk. I, 28).

Jak zní pozdravení andělské?

Pozdravení andělské zní takto: **Zdravas Maria, milosti plná, Pán s tebou. Požehnaná mezi ženami, a požehnaný plod života tvého. Ježíš. Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naší. Amen.**

Z kolika dílů pozůstává pozdravení andělské?

Pozdravení andělské pozůstává ze třech dílů: 1. ze slov anděla Gabriele: „Zdravas buď milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami.“ (Luk. I, 28); 2. ze slov Alžběty: Požehnaná ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého.“ (Luk. I, 42); 3. ze slov církve: Ježíš. Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší. Amen.

Proč pak říkáme: Svatá Maria, matko Boží?

Říkáme: Svatá Maria, matko Boží, poněvadž nejsvětější Panna Maria Ježíše Krista porodila, jenž pravý Bůh jest.

Kdy pak obzvláště cti katolická církev matku Boží pozdravením andělským?

Katolická církev cti matku Boží pozdravením andělským obzvláště, když ráno, v poledně a večer k modlení se zvoni. Máme sobě při tomto zvonění obzvláště vtělení Syna Božího vděčně a pobožně připomínati, a Marii za ochranu její prositi.

Kterak se při tomto zvonění modlíme?

Modliváme se: 1. Anděl Páně přinesl Marii poselství, a ona počala z Ducha svatého. Zdravas Maria

a t. d.; 2. Řekla Maria: Ejhle děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého. Zdravas Maria a t. d.; 3. A slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi. Zdravas Maria a t. d.

Co pak důstojnost a úctu blahoslavené Panny Marie nade všecky svaté Boží velmi zvyšuje?

Její nepoškvrněné početí.

Odkud však to víme, že Maria bez hříchu prvopočátečního počata jest?

Jest článek víry katolické: „že blahoslavená Panna Maria od první doby svého početí zvláštní milosti Boží pro zásluhy Ježíše Krista, svého Syna a Spasitele lidského pokolení, od všeliké škrvny prvopočátečního hříchu sprostěna byla.“ „Od věčnosti zřízena jsem“ (Přisl. VIII, 23), jsouť slova, která církev Marii, matce Boží, do úst klade. — „Všecka jsi krásná přítelkyně má, a poškrvny není na tobě“ (Pisen Šalom. IV, 7), praví církev katolická o Marii.

Cvičení se v etnosti. Svými ústy etí Marii pobožně, svým však životem následuj věrně. (Slavnost nepoškvrněného početí Panny Marie 8. prosince, a slavnost jména Marie v neděli oktávy narození Panny Marie, plnomocné odpustky).

§. 2. O růženci.

Kterak povstalo modlení růžence?

Modlení růžence, kterým Pannu Marii etíme a vzýváme, prastaré jest; nebo poustevníci prvních křesťanských věků skrze zrnečka na šňůru navlečená počet vykonaných otčenášů a zdravasů znamenali; a však ten jistý způsob, růženec se modliti, jak my se jej nyní modliváme, uveden a rozšířen jest od svatého Dominika, zakladatele řádu kazatelského, a od mnohých papežů schválen, a odpustkami obdařen jest.

Co jest růženec?

Růženec jest věnec z těch nejkrásnějších duchovních růží (modliteb) uvitý, který pozůstává z

patnácti desátků, z nichžto každý jeden otčenáš a deset zdrávasů s připojeným tajemstvím našeho spasení obsahuje.

Koliký jest růženec ?

Růženec jest trojí: 1. radostný, 2. žalostný, a 3. slavný, a jedenkaždý v sobě obsahuje patero tajemství naší svaté víry.

Které jsou tajemství radostného růžence ?

Tajemství radostného růžence jsou: 1. Kterého jsi, Panno! z Ducha svatého počala. 2. Kterého jsi, Panno! v životě nosící Alžbětu navštívila. 3. Kterého jsi Panno! porodila. 4. Kterého jsi Panno! v chrámě obětovala. 5. Kterého jsi Panno! v chrámě našla. — Tento růženec se od první neděle adventní až do popeleční středy modlíáme.

Které jsou tajemství žalostného růžence ?

Tajemství žalostného růžence jsou: 1. Který se ráčil pro nás krvavým potem potiti. 2. Který pro nás ráčil mrskán býti. 3. Který pro nás ráčil trním korunován býti. 4. Který pro nás ráčil těžký kříž nésti. 5. Který pro nás ráčil ukřižován býti. Tento růženec se v postním čase od popeleční středy až do bílé soboty modlíáme.

Které jsou tajemství slavného růžence ?

Tajemství slavného růžence jsou: 1. Který ráčil z mrtvých vstáti. 2. Který ráčil na nebe vstoupiti. 3. Který ráčil Ducha svatého seslati. 4. Který ráčil Pannu Marii na nebe vzýti. 5. Který ráčil Pannu Marii na nebi korunovati. — Tento růženec se od velikonoční neděle až do soboty před adventem modlíáme.

Je-li pak modlení růžence křesťanu spasitelné a potřebné ?

Spasitelné jest modlení růžence každému křesťanu, poněvadž jemu ty nejdůležitější tajemství spasení k rozjímání podává a církevní odpustky získává, a však těm, kteří čísti neumějí, jest velmi potřebné, nebo zastává místo modlitebni knihy.

Co povstalo k zvelebení svatého růžence mezi katolickými křesťany?

K zvelebení svatého růžence povstalo mezi katolickými křesťany růžencové bratrstvo.

Cvičení se v etnosti. Velikou moc Boží a požehnání zakusili onino, kteří horlivě a nábožně růžencec se modlivali. Modli se ho tedy rád a pobožně, jak to činil svatý František Sáleský. (Slavnost sv. růžence v neděli první v říjnu.

IV. Oddělení.

O církevním bratrstvu.

Co jest církevní bratrstvo vůbec?

Církevní bratrstvo vůbec jest spolek nábožných lidí ke cti a chvále Boží a k spasení lidskému směřující pod ochranou Boží nebo některého svatého.

Který jest cíl každého církevního bratrstva?

Cíl každého církevního bratrstva jest čest Boží a lidské spasení.

Jaké prostředky užívá církevní bratrstvo k dosažení tohoto cíle?

Mimo pomoci Boží a přímluvy svatých snaží se každé církevní bratrstvo cíl svůj dobrými skutky dosáhnouti.

Které bratrstva jsou nejvíce na Moravě i v Čechách rozšířené?

Následující bratrstva jsou nejvíce rozšířená: 1. Bratrstvo živého svatého růžence pod ochranou matky Boží růžencecké k oživení lásky k Ježíši a Marii v srdcích věřících, obzvláštně hříšníků, skrze každodenní rozjímání tajemství růžencových. 2. Bratrstvo nejsvětějšího srdce Ježíše Krista pod ochranou našeho Spasitele k roznění lásky Boží v srdcích lidských. 3. Bratrstvo nepokřiveného srdce blahosl. Marie Panny pod ochranou rodičky Boží

k obrácení hříšníků. 4. Bratrstvo Leopoldinské pod ochranou svatého Leopolda, vyznávače, ku podporování katolických missionářů v Americe. 5. Bratrstvo Marianské pod ochranou Marie Panny k podporování missie afrikanské mezi černochoy. 6. Bratrstvo dětinství Ježíše Krista na vykoupení a vychování zahozených pohanských dětí. 7. Dědictví svatého Cyrilla a Metudia v Brně pod ochranou těchto svatých slovanských apoštolů na rozšíření dobrých ve smyslu církve katolické poučujících českoslovanských knih. 8. Dědictví svatého Jana Nep. v Praze pod ochranou tohož svatého na rozšiřování dobrých vzdělávatelných knih českých. 9. Bratrstvo oučinnivé lásky a jiné.

Cvičení se v etnosti. Všickni buďte . . . bratrstva milovníci, pravi sv. Petr (1 Petr. III, 8). Chop se tedy každého spolku bratrského, který tobě a bližnímu k spasení dopomáhá. (Slavnost nejsv. srdce Ježíše Krista v pátek po oktavě Božího Těla. Slavnost nepoškrvněného srdce Marie Panny v neděli III. po sv. Duchu a jiné).

V. Oddělení.

Jiné obyčejné pobožnosti katolické církve.

Které ještě pobožnosti jsou v obyčeji u katolických křesťanů?

U katolických křesťanů jsou v obyčeji: křížové cesty, poutě a církevní processí.

§. 1. O křížové cestě.

Co jest křížová cesta?

Křížová cesta jest vlastně připomínání oné cesty Spasitele, kterouž z domu Piláta křížem jsa obtížen az k hrobu svému vykonal. Vůbec ale také se tak nazývá celá cesta umučení Páně, začínajíc na hoře

Olivetské, kdež se k smrti připravoval, až na horu Kalvarii, kdež na kříži dokonal.

Kolik tedy máme způsobů křížovou cestu se modlití?

Máme dva způsoby křížovou cestu se modlití. Jedenkaždý způsob čítá čtrnáctero zastavení čili rozjímání umučení Páně.

Jaký účel má rozjímání křížové cesty?

Účel rozjímání křížové cesty jest: 1. polepšení života, 2. roznícení lásky k Pánu Ježíši v lidských srdcích.

Cvičení se v ctnosti. „Kdo chce za mnou přijíti, vezmiž kříž svůj, a následuj mne.“ (Mat. XVI, 24). V Duchu tedy za umučeným Ježíšem putujme, abychom od něho se učili, kříže své trpělivě nésti.

§. 2. O církevní pouti.

Co jest církevní pouť?

Církevní pouť jest cestování na vzdálená svatá místa, kdežto se obzvláštním způsobem dobrota a moc Boží zjevila. — Příklad nám zanechala Anna, matka Samuelova (1 Král. I, 3). — Ježíš Kristus a rodičové jeho. (Luk. II, 42).

Který má býti cíl nábožného putování?

Cíl nábožného putování má býti: 1. roznícení pobožnosti, důvěry a lásky k Bohu, 2. zapření sebe samého.

Cvičení se v ctnosti. Když na svatá místa putuješ, zanechaje všelikou světskou márnost, kající a nábožné srdce vezmi s sebou na cestu.

§. 3. O processí.

Co jest processí?

Processí jest slavný průvod, který katoličtí křesťané v slušném pořádku za křížem neb korouhví

jdouce, konají. — Příklad zanechal nám lid israelský u Jericha (Josue VI, 4); David (2 Král. VI); Šalomoun. (3 Král. VIII).

Který jest účel církevního průvodu vůbec?

Účel církevního průvodu vůbec jest: 1. roznícení k horlivé modlitbě skrze společnou pobožnost, 2. veřejné osvědčení a vyznání své víry.

Cvičení se v ctnosti. Kdo se za Boha nestydí a veřejně jemu čest dává, za toho i Bůh se stydět nebude, nebo „kdožkoli vyzná mne před lidmi, tohož i já vyznám před Otcem svým,“ pravi Ježiš. (Mat. X, 32). (Processí v prosební dne, na den Božího Těla a jiné).

Třetí hlavní částka.

O lásce.

I Oddělení.

Co křesťánská láska jest.

Co jest milovati?

Milovati jest nad někým pro jeho dobré vlastnosti radost mít, a jemu také radost činiti.

Kdo pak má nejlepší vlastnosti?

Nejlepší vlastnosti má Bůh; nebo on jest ta nejdokonalejší bytosť.

Kohož máme tedy nade všechno milovati?

Boha máme nade všechno milovati.

Co pak jest to Boha nade všechno milovati?

Boha nade všechno milovati jest: Boha všem tvorům představovati, a více sobě jej vážiti než všeho, co nám příjemné a milé býti může.

Proč pak musíme také Boha milovati?

Musíme Boha také proto milovati, poněvadž k nám nejvyšš dobrotivý jest, a nás prvé miloval. (1 Jan IV, 19).

Kdož nám přikázal, Bohu nade všecko milovati?

Ježíš nám přikázal, Bohu nade všecko milovati, řka: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své, a ze vsi mysli své. Toť jest to největší a první přikázání (lásky).“ (Mat. XXII, 37—38).

Kdož mezi tvory zemskými má ty nejlepší vlastnosti?

Mezi tvory zemskými má člověk ty nejlepší vlastnosti, nebo podlé obrazu Božího stvořen jest. (1 Mojž. I, 27).

Kohož ze tvorů zemských máme nejvíce milovati?

Ze tvorů zemských máme nejvíce člověka milovati, poněvadž jako my k obrazu Božímu stvořen, a od Boha také milován jest. (1 Jan IV, 19).

Jak jmenujeme tedy každého člověka, poněvadž jako my k obrazu Božímu stvořen jest?

Každého člověka jmenujeme svého bližního.

Kdo to zřetelně přikázal bližního milovati?

Ježíš, řka: „Druhé (přikázání lásky) pak jest podobné tomu (prvnímu): „Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého.“ (Mat. XXII, 39).

Kdo pak se rozumí slovem bližní?

Slovem bližní rozumí se každý člověk přítel i nepřítel.

V kterém podobenství ukázal Ježíš, že každý člověk, nechť jest náš přítel nebo nepřítel, jest bližní?

Ježíš to ukázal v podobenství o milosrdném samaritánu (Luk. X, 30—37), který se nad židem zraněným a odpolu živým slitoval. Židé byli vždy velicí nepřátelé samaritánův.

Kohož nazýváme přítelem, kohož nepřitelem?

Přítelem nazýváme, který nám dobré přeje; nepřítelem však, který nám dobrého nepřeje.

Máme-li také i nepřítelé milovati ?

Ovšem; nebo Ježiš nás to učí, řka: „Milujte nepřátele, dobře činite těm, kteří vás nenávidějí, modlete se za ty, kteří vám protivenství činí, a utrhají vám.“ (Mat. V, 44). Ježiš miloval Jidáše, svého zradce, a za své vražedníky se modlil. (Luk. XXIII, 34).

Co jest tedy bližního milovati ?

Bližního milovati, jest: bližnímu dobře chtěti, to jemu činiti, co jemu příjemné a užitečné jest, a všecko opustiti a zanechati, co mu nepříjemné nebo škodlivé jest.

Kterak vysvětlil Kristus přikázání lásky k bližnímu ?

Kristus vysvětlil přikázání lásky k bližnímu následujícími slovy: „Všecko, cožkoli chcete, aby vám lidé činili, i vy činite jim. To zajisté jest (obsahuje) zákon i proroci. (Mat. VII, 12).

Jak se nazývá láska, kterou nás učí Ježiš Kristus ?

Ta láska se nazývá křesťanská láska.

Co jest křesťansky milovati ?

Křesťansky milovati jest, Boha jakožto nejvyšší dobré pro něho samého, a bližního pro Boha milovati; pro Boha všecko rádi činiti, cokoli on poručil.

Jak dokazujeme lásku k Bohu a bližnímu ?

Dokazujeme lásku k Bohu a bližnímu skrze zachování desatera přikázání. „V tom záleží láska k Bohu, abychom přikázání jeho ostříhali.“ (1 Jan V, 3).

Je-li křesťanská láska člověku potřebná ?

Ano; křesťanská láska jest tak potřebná, že člověk, maje užívání svého rozumu, bez lásky věčného života dojiti nemůže. „Kdo nemiluje, zůstává v smrti.“ (1 Jan III, 14).

Cvičení se v ctnosti. Vzbuzuj často lásku křesťanskou v srdci svém, abys vždy Boha nade všecko a bližního jako sebe samého milovati, a tak život věčný dosáhnouti mohl.

II. Oddělení.

O desateru Božích přikázání vůbec.

Který jest podstatný obsah desatera Božích přikázání?

Podstatný obsah desatera Božích přikázání jest následující:

1. V jediného Boha věřiti budeš.
2. Nevezmeš jména Božího nadarmo.
3. Pomni, abys den sváteční světil.
4. Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl na zemi, kterou tobě dá Pán Bůh tvůj.
5. Nezabiješ.
6. Nesesmilniš.
7. Nepokradeš.
8. Nepromluviš křivého svědectví proti bližnímu svému.
9. Nepožádáš manželky (manžela) bližního svého.
10. Aniž nepožádáš domu jeho, ani služebníka, ani ničeho, což jeho jest.

Komuž dal Bůh desatero přikázání?

Bůh dal desatero přikázání Mojžíšovi na hoře Sinai pro lid israelský, když po vyjití z Egypta na poušti byl. (2 Mojž. XIX a XX).

Můžeme-li desatero Božích přikázání zachovati?

Ano; můžeme desatero Božích přikázání zachovati, poněvadž Bůh jednomu každému milost k tomu dává. „Všecko mohu skrze toho, kterýž mne posiluje.“ (Filip. IV, 13).

Jaké povinnosti obsahuje desatero Božích přikázání?

První tři přikázání obsahují povinnosti k Bohu, ostatních sedm povinnosti k bližnímu.

Kde nalezáme krátký obsah desatera přikázání?

Krátký obsah desatera přikázání nalezáme ve dvou přikázání lásky. (Viz vzhůru stranu 71. Mat. XXII, 37—39).

Co pak se má při každém přikázání znamenati?

Znamenati se má, že v každém přikázání něco se poroučí a něco zapovídá.

Cvičení se v etnosti. Ráno vstávaje a večer kňhaje modlřivej se nábožně a pozorně desatero Boží přikázání, abys ve dne i v noci z mysle jich nespouštěl, ale vždy plnil.

III. Oddělení.

O desateru Božích přikázání zvlášť.

§. 1. O třech prvních přikázání, která povinnosti k Bohu obsahují.

Jak zní první přikázání Boží?

První přikázání Boží zní: V jediného Boha věřiti budeš.

Co se skrze první přikázání poroučí?

Skrze první přikázání se poroučí, abychom v jednoho Boha věřili, jemu se klaněli, v něho doufali, a jej milovali. „Psáno jest: Pánu Bohu svému se klaněti, a jemu samému sloužiti budeš.“ (Mat. IV, 10).

Kolikerá jest poklona, kterouž Bohu povinni jsme?

Poklona, kterouž Bohu povinni jsme, jest dvoji: vnitřní a zevnitřní.

Kdy pak se Bohu vnitř klaníme?

Vnitř se Bohu klaníme, když v něho pevně věříme a doufáme, jeho náde všecko milujeme; když jemu za všecko dobré i zlé, co nám posilá, děkujeme, a jeho svaté vůli se podrobujeme.

Kdy pak se Bohu zevnitř klaníme?

Zevnitř se Bohu klaníme, když tuto vnitřní poklonu zevnitřními činy, jako n. p. kleknutím, sepnutím rukou, společnou modlitbou a t. d. vyjevujeme. Příklad máme na proroku Danieli (Dan. VI); na Ježiši v zahradě Jetsemanské. (Luk. XXII, 41).

Co se v prvním přikázání zapovídá?

V prvním přikázání se zapovídá: nevěra modloslužebnost, kacířství, hádání, pověry, kouzla neb čary, svatokrádež, svatokupectví, nenávisť Boha, zoufanlivost, nedůvěrnost, aneb také opovážlivé spolehání na milosrdenství Boží.

Kdo pak se dopustí nevěry?

Nevěry dopustí se ten, kdo v jediného Boha, a to, co Bůh zjevil, nevěří. Ježíš praví: Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili. (Jan XX, 29). — Příklad nevěry máme na židech. (Řim. III, 18—19); na apoštolu Tomáši. (Jan XX, 25).

Co jest modloslužebnost?

Modloslužebnost jest nějakému tvorů n. p. slunci, zvířeti, řezbě, obrazu a t. d. Božskou čest a poklonu proukazovati. „Neobracujte se k modlám, aniž bohů litých dělejte sobě. Já Hospodin Bůh váš.“ (3 Mojž. XIX, 4). — Příklad máme na židech zlatému teletí se klanících (2 Mojž. XXXII, a na babilonských (Dan. III).

Kdy pak se kacířstvím prohřešujeme?

Kacířstvím se prohřešujeme, když od Boha zjevenou pravdu tvrdošijně zavrhuje. „Člověka kacíře po jednom i druhém napomenutí varuj se.“ (Tit. III, 10). Příklad kacíře máme na Cerintu (S. Ireneus 1. l. c. 26 adv. haere.) Ariu, Lutěru a Kalvinu.

Kdo pak se vinnen činí hádání?

Hádání se vinnen činí, kdo budoucí, případné, tajné věci pomocí ďábla uhodnouti se domnívá. „Nebudete hádati, . . . ani budete šetřiti snů.“ (3 Mojž. XIX, 26). — Příklad nalezáme na lidu israelském (4 Král XVII, 17); na králi Manassesovi (2 Paral. XXXIII, 6).

Co jest pověra?

Pověra jest, věcem nějakou neobyčejnou moc připisovati, kterouž ani přirozeným způsobem, ani z Božského ustanovení, aneb skrze modlitbu církve míti nemohou, jako n. p. pohané z letu a zpěvu ptáků, nebo

z vnitřnosti zvířat na budoucnost soudili. „Nenáviděls (Hospodine) těch, kteří šetří marnosti nadarmo, já pak v Hospodinu doufal jsem.“ (Žalm XXX, 7). — Příklad máme na králi Saulu, který se do Endor k hádačce ubíral, aby jemu budoucnost ukázala. (1 Král XXVIII, 7).

Kdo se prohřešuje kouzly neb čáry?

Kouzly neb čáry se ten prohřešuje, který pomocí zlých duchů poklady naleznouti, škodu činiti, aneb podivné věci konati chce. „Neuchylujte se k čarodějníkům ... abyste se nepoškrvnili skrze ně. Já Hospodin Bůh váš.“ (3 Mojž. XIX, 31). — Příklad máme na Elimáši čarodějníku. (Skut. ap. XIII, 11).

Co jest svatokrádež?

Svatokrádež jest zneuctění Bohu posvěcených věcí, osob neb míst. Písmo svaté pravi: Nedotýkejte se pomazaných mých; a prorokům mým nečinite nic zlého.“ (1. Paral. XVI, 22). „Domu tvému přísluší svatosť Hospodine na dlouhé časy.“ (Žalm XCII, 5). — Příklad máme na Baltasáru, králi chaldejském (Dal. V); na Heliodoru. (2 Mak. III, 24).

Kdo se dopustí svatokupectví neb duchovní lichvy?

Svatokupectví neb duchovní lichvy se dopustí, kdo duchovní věci a úřady ne pro zásluhy, ale za peníze neb podobné věci dává nebo kupuje. — Příklad máme na Šimonu, čarodějníku, který za peníze od apoštolů Ducha svatého a úřad apoštolský kupoval; a proto řekl jemu svatý Petr: „Peníze tvé ať jsou tobě na zatracení.“ (Skut. ap. VIII, 20).

Co jest nenávisť Boha?

Nenávisť Boha jest: ve svém hněvu a slepotě proti Bohu nebo jeho svatým zřítí. — Příklad máme na židech, kteří ve své nenávisti Ježíše k smrti odsoudili, a zuřivě volali: „Ukřižuj ho, ukřižuj ho.“ (Luk. XXIII, 21). „Krev jeho buď na nás i na naše syny.“ (Mat. XXVII, 25). — „Nechť utekou, kteří nenávidí (Boha) od tváře jeho.“ (Žalm LXVII, 2).

Kdo se prohřešuje zoufalivostí?

Zoufanlivosti se prohřešuje, kdo myslí, že jemu Bůh nemůže nebo nechce spomoci. „Nevíš-li, že nebezpečné jest zoufalství? (2 Král II, 26). — Příklad máme na Jidášu iškariotském. (Mat. XXVII, 5).

Kdo se dopustí nedůvěrnosti?

Nedůvěrnosti se dopustí, kdo pochybuje, zdaliž mu Bůh potřebné dobré věci udělí. „Neztracujtež doufanlivosti své, kterážto velikou má odplatu.“ (Žid. X, 35). — Příklad máme na učennících v čas bouře na moři (Mat. VIII, 24—26); na Petru. (Mat. XIV, 29—30).

Co jest opovážlivě spoléhati se na milosrdenství Boží?

Opovážlivě spoléhati se na milosrdenství Boží jest: se domnívati, že Bůh hříšníkovi hříchy odpustí, byťby se také nepolepšil. „Neříkej: Hřešil jsem, a co mi se (za to) smutného přihodilo? Nebo Nejvyšší jest shovívavíci odplatitel. (Eccl. V, 4). — Příklad máme na Amonu, synu krále Manasses. (4 Král XXI, 20).

Cvičení se v ctnosti. „Není podobného Hospodinu, veliký jest, a veliké jest v síle jméno jeho; kdožby se ho nebál!“ (Jerem. X). — Pokloně a službě jeho mají se tedy nejen ústa a srdce, ale celé tělo lidské podrobiti.

O uctění a vzývání andělů a svatých.

Není to proti pronímu přikázání, když anděly a svaté ctíme a vzýváme?

Nikoli; ale dobré a užitečné jest, když anděly a svaté ctíme a vzýváme.

Proč pravíš, že dobré a užitečné jest, anděly ctiti a vzývati?

Poněvadž andělé lidem k ochraně ustanoveni jsou, lidi milují, o jejich spasení pečují, za ně prosí, ustavičně na Boha patří, také mu lidskou modlitbu přednášejí. „Andělům svým přikázal o tobě, aby tě

ostříhali na všech cestách tvých.“ (Žalm XC, 11). „Anděl, který mne z všech neštěstí vysvobodil, praví patriarcha Jakub (1 Mojž. XLVIII, 16) žehnej tyto děti.“ „Bude-li za něho anděl mluvití jeden z tisíců, aby zvěstoval člověku spravedlnost, smiluje se Bůh nad ním.“ (Job XXXIII, 23). — „Když jsi se modlival s plačem, pravil archanděl Rafael k Tobiášovi, a pochovával mrtvé, já jsem obětoval modlitby tvé Pánu.“ (Tob. XII, 12). — Příkladem jest Lot. (1 Mojž, XIX); — Tobiáš mladý. (Tob. V); — Daniel (X, 12).

Proč katoličtí křesťané vzývají svaté?

Katoličtí křesťané vzývají také svaté, ne jakoby oni z vlastní moci pomoci mohli, ale poněvadž přátelé Boží jsou, a poněvadž také za lidi u Boha prosí. „Modlete se za sebe vespolek, abyste spaseni byli, mnoho zajisté může modlitba spravedlivého.“ (Jak. V, 16). — „Protož prosím vás bratři, píše sv. Pavel, skrze Ježíše Krista a skrze lásku Ducha svatého (prosím), abyste mi pomáhali na svých modlitbách za mne k Bohu.“ (Řim. XV, 30). „Děkuji Bohu svému v každém zpominání na vás vždycky, na všech modlitbách svých za vás za všechny s radostí prosbu čině, a za to se modlím, aby láska vaše víc a víc se rozhojňovala v umčlosti a ve všelikém smyslu.“ (Filip. I, 3, 4, 9).

Je-li tedy vzývání svatých nám dobré a užitečné?

Ovšem; nebo jestliže Bůh modlitbu spravedlivého již zde na zemi vyslyší, čím více doufati musíme, že modlitby svých vyvolených přátel na nebi vyslyší. Svatý Jan viděl, kterak starcové (svatí) modlitby na zemi bydlících věřících Bohu přednášeli (Zjev. V, 8), to by však zajisté nečinili, kdyby tyto modlitby Bohu příjemné nebyly. (Zjev. VIII, 4).

Cvičení se v ctnosti. Anděly a svaté ctěme, o jejich mocnou přimluvu je prosme, a příklad jejich následujme. (Slavnost sv. andělů strážných na první neděli v září. — Slavnost všech svatých 1. listopádu).

O uctění obrazů a ostatků svatých.

Je-li užívání obrazů v katolické církvi proti prvnímu Božímu přikázání?

Nikoli; užívání obrazů v katolické církvi není proti prvnímu Božímu přikázání, nebo toto zapovídá obrazy dělati, aby se jim kdo klaněl. „Neuděláte sobě modly a rytiny ... abyste se jim klaněli. (3 Mojž. XXVI, 1).

Proč katoličtí křesťané ctějí obrazy?

Katoličtí křesťané ctějí obrazy, poněvadž něco ctihodného, k. p. nějakou Božskou osobu, aneb matku Boží, aneb anděla, neb některého svatého představují. Tato pocta nevztahuje se na obraz, nýbrž na to, co se nim představuje.

Co jsou ostatky svatých?

Ostatky svatých jsou všechny věci, které nám po svatých pozůstaly, jako částky jejího těla, jejich oděv, hroby a nástroje, kterýmiž mučení byli a jiné.

Proč katoličtí křesťané ctějí ostatky svatých?

Katoličtí křesťané ctějí ostatky svatých: 1. poněvadž jsou pozůstalosti oných těl, které byly živi údové Ježíše Krista a chrámové Ducha svatého, a které Bůh v soudný den k věčné slávě vzkřísí; 2. poněvadž Bůh sám ostatky svatých zázraky oslavil, a skrze ně lidu mnohé dobrodiní proukázal, jako n. p. pláštěm Eliášovým udeřiv Eliseus na vody roztouply se sem a tam, a Eliseus přešel suchou nohou. (4 Král II, 14). — Do hrobu Eliseusa, proroka, vhodili lotřící mrtvol člověka, a jak se dotýkl jeho kostí, ožil. (4 Král XIII, 21).

Cvičení se v ctnosti. Poctil-li Bůh sám divy ostatky svatých, i my je pobožně ctíme, a důvěrně k nim se přibližujeme.

Jak zní druhé přikázání Boží?

Druhé přikázání Boží zní: Nevezmeš jména Božího nadarmo.

Co se v druhém přikázání zapovídá ?

V druhém přikázání se zapovídá jméno Boží zneuctívati. (Viz první prosbu otčenáše).

Jak pak se jméno Boží zneuctívá ?

Jméno Boží se zneuctívá: 1. skrze všeliké křichy. „Kterýž se zákonem chlubiš, přestupováním zákona Bohu neuctu činiš. (Řim. II, 23). — Příklad máme na židech a pohanech; 2. obzvláště skrze rouhání, když o Bohu, o pravém náboženství a o svatých jeho potupně mluvíme. „Plivali na tvář jeho, a dávali mu (Ježíšovi) zášijky; jini pak ho poličkovali, říkajíce: Hádej nám Kriste, kdo jest, kterýž tebe udeřil? (Mat. XXVI, 67—68). Příklad máme na Kóre, Datanu a Abironu, kteří se rouhali Mojžišovi (4 Mojž. XVI, 13—31); 3. když bez potřeby aneb dokonce křivě přísaháme. „Tedy počal se (Petr) proklínati a přísahati, žeby neznal toho člověka.“ (Mat. XXVI, 74); 4. když Bohu učiněné sliby rušíme. „I zatvrzeno jest srdce Faraonovo a neposlechl jich.“ (2 Mojž. VIII, 19); 5. když jméno Boží bez potřeby a bez uctivosti jmenujeme; jako někteří ve zvyku mají v hněvu jméno Ježíš, Maria a j. jmenovati. „Nebude mítí za nevinného Hospodina toho, který vzal jméno Hospodina, Boha svého nadarmo.“ (2 Mojž. XX, 7); 6. když slovo Boží buď falšujeme aneb ho zle užíváme. „Nejsme jako mnozi, falšujíce slovo Boží.“ (2 Kor. II, 17). — Příklad máme na všech kacířích.

Co se v druhém přikázání poroučí ?

V druhém přikázání se poroučí, abychem jméno Boží světili, a uctivě ho užívali.

Jak pak ctíme a světlíme jméno Boží ?

Ctíme a světlíme jméno Boží: 1. když Boha svobodně před celým světem vyznáváme. „Knižata lidu a starší slyšte, volal sv. Petr, známo buď všem vám i všemu lidu israelskému: Ve jménu Pána našeho Ježíše Krista Nazaretského . . . stojí tento před vámi zdráv . . . a není v žádném jiném spasení.“ (Skut. ap IV, 8—12). — Příklad máme na svatých apoštolicích a prvních křesťá-

nech; 2. když Boha v duchovních i tělesných potřebách za pomoc a přispění žádáme. V tebe Hospodine jsem doufal, nechť nejsem zahanben na věky.“ (Žalm XXX, 1). — Příkladem jest David; 3. když skrze náležitou přísahu Boha za svědka bereme, abychom něco hodnověrně potvrdili. „Já pak Boha za svědka беру na svou duši“ (praví sv. Pavel 2 Kor. I, 23). — Příklad máme na Ježiši, který před Kaifášem přísahou potvrdil, že jest Syn Boží. „Kniže pak kněžské řeklo jemu: Zaklínám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus Syn Boží? Dí jemu Ježíš: Ty jsi řekl.“ (Mat. XXVI, 63—64); 4. když sliby Bohu učiněné věrně plníme. „Sliby činite a plňte Hospodinu.“ (Žalm LXXV, 12). — Příklad nám dává David král (1 Paral. XXVIII, 2), a syn jeho Šalomoun (2 Paral. III, 1); 5. když slovo Boží pilně a pobožně posloucháme. „Blažoslavení, kteříž slyší slovo Boží, a ostříhají ho.“ (Luk. XI, 28). — Příkladem jest nám Maria, sestra Marty,“ kteráž sedíc u nohou Pánč, poslouchala slova jeho.“ (Luk. X, 39); 6. když všecko ke chvále a ke cti jména Božího konáme, aneb Bohu obětujeme. „Hospodin dal, Hospodin vzal . . . buď jméno Hospodinovo požehnáno.“ (Job I, 21). — Příklad nám dává nábožný a trpělivý Job.

Co jest přísahati?

Přísahati jest, Boha za svědka bráti, že pravdu mluvíti, aneb co slibujeme, věrně plniti chceme. „Chválení budou všickni, kteříž přísahají v něm (Bohu).“ (Žalm LXII, 12).

Je-li dovoleno přísahati?

Ovšem; jen křivá přísaha se přísně zapovídá. „Nebudeš křivě přísahati.“ (3 Mojž. XX, 12 — Mat. V, 33).

Co jest slibovati?

Slibovati jest, Bohu připovídati, že něco dobrého, jemu milého činíti budeme, byfbychom k tomu jinak zavázání nebyli; n. p. že se páleného opojného nápoje buď na čas aneb vždy vystříhati chceme.

Jsme-li povinni učiněné sliby plniti?

Ovšem; jestli nám to možné jest. „Slibil-lis co Bohu, neprodlivej to splniti.“ (Kazat. V, 3).

Cvičení se v ctnosti. Varujme se té ohavné návyklosti, jméno Boží nadarmo bráti a zlořečiti. Raděj v čas bídy a pokušení nábožně a důvěrně volejme jména Ježíš a Maria. Plůme vždy věrně, co jsme slibili a přísahali.

Jak zní třetí přikázání Boží?

Třetí přikázání zní: Pomni, abys den svátečný světil. (2 Mojž. XX, 8).

Co se v třetím přikázání poroučí?

V třetím přikázání se poroučí, v neděli, která hned za časů apoštolských na památku vzkříšení Krista Pána za náš den svátečný ustanovena byla, od práce odpočívati a nábožné skutky provozovati.

Co se v třetím přikázání zapovídá?

V třetím přikázání se zapovídá: 1. všeliká služebná práce bez potřeby a náležitého povolení; 2. všeliké jiné zaměstnání, které ten den buď zneuctivá neb světiti jej překáží.

Která práce jest služebná, a proto v neděli zapovězená?

Služebná jest ona tělesná práce, kterouž obyčejně čeledinové, nádenníci a řemeslníci konají.

Není však nikdy v neděli a ve svátek dovoleno, služebnou práci konati?

Jest dovoleno, když duchovní pastýř: biskup nebo v jeho vzdálenosti místní farář pracovati povolí; aneb když to nevyhnutelná potřeba žádá n. p. povstane oheň, povodeň, kůň neb vůl padne do studně nebo příkopy a t. d. (Luk. XIV, 5).

Které pak jest ono zaměstnání, které den svátečný zneuctivá, a světiti překáží?

Zaměstnání, které den svátečný zneuctivá a světiti překáží, jest rozpustilá taneční veselost, nestřídmé pití,

kárban, noční toulka a jiné. „Kdožby poškrvnil sobotu, smrti umře.“ (2 Mojž. XXXI, 14). — Příklad máme na Nikanoru, vůdci syrského vojska.

Cvičení se v etnosti. Nedělej, jak to mnozí řemeslníci a nájemníci dělají, kteří v neděli dopoledne pracují a služby Boží zanedbávají, odpoledne však a v pondělí, co přes týden vydělali, mrhají.

§. 1. O sedmi posledních přikázání, která povinnosti k bližnímu obsahují.

Kdo jest člověkovu mezi lidmi nejbližší?

Nejbližší člověkovu mezi lidmi jsou jeho rodičové.

Které přikázání Boží obsahuje povinnosti dětí a rodičů?

Povinnosti dětí a rodičů obsahuje čtvrté přikázání Boží.

Jak zní čtvrté přikázání Boží?

Čtvrté přikázání Boží zní: Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl na zemi, kterou tobě dá Pán Bůh tvůj.

Co se ve čtvrtém přikázání obzvláště poroučí?

Ve čtvrtém přikázání obzvláště se poroučí, aby děti rodiče své milovali, ctili, jim sloužili, ve všem. coby proti Božským přikázáním nebylo, jich poslouchali v duchovních i tělesných potřebách jim pomáhali, a za ně se modlili. „Synu ujmi se stáří otce svého, a nezarmucej ho v životě jeho: a zemdlí-li na rozumu, odpusť, a nepohrdej jím v síle své: nebo milosrdenství (prokázané) otcu nebude v zapomenutí.“ (Sir. III, 14—15). — Příklad máme na Josefu Egypském (1 Mojž. XXXVII. 14); na mladém Tobiášu (Tob. V, 1); na Pánu Ježíši. (Luk. II, 51. Filip. II, 8).

Proč pak mají děti své rodiče milovati, ctiti, poslouchati a za ně se modliti?

Děti mají své rodiče milovati, ctiti, poslouchati a za ně se modliti, poněvadž jsou jejich největší dobro-

dincové, a místo Boha zastávají. „Kdož se bojí Pána, ctí rodiče, a jako pánům sloužiti bude těm, kteříž ho zrodili.“ (Sir. III, 8).

Co se ve čtvrtém přikázání zapovídá ?

Ve čtvrtém přikázání se zapovídá, rodičů neposlouchati, jich nenáviděti nimi pohrdati, jim se posmívati, je haněti, neb jim zlořečiti, v potřebách je opouštěti, neb jim škoditi. „Oko které se posmívá otci, a které pohrdá plodem matky své, ať je vyklinou krkavci potoční, a snědí je synové orlice. (Přisl. XXIII, 17). — Příklady nezdárných dětí máme na Chámu (1 Mojž. IX, 22); na synech kněze Heli (1 Král. II, 23).

Co jest dětem, jenž toto přikázání zachovávají slíbeno ?

Dětem, jenž toto přikázání zachovávají, dlouhý život a štěstí slíbeno jest. „Cti otce svého i matku svou . . . , aby dobře bylo tobě, a dlouho živ byl na zemi.“ (Efez. VI, 2—3). — Příklady máme na Semu a Jafetu (1 Mojž. IX, 26); na Izáku. (XXII).

Což však mají děti, jenž toto přikázání nezachovávají, k očekávání ?

Děti, jenž toto přikázání nezachovávají mají nejtěžší časné i věčné tresty k očekávání. „Zlořečený kterýž nectí otce svého a matky.“ (5 Mojž. XXVII, 16). — Příklad máme na Absolonu, synu Davida krále. (2 Král. XVII, 24).

Mají-li pak všichni děti rodiče na živě ?

Nikoli; mnohým dětem rodičové záby odemrou; my takové děti jmenujeme sirotky.

Mohou-li však děti, kteří rodiče na živě mají, vždycky s nimi zůstávati ?

Nemohou; nebo oni musejí v mládí do školy choditi, později buď do učení k řemeslnickému mistru, nebo do služby k hospodáři vstoupiti.

Kohož tedy mají sirotkové, žáci, učňové, tovaryši a čeledínové ctiti, milovati a poslouchati ?

Oné lidi, kteří při nich místo rodičů zastávají, sirotkové tedy své pěstouny a poručníky, žáci své učitele,

učni a tovaryši své mistry, a čeledinové své hospodáře. „Služebníci poddáni buďte ve vši bázni pánům, netoliko dobrým a mírným, ale také nehodným.“ (1 Petr. II, 18). Příklad věrného čeledína máme na Eliezerovi, služebníku Abrahamově. (1 Mojž. XXIII).

Kdo pak v každém státu zastává místo a povinnosti rodičů ?

V každém státu zastává vladař, a jeho splnomocnění úředníci vzhledem poddaných místo a povinnosti rodičů; jsa ochrancem a dobrodincem poddaných. „Každá duše mocností vyšším poddána buď; neboť není mocnosti, leč od Boha, a kteréž jsou, od Boha zřízeny jsou.“ (Řím. XIII, 1).

Kdo v pravé církvi zastává místo a povinnosti rodičů ?

V pravé církvi zastávají představení církve, a sice: papež, biskupové, a jim podrženi kněží místo a povinnosti rodičů, jsouce duchovní otcové pravověřících, kteří o duše svěřených ovec jako rodičové o děti pečují; a protož také každý kněz od věřících nazván bývá pater, to jest otec. „Poslušni buďte správců svých a buďte jim poddáni: oniť zajisté bdějí (nad vámi) jako ti, jenž mají počet vydati za duše vaše.“ (Žid. XIII, 17).

Týká-li se čtvrté přikázání jen toliko dětí a rodičů ?

Čtvrté přikázání týká se netoliko dětí a rodičů, ale i všech poddaných a všech jejich duchovních i světských vrchností, jakož i všech učitelů, ano poněkud i těch osob, jenž pro svůj věk a vážnost ctihodné jsou. „Starší, kteříž (svůj úřad) dobře spravují, dvoji cti hodnými jmíni buďte: zvláště ti, kteříž pracují v slovu a učení.“ (1 Tim. V, 17). — Příklad rozpustilých mladíků máme na pacholatech městečka Betel. (4 Král. II, 24).

Jak se mají poddáni k svým představeným a vrchnostem chovati ?

Poddáni jsou povinni ke svým představeným a vrchnostem, dobrým i zlým, tak se chovati, jako děti ke svým rodičům. Větším dilem to, co dětem z ohle-

du rodičů přikázáno a zapověděno jest, jest také poddaným, z ohledu na představené. přikázáno a zapověděno. „Poddáni buďte všelikému lidskému zřízení pro Boha: buďte králi jako nejvyššímu, aneb vladařům, jako od něho poslaným, k potrestání zločinců a k pochvále dobrých.“ (1 Pet. II, 13—14). — Příklad dobrých poddaných máme na prvních křesťanech. (Tertullian ad Scapul. cap. 2).

Jsme-li povinni krále a jeho úředníky ve všem poslouchati?

Ano, ve všem, co před Bohem dovoleno jest; a však, jestliby něco nedovoleného poroučeli, musíme více Boha poslouchati, nežli lidi. „Dávejtež, co jest císařovo, císaři, a co jest Božího, Bohu (Mat. XXII, 21). — Příkladem nám jsou tři mládenci v Babyloně (Dan. III, 18), apoštolové před vysokou radou. (Škut. ap. V, 29).

Kteráž pak jest první a největší povinnost rodičů?

První a největší povinnost rodičů jest, děti své pro Boha a život věčný odchovati.

Co musejí rodičové činiti, aby děti své pro Boha a život věčný odchovali?

Rodičové musejí: 1. děti své v katolickém náboženství dobře vyučovati; 2. k dobrému je napominati a přidržovati; 3. podle potřeby kárati; 4. jim dobré příklady dávati; a pak 5. za ně se modliti. Máš-li syny, evič je, a shýbej je z mládi jejich. Máš-li dcery, opatruj tělo jejich, a neukazuj veselé tváře své k nim.“ (Sir. VII, 25—26). „Vy otcové . . . vychovávejte syny a dcery své v kázní a trestání Páně.“ (Efez. VI, 4).

Co jsou mistři a hospodářové vzhledem svých čeledinů povinni?

Mistři a hospodářové mají s svou čeledí: 1. laskavě zacházeti, a jí zaslouženou mzdu dávati; 2. od zlého zdržovati; a 3. k plnění křesťanských povinností přidržovati, a jí k tomu času nechávati. „Máš-li čeledina věrného, budiž tobě jako duše tvá: a jako s bratrem tak s ním nakládej.“ (Sir. XXXIII, 31). — Příkladem jest setník v Kafarnaum. (Mat. VIII, 5).

Cvičení se v ctnosti. Následuj vždy příklad Ježíše, který rodičům, učitelům i vrchnostem poslušen byl až do smrti, smrti pak křížce. (Filip. II, 8). Cti všecky, jenž pro svůj úřad, důstojnost nebo stáří ctihodni jsou.

Jak zní páté přikázání Boží?

Páté přikázání Boží zní: **Nezabiješ.**

Co se v pátém přikázání zapovídá?

V pátém přikázání zapovídá se, jiného neb sebe samého zabiti aneb poraniti.

Co znamená slovo zabiti?

Slovo zabiti znamená: o život připraviti.

Kolikermu způsobem může člověk sebe neb bližního o život připraviti?

Člověk může sebe nebo bližního dvojím způsobem o život připraviti: úmyslně a neúmyslně.

Kdy úmyslně zabije člověk sebe neb bližního svého?

Úmyslně zabije člověk sebe neb bližního, když při své zlé vůli buď sobě neb bližnímu život ukrátí, buď životu svému neb bližního konec učiní; n. p. zastřeli, oběsí, utopí, neb jedem otráví. „Kdožby vylil krev lidskou, vylita bude krev jeho: nebo k obrazu Božimu učiněn jest člověk.“ (1 Mojž. IX, 6). — Příklad máme na Kainu (1 Mojž. IV, 8), Saulu (1 Král XXXI, 4), Jidáši (Mat. XXVII, 4).

Kterak neomyslně může člověk sebe neb bližního zabiti?

Neomyslně může člověk sebe neb bližního zabiti, když vůli nemá, sebe neb bližního o život připraviti, a však tak sobě počíná, že sobě neb bližnímu na zdraví škodí, a život ukracuje; n. p. odvážlivým lezením na vysoké stromy, do hluboké vody, neopatrným zacházením s zbraní, pranicemi, pitím studené vody při uhřání krve, opilstvím, hněvem, nenávistí a t. d.

Co se tedy také v pátém přikázání zapovídá?

V pátém přikázání také se zapovídá hněv, nenávisť, pohoršení, a všeliké bližního uražení. „Každý, kdož nenávidí bratra svého, vražedník jest.“ (1 Jan III, 15).

Může-li také člověk duši svou neb bližního o život připravit?

Ano, člověk může také duši svou skrze hřích, duši však bližního skrze ponoukání k hříchu o život věčný připravit a tak duchovní vraždu páchat. „Odplata za hřích jest smrt.“ (Řim. VI, 23). — Příklad máme na Adamu a Evě. (1 Mojž. III).

Smíme sami sobě smrt přát?

Z netrpělivosti a zoufání nikoliv, nýbrž jen když žádáme Boha nikdy více neurazit, a na něho patřiti. „Žádám rozdělen býti, a býti s Kristem,“ praví sv. Pavel. (Filip. I, 23).

Je-li člověkovu dovoleno svěřata zabít?

Ano, když k jeho statku přináležejí, nebo životu jeho nebezpečná jsou; a však má se to vždy bez všeho mučení a trápení státi. „Vi spravedlivý (také) o duši dobytka svého; ale bezbožných střevo (jsou) ukrutná.“ (Prisl. XII, 10). — Příklad máme na oslici Balámově. (4 Mojž. XXII, 27—28).

Co se poroučí v pátém přikázání?

V pátém přikázání se poroučí:

1. abychom pokoj a jednotu s každým; ano i s těmi, kteří nás urazili, zachovali; jako Abraham pokoj zachoval s Lotem, svým příbuzným: „Rekl Abraham k Lotovi: Prosim, ať není sváru mezi mnou a tebou . . . nebo bratři jsme. Hle všecka země před tebou jest, odstup ode mne prosím, jestliže na levou stranu půjdeš, já pravou držeti budu, jestliže ti pravou zvolíš, já na levou půjdu.“ (1 Mojž. XIII, 8—9); 2. každému dobré příklady dávali; jako Ježíš. „Příklad zajisté dal jsem vám.“ (Jan XIII, 15). — „Buď příkladem věřících v slovu, v obcování, v lásce; ve víře, v čistotě“ (1 Tim. IV, 12); 3. bližnímu duchovní i tělesná dobrodini pro-

kazovali. „Jakož chcete, aby vám lidé činili, i vy jim podobně činite.“ (Luk. VI, 31). — Příkladem jest Tobiáš starý. (Tob. I, 19—20).

Cvičení se v etnosti. Šetř zdraví a života svého i bližního. A však dražší jako tělo jest duše lidská, nebo drahou krví Ježíše Krista vykoupena jest, protož nikdy nebud' její vražedník skrze své hříchy.

Jak zní šesté přikázání Boží?

Šesté přikázání Boží zní: Nesesmilniš.

Co znamená to slovo smilniti?

Slovo smilniti znamená něco mysliti, žádati, mluvití neb činiti, zač bychom se před Bohem a šlechtnými lidmi stydětí měli.

Co vyrozumíváš svatým studem?

Svatým studem vyrozumívám onen vnitřní cit, který člověku ukazuje, co slušného a poctivého jest.

Čemu pak nás učí tento cit svaté stydlivosti?

Tento cit svaté stydlivosti nás učí, že se nemáme před jinými odkrývatí, ani na své, ani na jiné nahé tělo hledětí, tím méně ale se jeho dotýkatí.

Co máme činiti, nevíme-li, že-li něco proti stydlivosti, čiti ne?

Máme se tázati sami sebe: mohli bych to u přítomnosti svých rodičů, učitelů nebo duchovních pastýřů mluvití a činiti, aniž bych se za to stydětí musel.

Je-li ale na tomto svatém studu něco záleženo?

Ovšem; onť jest hlas Boží v lidském srdci, abychom svatí byli, jako Bůh svatý jest. (3 Mojž. XI, 44).

Jak pak jmenujeme člověka, který nic nemyslí, nemluví a nečiní, zač by se stydětí musel?

Člověka toho jmenujeme čistého; kdo však jinak myslí, žádá, mluví a činí, nazývá se nečistý nebo smilný.

Jsme-li povinni tuto čistotu zachovávatí?

Ano; nebo 1. jsme k obrazu Božímu stvořeni (3 Mojž. XI, 44); 2. jsme krví Krista vykoupeni (1 Kor. VI, 20); 3. býváme tělem Kristovým krmeni (1 Kor. X, 21); 4. jsme chrámové Ducha svatého (1 Kor. VI, 18 — 19); 5. slouží nám čistota k tělesnému zdraví (Prisl. V, 11—13); 6. především ale k životu věčnému (Mat. V, 8); 7. smilník velmi zřídka opravdové pokání činí. (2 Petr. II, 22).

Ví-li pak také smilník, že těžce hřeší?

Ovšem; nebo se za svůj hřích stydí, a protož také s ním se ukrývá.

Před kým však se smilník nikde neukrývá?

Před Bohem se jistě nikde neukrývá; nebo Bůh jest všudy přítomný a vševědoucí.

Je-li pak každý druh nečistoty těžký hřích?

Ano; každý druh nečistoty, kterého se vědomě a dobrovolně dopouštíme, jest těžký hřích: nebo Bůh nejvyšší praví: Nečistí budou mítí díl v jezeře, které hoří ohněm a sýrou.“ (Zjev. XXI, 8). — Příklady máme na Sodomě a Gommoře (1 Mojž. XIX, 24), na ženě Putifárově (1 Mojž. XXXIX, na dvou starcích v Babiloně. (Dan. XIII, 54).

Co se v šestém přikázání zapovídá?

V šestém přikázání se zapovídají všeliké nečisté skutky a spůsoby (to jest, hnutí těla i údů jeho), řeči, dobrovolné zalíbení a svolení v nečistých myšlénkách a žádostech, jakož i všecko, co k nečistotě ponouká.

Co však ponouká k nečistotě?

K nečistotě panouká nestydatost v oděvu, zahálka, nestřídmost v jídle a pití, příliš svobodné zacházení s osobami nestejného pohlaví, všetečnost očí, a čtení oplzlých knih.

Jakých tedy prostředků máme proti tomuto hříchu užívati?

Máme: 1. střídme živi býti (Efez. V, 18); 2. smysly své, obzvláště pak oči ostříhati (Job XXXI, 1); 3. všeliké zlé příležitosti a společnosti se varovati (Sir. IX, 9);

4. jen oné knihy čísti, které spovědník za dobré uznává (1 Kor. XV, 33); 5. častěji svaté svátosti přijímati; 6. v pokušení Bohu a bl. Panně Marii se poroučeti; 7. vždy a vždy na vševědoucí Boha a smřf svou pamatovati. (Sir. VII, 40).

Co se v šestém přikázání poroučí?

V šestém přikázání se poroučí, abychom na těle i na duši, a to sice i v myšleních, řečích a způsobech čistě se chovali; též také se přikazuje, abychom všech hříšných příležitostí se varovali.

Kdo pak obzvláště má tento klenot svaté čistoty a stydlivosti bedlivě opatrovati?

Obzvláště mají tento klenot svaté čistoty a stydlivosti mládenci a panny opatrovati. „O jak krásné jest čisté pokolení v skvělosti, nesmrtečná jest zajisté památka jeho, neboť i u Boha známé jest, i u lidí. (Moudr. IV, 1). — Příkladem jest Josef egyptský. (1 Mojž. XXXIX, 9).

Cvičení se v ctnosti. Člověče! modliver se často: „Čistoto, ty jsi drahá perla! ji zřídka kdo nalezá, kterou však mnohý pohrdá . . . ty jsi radost prorokův, ozdoba apoštolův, život andělův, a vítězná koruna svatých.“ (sv. Atanás) — buď tedy vždy ozdoba a radost má.

Jak zní sedmé přikázání Boží?

Sedmé přikázání Boží zní: Nepokradeš.

Co se v sedmém přikázání zapovídá?

V sedmém přikázání zapovídá se: krádež, loupež, podvod v míře a váze, zadrženi cizího statku a mzdy, lichva, všeliké uškodění bližnímu na jeho mohovitosti a v právech jeho. „Ani zloději . . . ani dráči, nebudou královstvím Božím vládnouti. (1 Kor. VI, 10). — Příkladem jest Jidáš iškariotský, který „byl zloděj.“ (Jan XII, 6).

Kdo se dopouští krádeže?

Krádeže se dopouští, který cizí jmění bez vědomosti vlastníka bere. (Josue VII, 5).

Kdo však se dopouští loupeže ?

Loupeže se dopouští, který cizí statek s vědomostí vlastníka, a však s násilím bere. (3 Král XXI).

Kdo pak se cizí krádeže a loupeže vinnen činí ?

Cizí krádeže a loupeže se vinnen činí, který zlodějům a loupežníkům radu dává, jim pomáhá, vědomě ukradený statek kupuje neb prodává, ukrývá a opatruje.

Kdo se prohřešuje podvodem v míře a váze ?

Podvodem v míře a váze se prohřešuje, který bližního v kupčení oklámá, falešnou míru dává, váhou, penězi a špatným zbožím šidí, kdo nespravedlivé soudy vede, soudce uplatí a t. d. „Váha spravedlivá a rovná ať jsou závaží.“ (3 Mojž. XIX, 36).

Kdo zadržuje, cizí statek ?

Cizí statek zadržuje, který nalezenou nebo vypuštěnou věc nenavracuje.

Co jest mzda ?

Mzda jest ten peníz nebo to zboží, které nájemník nebo čeledín svou prací zasloužil.

Kdo se dopouští lichvy ?

Lichvy se dopouští, kdo za půjčku nedovolené úroky, t. j. více jak šest se sta na celý rok bere, a vůbec každý, kdo bližního k svému zisku zneužívá. (Ezech. XVIII, 13).

Kdo pak ubližuje bližnímu na jeho jmění a právech ?

Bližnímu na jeho jmění a právech ubližuje každý, kdo cizí stromy kazí, cizí dobytek zabíjí, povinnou práci zanedbává a t. d.

Mohou-li děti statek rodičů bez vědomí jejich bráti ?

Nikoli; sice se dopouštějí těžkého hříchu. „Kdo ubírá něco otci svému aneb matce, a praví, že to není hřích, účastník jest vražedníka.“ (Přisl. XXVIII, 24).

Mohou-li pak čeledinové ze statku svých hospodářů almužnu dávatí ?

Ne, lečby hospodáři o tom věděli, a to schvalovali.

Co se v sedmém přikázání poroučí?

V sedmém přikázání se poroučí, abychom každému, co jeho jest, nechávali, dávali a prokazovali, odcizenou věc navrátili, a učiněnou škodu zase nahradili.

Komu máme odcizenou věc navrátili?

Odcizenou věc máme majetníkovi nebo jeho dědičům navrátili, když však to možná není, chudým uděliti, aneb k nábožným účelům vynaložiti.

Co musí onen činili, který v stavu není, odcizený statek navrátili a učiněnou škodu nahradili?

Onen musí aspoň upřímnou vůli míti, že to, co nejdříve možná bude, učini. „Dávejte všem co povinni jste, komu daň, tomu daň, komu clo, tomu clo.“ (Řim. XIII, 7). — „Dejtež tedy, co jest císařovo císaři, a co jest Božího, Bohu.“ (Mat. XXII, 21). — Příklad máme na Zacheovi, celníku: „Aj polovici statku svého dávám chudým, a oklámal-li jsem v čem koho, navracuji čtvernásobně. (Luk. XIX, 8).

Cvičení se v ctnosti. Varuj se mlsavosti, opilství, hraní o peníze, zahálky a márného vystrojování; nebo to vše vede ku krádeži a loupeži. Pomni, že člověk s malým začíná a s velikým (hříchem) skončuje.

Jak zní osmé přikázání Boží?

Osmé přikázání Boží zní: Nepromluviš křivého svědectví proti bližnímu svému.

Co se v osmém přikázání zapovídá?

V osmém přikázání se zapovídá: křivé svědectví, křivé obžalování, všealka i žertovná a služebná lež, pomluva, na cti utrhaní, křivé podezření, opovážlivé posuzování, též jakékoli nadýmání.

Co znamená slovo lháti?

Slovo lháti znamená, jinak mluvití a jinak myslití, čili vědomě nepravdu mluvití. — Stává-li se to před

soudem, jest to křivé svědectví, nebo křivé obžalování; stává-li se to v žertu, jest to žertovná, stává-li se to z té příčiny, aby se bližnímu pomohlo, jest to služebná lež. „Ohyzda zlá jest na člověku lež.“ (Sir. XX, 26). „Dábel jest lhář a otec lži.“ (Jan VIII, 44). — Příkladem jsou nám dva starci v Babiloně, kteří proti Susaně křivě svědčili (Dan. XIII, 45); pak Ananiáš a Safira. (Skut. ap. V).

Co jest pomluva ?

Pomluva jest, zlé o bližním mluvití, co pravda není.

Kdo se dopouští na cti utrhaní ?

Na cti utrhaní se dopouští každý, kdo zlé o bližním mluví, co sice pravdivé, ale skryté jest. (Kazat. X, 11).

Co jest křivé podezření ?

Křivé podezření jest, zlé o bližním bez dostatečné příčiny mysliti.

Kdo se pohřešuje posuzováním ?

Posuzováním se prohřešuje, který bližního bez příčiny za zlého pokládá. „Nesudte, abyste nebyli souzeni.“ (Mat. VII, 1).

Co jest nadýmání ?

Nadýmání jest: bližnímu vypravovati, co ten neb onen o něm povídal, z čeho hněv a ruznice pocházejí. „Nadýmač a (člověk) jazyka dvojího jest zlořečený: nebo mnohé, kteříž pokoj mají, zbouří.“ (Sir. XXVIII, 15).

Mají-li se také někdy chyby bližního oznámiti ?

Ano, tenkrát, když to křesťanská láska žádá, abychom 1. chybujícího polepšili; 2. sebe nebo jiných před svedením k zlému a jiným neštěstím ochránili: a však má se to vždy jen těm státi, kteří chybu bližního věděti musejí, jako n. p. rodičové, učitelové nebo představení. Příklad máme na Josefu egyptském. (1 Mojž. XXVII, 2).

Co se v osmém přikázání poroučí ?

V osmém přikázání se poroučí: pravda a upřímnost v řeči a jednání, zastávání dobrého jména bližního, odvolání pomluvy a na cti utrhaní. „Mluvte pravdu

jeden každý s bližním svým.“ (Efez. IV, 25). „Opleť uši své trním, neslyš jazyka zlého, a ústům svým udělej dvěře a zámky.“ (Sir. XXVIII, 28). — Příkladem jest nám Gamáliel, kterýž v radě zastával, sv. apoštoly. (Skut. ap. V, 35—39).

Cvičení se v etnosti. Nikdy nelži, aniž chyby bližního neláskavě vykládej, ale těm je pověz, kteří jej mohou napravit a pokárat.

Jak zní deváté a desáté přikázání Boží?

Deváté přikázání Boží zní: Nepožádáš manželky bližního svého.

Desáté: Aniž požádáš domu jeho, ani služebníka, ani ničeho, což jeho jest.

Co zapovídají dvě poslední přikázání?

Dvě poslední přikázání zapovídají všeliké žádosti potom, co jiným přináleží.

Jsou-li pak všecky zlé myšlenky a žádosti hříchem?

Jestli jsme je dobrovolně nepřivolali, a v nich zalíbení nemáme, nejsou hříchem; máme-li však v nich dobrovolné zalíbení, dopouštíme se těžkého hříchu. „Ohavností jsou Hospodinu zlá myšlení.“ (Přisl. XV, 26).

Co máme činiti, když nás zlá myšlení a žádosti pokoušejí?

Máme hned Boha o pomoc prositi, a své myšlenky a žádosti na něco jiného obráceti.

Co se poroučí v dvou posledních přikázání?

Ve dvou posledních přikázání se poroučí, čistota srdce, krocení zlých žádostí a zvláštěně, bychom netoužili po tom, co naše není. „Obcování (vaše buď) bez lakomství, dosti mějte na tom, co máte.“ (Žid. XIII, 5).

Proč pak Bůh i naše toužebnosti a žádosti zákonu podrobil?

Bůh i naše toužebnosti a žádosti zákonu podrobil, aby nám ukázal:

1. Že on pánem srdcí našich jest. „Hospodin váží srdce.“ (Přisl. XXI, 2); 2. že před ním ze všeho toho, co se v srdcích našich děje, nic skrytého není. „Jenž skušuješ srdce a ledvi Bože“ (Žalm VII, 10); 3. že zákon jeho mnohém výbornější jest, než všelici lidští zákonové, jenž toliko naše zevnitřní jednání, ne však také naše vnitřní smýšlení řídití mohou. „Víme zajisté, že zákon jest duchovní: ale já jsem tělesný, prodaný pod hříchem.“ (Řím. VII, 14); 4. že k uvarování hříchu zapotřebí jest, v prvním jeho počátku, to jest, ve zlé žádosti, jemu odporovati. „Každý pokoušen bývá od své žádosti, jsa zachvácen a přilouzen. Potom žádost, když počne, porodí hřích: hřích pak, když jest vykonaný, zplozuje smrt.“ (Jak. I, 14—15).

Co pak se učíme z posledních dvou přikázání?

Z posledních dvou přikázání učíme se, že křesťan předeepsané povinnosti netoliko zevnitř plnití, ale i vnitř vůli mítí, to jest, z celého srdce hotov býti má, všechno činiti a zanechatí, co přikázáno aneb zapověděno jest: „Ne každý, kdo mě říká, Pane, Pane, vejde do království nebeského: ale kdo čini vůli Otce mého, kterýž v nebesích jest, ten vejde do království nebeského.“ (Mat. VII, 21).

Co slíbil Bůh těm, jenž jeho přikázání zachovávají?

Bůh těm, jenž přikázání jeho zachovávají, život věčný, a na tomto světě mnohonásobné požehnání slíbil. „Činici milosrdenství nad tisíci těm, kteříž milují mne, a ostříhají přikázání mých.“ (2. Mojž. XX, 6). „Chcešli vjítí do života, ostříhej přikázání.“ (Mat. XIX, 17).

Cvičení se v etnosti. Potlač rychle každou zlou žádost v srdci svém, a vypuď z něho všeliké zlé myšlení; pomni, že Bůh jest vševědoucí, který skoumá ledvi a srdce člověka, spravedlivé soudí a odplacuje.

IV. Oddělení.

O přikázaních církevních vůbec.

Proč po desatero přikázaních Božích hned patero církevní přikázání následuje?

Poněvadž dítě ne jen otce, ale i matku poslouchati má; Bůh jest náš Otec, církev jest naše matka. „Nelzeť mu již míti Boha Otcem, komu církev matkou není,“ praví sv. Cyprian. (Tract. de unit. Ecclesiae. cap. 5).

Jaký však jest rozdíl mezi Božími a církevními přikázáními?

Boží přikázání pocházejí od samého Boha, a nemohou bez vůle Boží změněny a vyzdviženy býti; církevní však přikázání dány jsou od představených církve, a mohou opět od nich podlé potřeby času a okoličnosti změněny nebo vyzdviženy býti.

Kterak povstaly církevní přikázání?

V prvních křesťanských časech obcovali křesťané nábožně a svatě, „celé množství věřících bylo jedno srdce a jedna duše.“ (Skut. ap. IV, 32). V neděli, která hned od času apoštolských za den sváteční ustanovena jest, na místě, které jim za chrám sloužilo, se shromáždili, svaté žalmy zpívali, písmo svaté četli a výklad jeho poslouchali, památku večere Páně slavili, a každý, kdo nějakým hříchem obtížen byl, prvé než k stolu Páně přistoupil, biskupovi nebo knězi tajně nebo veřejně se zpovídal, aby pokání čině odpuštění hříchů dosáhnouti, a na večeri Páně podíl, míti mohl.

Kdy se první křesťané více shromáždávali?

Rovně i v oné dni, když památku velikého, od Boha lidu prokázaného dobrodiní konali, jako n. p. v den narození, obřezání, zjevení, vzkříšení a na nebe vstoupení Páně, a zaslání Ducha svatého (výroční svátky Páně) se shromáždávali, aby služby Boží slavili. Též i

v oné dni, když některý z nich od židů neb pohanů umučen byl, na hrobě jeho se scházeli, aby příkladem jeho k stálosti ve víře a ctnosti se vzbuzovali (svátky mučednické n. p. svatého Štěpána, Petra a Pavla a jiné). — A však záhy pamětní dni ze života blahoslavené rodičky Boží Marie Panny (její početí, narození, zvěstování, očisťování, na nebevzetí a jiné), tak jak i dni andělův a svatých Božích světivali, a Bohu za milosti matce Boží, andělům a svatým prokázané vroucně děkovali (svátky Mariánské, andělův a svatých Božích).

Jak se křesťané na tyto výroční svátky připravovali?

Čím větší svátek se přibližoval, tím více se první křesťané postem k němu připravovali; tak před dnem vzkříšení Páně čtyřicet dní, před dnem narození Páně čtyry předcházející týdne; ano před každým výročním svátkem aspoň jeden den se postili, aby touto zdrženlivostí k pobožnosti toho svatého dne se připravili. Též ve středu na památku zrady Jidášovy, v pátek na památku umučení a smrti Páně, a v sobotu na památku odpočinutí Ježíše v hrobě se postili. — Každého čtvrtletí po tři dni ve středu, v pátek a sobotu, když biskupové nové kněze vysvěcovali, postivše se, Boha za dobré duchovní pastýře prosili (suché dni).

Zůstali-li však křesťané vždy tak horliví a pobožní?

Nikoli; když po obrácení císaře Konstantina velkého na víru křesťanskou roku 312 po Kristu, pronásledování křesťanů přestalo, počet jejich i chrámů se množil, chladla prvotní horlivost, skvostné chrámy stály v neděli a ve svátek prázdné, křesťané zřídka kdy k stolu Páně přistupovali, na posty málo nebo nic nedbali; a protož máti církve přinucena byla, své vlázné děti napominati a kárati; ona dala dle potřeby časů církevní příkázání (na sněmě Lugdunenském, pak Lateranenském za papeže Inocence III, které na sněmě Tridentenském v sedění XIII kanonem IX potvrdila).

Co jsou tedy církvní příkázání?

Církevní příkázání jsou oné rozkazy církve, které k spasení duší pravověřících směřují.

Jsme-li povinni přikázání církevní zachovávatí?

Ano, povinni jsme přikázání církevní zachovávatí:

1. Poněvadž na nás čtvrté přikázání Boží tu povinnost vzkládá, abychom jak duchovní tak světské vrchnosti poslouchali (k Žid. XIII, 17); 2. poněvadž Kristus náš Božský zákonodárce ve svatém evangelium zřetelně poručil, abychom cirkve poslouchali. „Jestliže pak (bratr tvůj) ani cirkve neuposlechně, budiž tobě jako pohan a publikán.“ (Mat. XVIII, 17).

Kolik jest přikázání církevních, která obzvláštěně věděti a zachovávatí máme?

Přikázání církevních, která obzvláštěně věděti a zachovávatí máme, jest následujících pět:

1. Svátky zasvěcené světiti.

2. V zasvěcený svátek celou mši svatou nábožně slyšeti.

3. Čtyřeceti dnů půst, čtvero suchých dnů, a jiné ustanovené posty zachovávatí, též v pátek a v sobotu od masitých pokrmů se zdržovati.

4. Nejméně jednou v roce svému nařizenému knězi se zpovidati, a při času velikonočním velebnou svátost oltární přijimati.

5. V zapověděný čas svadebného veselí nadržeti.

Smíme-li tyto přikázání církevní jako pouhé přikázání lidské považovati?

Máme je ráději za přikázání Kristova považovati, poněvadž na jeho rozkaz, a v jeho jménu nám od představených cirkve uděleny jsou. „Kdo vás slyší, mně slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá,“ pravil Ježíš k svým apoštolům. (Luk. X, 16).

Nemá-li církev žádné jiné právo, než přikázání dávatí?

Ano, ona má také právo, nad jejich zachováváním bděti, a přestupníky trestati.

Cvičení se v ctnosti. Pomni, že „kdo nechce mítí církev za matku, nebude mítí i Boha za Otce,“ praví svatý Augustin (de symb. l. 4. c. 10), a zacho-

vávej vždy přikázání církve tvé matky, abys Bohu svému Otci se zalíbiti mohl.

V. Oddělení.

O přikázáních církevních zvlášť.

§. 1. O dvou prvních církevních přikázáních.

A. *Které jest první církevní přikázání?*

První církevní přikázání jest: Svátky zasvěcené světití.

Které tedy svátky máme světití?

Oné, které církev mimo neděle světití poroučí, jako: svátky Páně, mariánské, mučednické, andělův a svatých Božích.

Proč ustanovila církev tyto svátky?

Církev tyto svátky ustanovila, abychom: 1. Bohu za oné milosti a dobrodini děkovali, které nám a svatým udělil; 2. abychom svou horlivost v službě Boží obnovili, a nábožným cvičením sobě potřebné milosti zasloužili.

Co poroučí církev skrze první přikázání?

Církev poroučí skrze první přikázání, abychom svátky rovně tak světili, jako neděli, následovně také ve svátky odpočívali, nepracovali, nýbrž nábožné skutky činili.

Které nábožné skutky máme činili, abychom neděle a svátky podle úmyslu církve světili?

Abychom neděle a svátky podle úmyslu církve světili, máme kromě mše svaté i kázání pozorně slyšeti, svátost pokání a nejsvětější svátost oltární přijímati, duchovní knihy čísti, popoledním službám Božím přítomni býti, a jiné dobré skutky, skrze které sami sebe posvěcujeme, konati.

Co zapovídá církev skrze první přikázání?

Církev zapovídá skrze první přikázání všechno to ve svátek činiti, co v neděli zapověděno jest, totiž:

1. Služebnou práci bez potřeby a náležitého povolení, kterážto práce tak ve svátek jako v neděli na celý den zapověděna jest; 2. takové zaměstnání a kratochvíle, které se svátosti dne svátečního buď se nesrovnávají, aneb svěcení jeho překážejí. (Viz třetí přikázání Boží na str. 82).

Cvičení se v ctnosti. Učiň to předsevzeti, jak v neděli, tak i ve svátek před-i po poledním službám Božím nábožně přítomen býti.

B. Které jest druhé církevní přikázání?

Druhé církevní přikázání jest: V zasvěcený svátek celou mši svatou nábožně slyšeti.

Co se poroučí v druhém církevním přikázání?

V druhém církevním přikázání se poroučí, abychom v neděli a v svátek celou mši svatou nábožně slyšeli.

Kdo jest povinnen v neděli a ve svátek celou mši svatou slyšeti?

Každý katolický křesťan, který k užívání svého rozumu přijde, pokud ho důležité příčiny nevymlouvají.

Co se skrze druhé přikázání církevní obzvláště zapovídá?

Skrze druhé církevní přikázání obzvláště se zapovídá: lenost ve službách Božích v neděli a ve svátek; taková jest:

1. když někdo neslyší celou mši svatou, aneb ne s pobožností, neb když při kázání zřídka toliko přítomen jest;

2. když čas přikázané služby Boží jídlem, pitím, hráním, a jinými od služby Boží nás odtrhujícími veselostmi trávi;

3. když někdo při mši svaté s dobrovolnou roztržitostí přítomen jest, nebo při ní spí, štěbetá, se směje, obhlédá, aneb jinak nepočestně se chová

„Hospodin jest ve chrámě svatém svém, umlkniž před ním všecka země.“ (Hab. II, 20).

Cvičení se v ctnosti. „Dům můj, dům modlitby jest,“ praví Pán (Luk. XIX, 46); s největší tedy uctivostí a pobožností vždy v chrámu Páně, obzvláště pak při mši svaté přítomni býti máme.

I. O oběti mše svaté.

a) Co jest obětovati, co jest oběť mše svaté, a co se při ní děje.

Co jest obětovati?

Obětovati jest, nějakou věc Bohu darovati a zrušiti, na vyznání jeho nejvyšší moci nad životem i smrtí; jako n. p. Abel toho nejkrásnějšího beránka Bohu daroval, zabil a na oltáři spálil. (1 Mojž. IV). Jeho příklad následovali: Noe (1 Mojž. VIII, 20), Abraham (1 Mojž. XXII, 13), Melchisedek (1 Mojž. XIV, 18) a celý národ židovský. (2 Mojž. XXIX, 38).

Kolikého druhu oběti měli židé v starém zákoně?

V starém zákoně měli židé oběti dvojího druhu; krvavé a nekrvavé.

Které byly krvavé, které nekrvavé oběti starozákonní?

Krvavé čili zápalní oběti starozákonní byly: krev jalovic, býků, ovec, kozlů a t. d., které kněží z řádu Arona, bratra Mojžišova, obětovali; nekrvavé však byly: chléb a víno, které Melchisedek, král sálemský, obětoval; nebo byl knězem Boha nejvyššího. (1 Mojž. XIV, 18).

Co činil Ježíš Kristus při poslední večeři?

„Ježíš Kristus v tu noc, v kterouž zrazen byl, vzal chléb a díky učiniv lámal a řekl k svým učeníkům: Vezmete a jezte: Toto jest tělo mé, které za vás vydáno bude; to číňte na mou památku (1

Kor. XI, 23 — 24). A vzav kalich (s vínem), díky činil, a dal jim, rka: Píte z toho všickni; nebo toť jest krev má nového zákona, která za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů. (Mat. XXVI, 27—28). To činite, kolikrátkoli píti budete, na mou památku (1 Kor. XI, 25).

Co znamenají slova: tělo, které za vás vydáno bude, krev, která za mnohé vylita bude?

Oni znamenají tu oběť, kterou Ježíš Kristus Otci nebeskému na odpuštění hříchů při poslední večeři pod způsobami chleba a vína přinesl.

Co činil však Ježíš Kristus na kříži?

Ježíš Kristus položil na kříži své tělo a svou krev za hříchy světa. „Kristus jednou jest obětován k shlazení mnohých (lidí) hříchů.“ (Žid. IX, 28).

Tekla-li tedy při poslední večeři jeho přessvatá krev?

Nikoli; neb Ježíš při poslední večeři netrpěl a nekrvácel jako na kříži.

Kolikerou tedy oběť máme i my křesťané v novém zákoně?

I my křesťané máme v novém zákoně dvoji oběť: krvavou, kterouž Ježíš Kristus na kříži dokonal, a nekrvavou, kterouž Ježíš Kristus na památku oné krvavé oběti při poslední večeři ustanovil.

Co znamenají slova: To činite na mou památku?

Slova: To činite na mou památku, vyjadřují vůli Ježíšovu: oběť, kterou on při poslední večeři pod způsobami chleba a vína Otci nebeskému přinesl, opakovati.

Také-li se to činí, co Ježíš činili prikázal?

Ano, to se činí při mši svaté.

Co jest mše svatá?

Mše svatá jest nekrvavá oběť nového zákona, vždy trvající památka krvavé oběti, kterou Ježíš Kristus na kříži dokonal. (Sněm Trid. Sedění XXII c. 1).

Kdo obětuje při mši svaté?

Při mši svaté obětuje neviditelným způsobem Ježíš Kristus sebe samého svému nebeskému Otci za nás; viditelným pak způsobem kněz tu oběť koná.

Proč se Kristus ustavičně v oběti mše svaté obětuje?

Kristus se obětuje v oběti mše svaté, aby se oběť, kterouž na kříži dokonal, ustavičně obnovovala, a my jejích zásluh účastnými se stali.

Není-liž pak oběť mše svaté docela jiná jako oběť kříže?

Nikoli; oběť mše svaté jest tatáž oběť kříže, jen způsob obětování jest v obou rozdílný.

Proč jest oběť mše svaté tatáž oběť jako oběť kříže?

Proto že se v obou to samé obětuje, a ten sám se obětuje — Ježíš Kristus, náš Pán.

Proč jest způsob obětování v obou rozdílný?

Poněvadž Kristus v oběti mše svaté více netrpí a neumírá jako na kříži.

Proč kněz koná oběť mše svaté?

Kněz koná oběť mše svaté: 1. k vyznání Božského nejvyššího panování, a nejvyšší moci, kterou Bůh nade vším stvořením má; nebo se modlí; „Skrze něho (Ježíše Krista, který tobě poslušen byl, až do smrti kříže) s ním a v něm budiž tobě Bohu Otci všemohoucímu v jednotě Ducha svatého všeliká čest a sláva na věky věkův.“ 2. na poděkování Bohu za všechna jeho dobrodini: on volá: „V pravdě hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno, abychom tobě vždycky a všude díky vzdávali, Pane svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože! skrze Ježíše Krista, Pána našeho.“ — Skrze něhož ty, o Pane! všechno dobré vždy tvoříš, posvěcuješ, obživuješ, žehnáš, a nám uděluješ.“ 3. za dosažení od Boha odpuštění hříchů. Kněz, když obětuje, říká: „Obětuji tobě Bohu svému živému, a pravému za mé nescíslné hříchy, uražení a nedbalosti, za všechny přistojící, a za všechny věřící kře-

stfany živé i zemřelé.“ „V Duchu poniženosti a srdcem skroušeným, ať jsme přijati od tebe, o Páne!“ — „Nám pak hříšným služebníkům tvým, jenžto se důvěřují v plnost slitování tvých, ráčíš podíl nějaký a společnost popřítí s tvými . . . svatými.“ 4. za vyprošení od Boha všech nám potřebných milostí. Kněz se modlí: „Tebe nejdobrotivější Otče skrze Ježíše Krista, Syna tvého, Pána našeho, s ponižeností žádáme a prosíme, abys milostivě přijal . . . tyto svaté a nepoškrvněné oběti, jezto především tobě zdáváme za tvou svatou katolickou církev, kterouž pokojem obdařiti, hájiti, v jedno spojití a řídití ráčíš po celém okršku světa! . . . Zpomeň o Páne! . . . na všechny přistojící, jichžto víra a pobožnosť tobě známa jest, . . . pomni také naty, kteří nás předešli se znamením víry, a odpočívají v spánku pokoje.“

Co pak z toho následuje?

Z toho následuje, že jako oběť kříže, tak i oběť mše svaté jest čtverá: 1. česť a chválu vzdávající, 2. děkující, 3. smířující, 4. a prosící.

Komu se oběť mše svaté obětuje, a může se jen obětovati?

Oběť mše svaté se obětuje, a může se obětovati jen samému Bohu.

Obětuje-li se oběť mše svaté také svatým?

Nikdy; než my obětuje oběť mše svaté ke ctí bl. Marie Panny a svatým, pokudž při ní: 1. Bohu za oné milosti děkujeme, nimiž je oslavil, 2. pokudž je za přimluvu vzýváme.

Za koho se mše svatá od kněze obětuje?

Mše svatá se od kněze za živé i za mrtvé obětuje.

b) Jak se mše svatá slyšeti má.

Jak máme slyšeti mši svatou?

Máme celou mši svatou slyšeti, žádného znaného dílu též mše svaté z vlastní viny nezanedbatí.

Není dost na tom, abychom, když ona se čte, jen přítomni byli, ale máme ji: 1. pozorně, 2. uctivě, 3. pobožně slyšeti.

Kdo pak slyší mši svatou pozorně, uctivě a pobožně?

Pozorně slyší mši svatou, který na všechny částky mše svaté bez roztržitosti pozoruje; uctivě, který v slušném oděvu a s příslušnou postavou těla přítomen jest, se neohlédá, neštěbetá, nespí a se nesměje; pobožně však, který svou mysl k Bohu obrácí, vroucně se modlí, nebo horlivě zpívá.

Kteří jsou ty nejpřednější dílové mše svaté?

Nejpřednější dílové mše svaté jsou: evangelium, offertorium aneb obětování, pozdvihování a přijímání.

Co máme při těchto nejpřednějších dílech mše svaté činiti?

Při evangelium máme sobě připomínati, že povinnost jest, abychom učení svatého evangelium poznávali, před celým světem vyznávali, hájili, a podle něho živi byli. — Při offertorium aneb obětování máme svůj úmysl s úmyslem kněze sjednotiti, a Bohu se obětovati. — Při pozdvihování máme se Kristu Ježíši pod spůsobami chleba a vína klaněti, a když se v prsy bijeme, vyznávali, že hříchové naši jsou příčina smrti Kristovy. Máme hříchů svých litovati; a viru, naději a lásku vzbuzovati. — Při přijímání kněze, jestliže skutečně nepřijímáme, máme to duchovním spůsobem činiti, to jest: máme toužebnost míti, bychom hodně tělo Kristovo přijímali.

Obřady mše svaté.

Kde se koná oběť mše svaté?

Oběť mše svaté se koná na posvatném oltáři.

Kterak oltář, na němž oběť mše svaté se koná, má býti připraven?

Oltář, na němž oběť mše svaté se koná, má posvatný kamen s ostatkami svatých na prostředku míti,

obrazem svatého kříže a nejmeně dvěmi vozkovicemi ozdoben, třemi neb aspoň dvěmi prostěradly z lněného plátna pokryt býti.

Co znamená oltář a jeho ozdoba?

Oltář znamená ten obětní stůl, na němž Ježíš poslední večeři slavil. — Kamen oltářní, v kterém se ostatky svatých ukrývají, představuje samého Ježíše, který jest kámen uhelní, a základ lidského spasení. (Efez. II, 20). — Rozžaté svíce při oběti ukazují na to světlo, které Ježíš Kristus svým učením a příkladem na zemi rozntil (Jan I, 9). — Kříž svatý na oltáři ukazuje, že se na něm oběť kříže koná. — Kouř kadidla vonného představuje horlivé k nebi vystupující modlitby věřících.

Proč se často barva oltáře i mešního roucha mění?

Barva oltáře i roucha mešního mění se podlé času, okoličnosti a slavnosti, která se koná. Barva bílá znamená radost a nevinnost, a užívá se ve výročitý svátky Páně, ve dnech mariánských, svatých vyznavačův a panen, a při pohřbu nevinných dětí. — Barva černá jest znamení zármutku a bolesti, a užívá se při pohřbu dospělých a na velký pátek. — Barva červená jest barva krve a ohně, a protože bere se na den zaslání Ducha svatého v způsobu ohnivých jazyků, ve dni umučení Páně, a ve svátky mučednické. — Barva zelená znamená naději našeho spasení, a užívá se v nedělích po třech králích a po svatém Duchu. — Barva modrá, jest znamení zdrženlivosti a pokání, a bere se v adventním a postním času. — Barva žlutá nemá církevního významu, a zastává jiné barvy.

Co znamená kněžské roucho při oběti mše svaté?

Bílé roucho, které kněz okolo ramen klade (humerále), znamená, že kněz s Kristem za hříchy lidu se obětovati hotov jest. — Dlouhé bílé roucho (alba) ukazuje, že kněz při oběti mše svaté místo nejvyššího kněze, Ježíše, zastává. — Pásek okolo beder (cingulum) znamená čistotu kněze při svaté oběti, a připomíná

na ty provazy, s kterými Kristus svázán byl. — Náruční šat (manipulum) vyznamenává to potní roucho, s kterýmž Ježíš svůj krvavý pot utíral, a vzbuzuje nás k trpělivosti — Štola jest výzám moci a úřadu kněžského. — Mešní šat (kásula) znamená to jho, které kněz s Kristem ochotně nésti povinnen jest.

Jak pak se dají obřady mše svaté snázně rozdělití ?

Obřady mše svaté dají se snázně rozdělití: 1. v obřady mše nekřtěnců (katechúmenů), a 2. v obřady mše věřících.

Co jmemjeme mši nekřtěnců ?

Mši nekřtěnců jmenujeme první díl mše svaté od začátku až po kredo.

Proč tento díl mše svaté se nazývá mše nekřtěnců ?

Poněvadž za prvnech křesťanských časů i nepokřtění věřici při něm přítomni býti mohli, když na proti ostatní tři dily mše jen pokřtěným slyšeti dovoleno bylo.

Které jsou obřady mše nekřtěnců ?

Kněz v obětní roucho oblečen, kráčí k oltáři a tam pod stupněm oltářním připravuje se slovy žalmu XLII k nejsvětější oběti, vyznáváje svou nehodnosť hluboce skloněn modlí se obecnou zpověď (konfiteor), což i ministranti, kteří místo lidu přítomného zastávají, činí; pak prosí Boha, skrze zásluhy svatých, libaje jejich ostatky v oltáři skryté, za odpuštění hříchů svých, i všech přítomných. — Kněz začíná oběť mše svaté na levé straně oltáře (introitus) slovy písma svatého, které obyčejně příčinu svaté oběti obsahují, pak říká střídavě s ministranty devětkrát: kyrie eleison (Páne smiluj se), a zanotí nebo modlí se tiše chválozpěv andělský: „Sláva na vysosti Bohu a t. d. — To časté „Pán s vámi,“ kterýmž kněz lid pozdravuje, ukazuje, že Bůh lidu svému milostiv býti chce; pak přijda na stranu levou, sbírá nábožné žádosti (kollekta) přítomných, a přináší je Bohu; lid odpovídá: Amen. Na to čte kněz částku

z písma svatého, od lidu vůbec epištolou nazvanou, po kteréž lid odpovídá: „Budiž Bohu dika!“ Modlitba, kterou se kněz potom tiše sám modlí, sluje stupňový zpěv (gradual), a hýval za prastarých časů od lidu hlasitě odříkáván, když kněz neb jáhen na kazatelnu vystoupil, aby svaté evangelium četl, a výklad jeho držel. U prostřed oltáře prosí kněz Boha, rty a srdce jeho milostivě očistiti, jako rty proroka Isaiáše žižavými uhlem očistiti ráčil, aby slušně a hodně svaté evangelium zvěstovati mohl: jde pak na pravou stranu, a čte částku svatého evangelium, která na ten den padá. Lid veškeren stává při čtení evangelium na znamení, že sobě slovo Boží váží, a jej plniti hotov jest. Po přečteném evangelium libá kněz mešní knihu na úkaz, že svatou pravdu miluje, a lid odpovídá: „Chvála tobě Kriste“ za dar svaté pravdy. — Kněz pak zapče nebo tiše říká apoštolské snešení víry podlé uvedení sněmu nicejského: „Věřím v jednoho Boha a t. d., a při slovích;“ vtělil se od Ducha svatého z Marie Panny a člověkem učiněn jest, „hluboce se pokloni, aby poctil svaté tajemství vtělení Syna Božihó. — S tímto apoštolským snešením víry skončí tak nazvaná mše nekřtěnců.

Které jsou obřady mše věřících?

Kněz začíná obětování slovy písma svatého, které se na slavnost a oběť konanou vztahují, a obetuje pšeničný chléb, a pak hroznové víno s částčkou, vody přimíšené Otci nebeskému za své hříchy, vsecky přistojící, a věřící živé i mrtvé; pak skloněn nad oltářem prosí skroušené Boha, oběť tuto milostivě přijmouti a žehnati, kadí ji i oltář vonným kadidlem modle se žalm CXL, aby tím příjemnější byla Pánu nebeskému. Na levé straně umívá kněz ruce, říká žalm XXV, aby tím ukázal, že člověk tuto nejsvětější oběť jen s čistým srdcem konati má; a skloněn u prostřed oltáře žádá nesvětější Trojici, aby ji na památku umučení, vzkříšení a na nebe vstoupení Páně, ke cti blahoslavené Marie Panny, všech svatých a nám k spasení přijmouti ráčila; a obrátě se vyzývá lid k modlitbě řka: „Modlete se bratři, aby má i vaše oběť Bohu Otci všemohoucímu

příjemná byla.“ Čte potom tiše modlitby oběti a potřeba času se týkající, a začíná prefaci, t. j. zpěv díkyčinění za milost našeho vykoupení, které končí slovy: svatý, svatý, svatý a t. d.; ministrant dává znamení zvonečkem, že se právě kánon nebo tichá mše začíná.

Co znamená slovo kánon?

Kánon jest řecké slovo, a znamená tolik co pravidlo.

Proč se nazývá následující díl mše svaté pravidlem?

Poněvadž podlé nařízení čili pravidla cirkve vždy tak, jak jest, neměnitelný zůstatí má.

Proč se jmenuje tichou mší?

Poněvadž kněz následující modlitby tiše se modlí.

Jak začíná tichá mše?

Kněz zdvihna ruce i oči k nebi, na znamení té vroucnosti, s kterou následující modlitby konané býti mají, prosí upěnlivě Otce nejdobrotivějšího, aby tuto oběť za celou církev katolickou, za její hlavu nejvyšší, za biskupa a císaře aneb krále, i za všechny pravověřící přijmouti ráčil; vzpomíná sobě na živé, své přimluvě svěřené, žádaje, aby tato oběť skrze zásluhy a prosby svatých všem křesťanům k spasení sloužila. Boha příjemná byla, a v tělo i krev Ježíše Krista se změnila. Když kněz, podlé nařízení Ježíše Krista obětní chléb a kalich s vínem do rukou vzal, je požehnal a nad chlebem slova Kristova: „Totof jest tělo mé,“ nad kalichem: „Tentof jest kalich mé krve,“ vyslovil, pokloní se hluboce, a pozdvihuje nejsvětější svátost; ministrant dává znamení zvonečkem, aby všickni přítomní Ježíši Kristu pod spůsoby chleba a vina se klaněli.

Co činí kněz po pozdvihování?

Kněz rozjímá sobě umučení, vzkřížení a na nebe vstoupení Páně, prose Boha všemohoucího; aby sobě tyto oběti jako oběť Abelovu, Abrahamovu a oběť nejvyššího kněze Melchisedecha oblíbiti ráčil, a ji skrze ruce anděla před obličej své Božské velebnosti předložiti velel. Vzpomíná pak sobě na věrné zemřelé, a přeje

jim místo obveselení a světla věčného. Při slovích: „i nám hříšníkům,“ bije se v prsy žádaje Boha, aby nás od hříchu očistiti, a mezi své vyvolené přijmouti ráčil. Pomodle se Otče náš čili modlitbu Páně, láme jako Ježíš při poslední večeři hostii svatou, a ulomenou částičku do kalicha vpustí, tím ukazuje, že při oběti mše svaté tělo s krví Krista spojeno, Ježíš tedy živý přítomen jest. Když se kněz třikrát v prsy bije, prosí Ježíše, beránka Božího, aby nám milostiv býti, a svůj pokoj dáti ráčil; a pak se k třetímu čili poslednímu dílu mše věřících, k svatému přijímání připravuje.

Kdy začíná tento třetí čili poslední díl mše věřících?

Svaté přijímání začíná, když kněz vezma tělo Páně do levé ruky, pravou třikrát v prsy se bije, řka: Páne nejsem hoděn, abys všel pod střechem mou, ale rei jen slovem, a uzdravena bude duše má. Ministrant dává znamení zvonečkem, aby lidu začátek posledního dílu mše svaté oznámil. Potom přijímá kněz prvé tělo, pak krev Páně, řka: Tělo... potom krev Pána našeho Ježíše Krista zachovejž duši mou k životu věčnému. Amen. Když kalich vytřel a přiodil, kráčf na levou stranu oltáře, kde svaté přijímání, slova písma svatého, : v. slavnost aneb oběť konanou se vztahující, čte, a pak u prostřed oltáře lid pozdravuje, řka: „Pán s vámi,“ a na levé straně oltáře stojí vyzývá lid k modlitbě, volaje: Modleme se, odřikává poslední sbírku (kollektu); lid však odpovídá: Amen. Kněz nebo jáhen zvěstuje lidu konec nejsvětější oběti, když praví neb píše: Jděte, mše jest (dokonána), nebo v modré barvě slouže vyzývá k dobrořečení řká: Dobrořečme Pánu; aneb při mši v černé přeje zemřelým věčné odpočinutí, volaje: Ať odpočívají v pokoji, a lid odpovídá v prvních dvou pádech: Díky Bohu, v třetím však: Amen. Kněz požehná lid, jestli není mše v černé barvě, a jde na pravou stranu, čte poslední evangelium, obyčejně podlé sepsání svatého Jana k. I, 1—14 veršu, při slovech: „A slovo tělem učiněno jest“ vtělenému slovu, Ježíši Kristu, hluboce se pokloní, a tím dokončí mši věřících, kteří odpovídají: Budiž Bohu díka! —

Cvičení se v ctnosti. Znajíce krásný a hluboký význam všeho toho, co se při oběti mše svaté děje, budmež vždycky s pravou pobožností a pozorností při ní přítomni. Vše, co se koná, dobře považujme, a k svému vzdělání a posvěcení obracujme; tak se nám z tohoto prameně lásky Boží hojná milost a nebeské požehnání vyprýští.

(Modlitby církevní, jak se jich kněz při oběti mše svaté ke cti nejsvětější Trojice modlí, nálezaš doslovně v kancionále Bečákově).

II. O kázáních.

Co pak mimo mše svaté ještě více náleží ke službám Božím?

Kázání, slyšení slova Božího, přináleží také ke službám Božím.

Proč pak přináleží také kázání k službám Božím?

Poněvadž hned v prvním křesťanském věku bylo čtení a výklad svatého evangelium hlavní díl mše svaté.

Je-li tedy na tom dosti, když v neděli a ve svátek jen tichou mši svatou slyšíme?

Není; máme se také vynasnažovati, slavným službám Božím, kázání a pak křesťanskému cvičení přítomni býti.

Proč máme kázání slyšeti?

Kázání máme slyšeti: 1. poněvadž na kázáních slovo Boží se přednáší a vysvětluje; 2. poněvadž velmi málo lidí pravdy víry svaté patrně a dosti důvodně ví; nebo muoží v mladém věku nedlouho a nedosti pozorně vyučování slyši, na němž víry a mravů se týkající učení důvodně se přednášejí.

Co musí činiti, kdo z kázání užitek míti chce?

Kdo z kázání užitek míti chce, musí: 1. bez roztržitosti a velmi pozorně poslouchati; 2. to, co se povídá, musí na sebe obrácti, a ne na jiné vykládati; 3. musí opravdovou vůli míti a se přičiniti, učení ka-

zatele v skutek uvéstí. „Kdo jest z Boha, slovo Boží slyší.“ (Jan VIII, 47). — „Blahoslavení, kteříž slyší slovo Boží, a ostříhají ho.“ (Luk. XI, 28). — Příklad máme na Marii, sestře Marty pečlivé. (Luk. X, 39).

Cvičení se v ctnosti. Ochotně a pozorně poslouchej slovo Boží; a však při tom pamatuj vždy na slova svatého apoštola Pavla: „Ne posluchači zákona spravedliví jsou u Boha, ale činiteli zákona spravedliví (nalezeni) budou.“ (Řim II, 13); a chovej se tak, jak kazatel učí.

§. 2. O třech posledních církevních přikázáních.

C. Které jest třetí církevní přikázání?

Třetí církevní přikázání jest: Čtyryceti dnů půst, čtvero suchých dnů, a jiné ustanovené posty zachovávat; též v pátek a v sobotu od masitých pokrmů se zdržovati.

Co jest to: postiti se v církevním smyslu?

Postiti se v církevním smyslu jest: od masitých, nebo také i jiných pokrmů, nápojů a rozkoší se zdržovati z té příčiny, abychom horlivěji Bohu sloužiti mohli.

Co poroučí třetí církevní přikázání?

Třetí církevní přikázání poroučí, abychom v pátek a v sobotu od masitých pokrmů, v ostatních ustanovených postech pak také všelikého pokrmu z mléka a vajec se zdržovali, lečby platný a všeobecný obyčej, jaký ve mnohých krajinách uveden jest, takových pokrmů požívati dovoloval.

Co ještě více žádá třetí církevní přikázání, aby docela vyplněno bylo?

Aby třetí církevní přikázání docela vyplněno bylo, musíme sobě v ustanovené posty také nějakou ujmu učiniti, která v tom pozůstává, abychom jen jednou za den do sytosti jedli.

Jak se může půst snázně rozdělit?

Půst se může snázně rozdělit: 1. v půst úplný; a 2. v půst neúplný.

V čem záleží půst úplný?

Půst úplný záleží v tom, že dovoleno jest, toliko jednou za den do syta se najísti, a jistých pokrmů se zdržovati.

Kdy pak se tento úplný půst poroučí?

Tento úplný půst se poroučí: 1. v čtyřeceti dnech před velikonočí, t. j. od středy popeleční až do bílé soboty, vyjma toliko neděle; 2. ve středu, v pátek a v sobotu tak zvaných suchých čili kvatembrových dnů; 3. v den před narozením Páně, před Božím hodem svatodušním, před slavností sv. apoštolů Petra a Pavla, před nanebevzetím bl. Marie Panny, a před slavností všech svatých; 4. ve středu a v pátek čtyř týdnů adventních.

Kdo pak jest k úplnému postu zavázán?

K úplnému postu zavázán jest každý katolický křesťan od 21. až do 60. roku, jestli žádnou těžkou práci nekoná, a bez patrného uškodění svému zdraví postiti se může.

V čem záleží půst neúplný?

Půst neúplný záleží v tom, že se od všech masitých pokrmů zdržeti musíme, nejsouce při tom zavázáni jen jednou za den do sytosti se najísti.

Kdy pak máme tento neúplný půst zachovávat?

Tento neúplný půst máme v každý obyčejný pátek po celý rok zachovávat.

Kdo jest k neúplnému postu zavázán?

K neúplnému postu zavázán jest každý katolik od 7. roku svého, lečby ho bída, obecné neb zvláštní dovolení vylouvalo. *)

*) V tom ohledu se v rozličných biskupstvích mnoho umírnilo a proměnilo. Jedenkaždý se má dle nařízení od svého biskupa daného a z kazatelně oznámeného zachovávat.

V které tedy dny na Moravě dovoleno není maso nebo masité pokrmy požívatí ?

Na Moravě není dovoleno maso nebo masité pokrmy požívatí :

1. V každý pátek po celý rok ; 2. v každou středu kvatembrovou ; 3. ve středu popeleční ; 4. v zelený čtvrtek, velký pátek a bílou sobotu ; 5. ve dny (svatvečery) před Božím hodem vánočním a svatodušním.

Proč pak se poroučí v čas postů zvlášť od masitých pokrmů se zdržeti ?

Poněvadž maso a masité pokrmy, ačkoliv sami v sobě nic zlého nejsou, příliš chutné a příjemné jsouce, tělu smyslnému lahodí, a proto tělesné žádosti rozmnožují, které však zdrženlivosti od masitých pokrmů kroceny a mrtveny bývají.

Kdo pak se opravdově postí ?

Opravdově se postí, který nejen od pokrmů, ale i od hříchů se zdržuje, horlivě se modlí a hojně almužnu uděluje. „Modlitba s postem a almužnou lepší jest, nežli poklady zlata schovávatí.“ (Tob. XII, 8).

Proč máme ustanovené posty zachovávatí ?

Máme ustanovené posty zachovávatí, abychom : 1. příklad Kristův a svatých následovali. „A postiv se (Ježíš) čtyryceti dnů a čtyryceti noci.“ (Mat. IV, 2) ; — 2. za své hříchy pokání činil. Toto praví Hospodin : „Obraťte se ke mně celým srdcem svým v postu, pláči a kvilení.“ (Joel II, 12) ; — 3. své zlé žádosti krotili. „Toto pak pokolení nevymítá se jedině skrze modlitbu a půst.“ (Mat. XVII, 20) ; — 4. svou poslušnost církvi katolické osvědčili.

Jest přestoupení postů a ujmy těžký hřích ?

Ano ; zlomyslná neposlušnost k církvi jest těžký hřích.

Cvičení se v ctnosti. Když Adam a Eva ze stromu zapovězeného jedli, uložený půst nedrželi, a tím sobě i nám jak na těle, tak i na duši velmi uškodili ; člověče ! nauč se hned z mláde od lahodného pokrmu a nápoje zdržovatí, abys později i od hříchu škodlivého se postiti mohl.

D. Které jest čtvrté přikázání církevní?

Čtvrté přikázání církevní jest: Nejméně jednou v roce svému nařízenému knězi se zpovídati, a při času velikonočním velebnou svátost oltářní přijímati.

Co poroučí čtvrté církevní přikázání?

Čtvrté církevní přikázání poroučí: každoroční zpověď, jakož i svaté přijímání při času velikonočním.

Proč poroučí církev nejméně jednou v roce se zpovídati?

Aby každého přinutila, nejméně jednou v roce s Bohem se smířiti.

Proč poroučí církev nejméně jednou v roce velebnou svátost oltářní přijímati?

Aby poznala, kdo s Kristem a s ní v obcování stojí.

Proč praví toto přikázání církevní: nejméně jednou v roce?

Poněvadž toto přikázání jen pro ty nejvlažnější křesťany dáno jest. Horlivý křesťan častěji, mnohý každý měsíc i více se zpovídá, a k stolu Páně přistupuje.

Proč poroučí církev, abychom při času velikonočním přijímali?

Poněvadž v tom času památka smrti a vzkříšení Páně se koná, každý tedy pravověřící skrze přijímání těla Páně ukazuje, že na umučení, smrti a vzkříšení Kristově podíl mítí žádá.

Kdo jest ten nařízený kněz, jemuž při času velikonočním se zpovídati máme?

Nařízený kněz jest vlastní farář, nebo jeho kaplan; z důležitých však příčin dovoluje církev i jinému knězi, který od biskupa k slyšení svaté zpovědi zplnomocněn jest, se zpovídati.

V kterém stáří má člověk začíti se zpovídati a svátost oltářní přijímati?

Člověk má začíti se zpovídati a svátost oltářní přijímati, když dosti rozumný a vycvičený jest, aby tyto svátosti k svému užitku přijal, což duchovní pastýř nejlépe posouditi může.

Cvičení se v ctnosti. „Co spomáhá . . . dlouho zpověď odkládati, a od svatého přijímání se vzdalovati? Hleď co nejdříve se očistiti, spěšně jedu (hříchů) se sprostiti, a lék (těla Páně) přijmouti, a jistě poznáš, že ti lépe bude, nežli kdybys dlouho odkládal.“ (Nasledov. Krista kni. IV. kap. 10. čís. 4).

E. Které jest páté církevní přikázání?

Páté církevní přikázání jest: V zapovězený čas svadebného veselí nedržeti.

Co se skrze páté církevní přikázání zapovídá?

Skrze páté církevní přikázání se zapovídá: od první neděle adventní, až do svátku svatých tří králů, aneb zjevení Krista Pána, a od popelečné neb škarredé středy až do neděle provodní svadebné veselí držeti.

Kdy pak se ještě také zapovídá, svadební veselí držeti?

Svadební veselí držeti, se ještě také zapovídá: každý den postní, tedy každého týdne v pátek a sobotu; nebo den postní jest den zdrženlivosti a kajivosti; též i v neděli a zasvěcený svátek se zapovídá, poněvadž jsou to dni pobožnosti, ne však rozpustilé veselosti.

Proč pak se tedy v tyto svaté časy a dny svadební veselí zapovídá?

Poněvadž se takovéto veselí s kajivostí a pobožností těchto svatých časů a dnů nesrovnává.

Mohla-li by se však v tyto svaté časy a dny svátosti stavu manželského tíše přijmouti?

Ovšem; jen by musel o tom místní biskup věděti, a k této tiché svadbě své biskupské povolení dáti.

Cvičení se v ctnosti. „Jest čas pláče a čas smíchu, čas kvílení a čas skákání.“ (Kazat. III, 4). — A však „radujte se v Pánu vždycky: opět pravím radujte se, mírnost vaše známa buď všem lidem; Pán blízko jest.“ (Filip. IV, 4—5).

Čtvrtá hlavní částka.

O svátostech a svěceninách.

I. Oddělení.

O svátostech vůbec.

Jest na tom dosti k spasení, abychom věřili, doufali a přikázání zachovávali?

Není; abychom spaseni byli, jest nám nevyhnutelně potřebná milost Boží; nebo bez milosti Boží nemůžeme ani dobře věřiti, ani doufati, ani přikázání zachovávali. „Bůh zajisté jest, který působí v nás chtění, i vykonání, podle vůle své.“ (Filip. II, 13).

Co jest milost Boží?

Milost Boží nejsou tělesná dobrodini Boží, která sice také milosti slují, nýbrž vnitřní nadpřirozené dary, které nám Bůh k spasení duše naší uděluje.

Kolikrá jest milost Boží?

Milost Boží jest dvoji: Milost skutečná a posvěcující.

Co jest milost skutečná?

Milost skutečná jest, která nás vzbuzuje k dobrému, a nám pomáhá, abychom to dobré také vyplnili.

Nutí-li nás milost skutečná k dobrému?

Ne; my činíme dobré docela dobrovolně.

Působí-li milost Božská sama to dobré?

Nikoli; my musíme také s milostí Božskou dle možnosti působiti; nebo jestli člověk s milostí Boží pilně pracuje, vždy hojněji ji dosahuje; jestli však ji zanedbává, ztratí ji konečně docela.

Co jest milosť posrěcující?

Milosť posvěcující jest, kterouž spravedliví a svatí před Bohem se stáváme, a která tak dlouho v nás přebývá, pokud v stavu spravedlnosti jsme. Ona se také jinak jmenuje naše ospravedlnění nebo naše posvěcení.

Co jest ospravedlnění nebo posrěcení hřišníka?

Ospravedlnění nebo posvěcení hřišníka jest jeho přechod ze stavu hřichu a nemilosti, do stavu milosti a přátelství Božího.

Může-li však sobě hřišník milosť ospravedlnění zasloužiti?

Ne: „Vickni bývají ospravedlnění dármo, skrze milosť jeho (Boží) pro vykoupení, které jest skrze Ježíše Krista. (Řím III, 24).

Odkudž ospravedlnění hřišníka svůj počátek bere?

Ospravedlnění hřišníka bere svůj počátek od předcházející skutečné milosti, která ho osvěcuje, a vzbuzuje, aby se k Bohu obrátil. „Beze mně nic nemůžete učiniti“ praví Pán (Jan XV, 5). — Příklad máme na Samaritance (Jan IV), na Petrovi (Luk. XXII, 61—62), na Pavlovi. (Skut. ap. IX).

Může-li však člověk tuto milosť Boží svým smyslem a rozumem přirozeným chapati?

Nikoli; poněvadž jest dar nadpřirozený, pouze duchovní, kterého člověk ani okem svým viděti, ani uchem slyšeti, ani tělem cítiti, a protož také ani rozumem svým pochopiti nemůže.

Co učinil Ježíš Kristus, aby člověka ujistil, že skutku jemu tuto posrěcující milosť uděluje?

Ježíš Kristus ustanovil viditelné znamení této neviditelné milosti, která člověka posvěcuje.

Jak pak jmenujeme tyto viditelné znamení neviditelné milosti Boží od Ježíše Krista k našemu posvěcení ustanovené?

My jich jmenujeme: Svátosti.

Co jest tedy svátosť?

Svátost jest viditelné znamení neviditelné milosti, kteréž od Krista Pána k našemu posvěcení ustanoveno jest.

Což přináleží k svátosti ?

K svátosti přináležejí tři částky : 1. viditelné znamení, 2. neviditelná milost, 3. ustanovení od Krista Pána.

Kolik takových svátosti ustanovil Ježíš Kristus ?

Ježíš Kristus ustanovil sedm svátosti, které se jmenují : 1. Křest, 2. břmování, 3. svátost oltářní, 4. pokání, 5. poslední pomazání, 6. svěcení kněžstva, 7. stav manželský.

Odkudž to víme, že není ani méně ani více než sedm svátostí ?

Z jednomyslného učení církve katolické, „která jest sloup a utvrzení pravdy.“ (1 Tim. III, 15).

Kterak býváme skrze svátosti posvěceni ?

Skrze svátosti býváme posvěceni, když nám některé pořádným způsobem posvěcující milost a ospravedlnění udělují, jiné tutěž milost v nás rozmnožují.

Kdy nám milost posvěcující a ospravedlnění pořádným způsobem bývá udělena ?

Milost posvěcující a ospravedlnění pořádným způsobem ve svátostech křtu a pokání nám udělena bývá.

Jak rozdělujeme svaté svátosti ?

Svaté svátosti rozdělujeme : 1. ve svátosti mrtvých, a 2. ve svátosti živých.

Které se jmenují svátosti mrtvých ?

Svátosti mrtvých se jmenují : křest a pokání.

Proč se jmenují svátosti mrtvých ?

Poněvadž při jejich přijímání života milosti ještě nemáme, aneb aspoň mítí nemusíme.

Které se jmenují svátosti živých ?

Svátosti živých jsou : 1. břmování, 2. svátost oltářní, 3. poslední pomazání, 4. svěcení kněžstva, 5. stav manželský.

Proč se jmenují svátosti živých?

Poněvadž onen, který je hodně přijímá pro Boha živý jest, t. j. v stavu milosti Boží se nalezá.

Od koho mají svátosti moc svou k působení?

Svátosti mají moc svou k působení od svého původu Ježíše Krista.

Kdo jest ten řádný rozdávač svatých svátostí?

Řádný rozdávač svatých svátostí jest biskup a kněz, který od Ježíše Krista, kněze nejvyššího, za náměstka ustanoven jest. „Jakož mne poslal otec, i já posílám vás,“ pravil Ježíš Kristus. (Jan XX, 21).

Co učinila církev katolická, aby přijímání svatých svátostí člověku požehnané způsobila?

Církev katolická přidala k oněm od Ježíše Krista ustanoveným znamením posvěcující milosti rozmanité obřady a modlitby.

Cvičení se v ctnosti. Važ sobě svatých svátostí, a přijímej je hodně a horlivě; varuj se však, je svým zlořečením zneaktivati.

II. Oddělení.***O svátostech zvlášť.*****§. 1. O křtu svatém.*****Co znamená slovo křtiti?***

Slovo křtiti znamená: vodou umyti.

Kdo podle svědectví pisma svatého křtem připravoval lid na příchů Mesiáše?

Jan, syn Zachariáše a Alžběty, kterého také Jana křtitele nazýváme. (Luk. III, 16).

Byl-li tento křest Jana, předchůdce Páně, svátostí?

Nikoli; nebo ještě nebyl od Ježíše Krista ustanoven; on byl jen znamením pokání.

Kterými slovy ustanovil Ježíš svátost křtu svatého ?

Ježíš po svém vzkříšení pravil k učenníkům svým: „Jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce, i Syna i Ducha svatého.“ (Mat. XXVIII, 19), a těmi slovy ustanovil svátost křtu svatého.

Co jest křest (Kristů) ?

Křest (Kristů) jest nejprvnější a nejpotřebnější svátost, v které člověk skrze vodu a slovo Boží od hříchů prvopočátečního, i od všelikých jiných skutečných hříchů, pokud se jich před křtem dopustil, očištěn, a v Kristu jako nové stvoření k věčnému životu zrozen a posvěcen bývá.

Proč se jmenuje křest ta nejprvnější svátost ?

Křest se jmenuje nejprvnější svátost, poněvadž prvé pokřtěni býti musíme, než nějakou jinou svátost přijmouti můžeme.

Proč se jmenuje křest ta nejpotřebnější svátost ?

Křest jmenuje se nejpotřebnější svátost, poněvadž beze křtu žádný, ani dítě spasení dojiti nemůže. „Odpověděl Ježíš: Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu z vody a z Ducha svatého, nemůže vjiti do království Božího.“ (Jan III, 5).

Proč pravíš, že se křest uděluje skrze vodu a slovo Boží ?

Poněvadž křtíce vodu na hlavu lejeme a při tom říkáme: „Já tebe křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“ (Mat. XXVIII, 19).

Jakou vodu máme ke křtu vzíti ?

Vodu přirozenou, jaká jest v řece, ve studni a prameni, nebo čistatou jest, abychom platně křtili; přece však máme, kde se to státi může, křtící nebo svěcenou vodu vzíti.

Může-li pak také křest vody někdy nahrazen býti ?

Ovšem, jestli křest vody nemožný jest, může se nahraditi křtem ze žádosti aneb křtem z krve.

Co jest křest ze žádosti?

Křest ze žádosti jest dokonalá láska k Bohu s předsevzetím, všecko činiti, co k spasení slouží, následovně i křest přijmouti. „Kdo miluje, z Boha se narodil a zná Boha.“ (1 Jan IV, 7).

Co jest křest z krve?

Křest z krve jest smrt mučednická pro Krista podstoupena. „Kdo svou duši (svůj život) pro mně ztratí, nalezne ji.“ (Mat. X, 39).

Jaké milosti křest svatý uděluje, čili co působí?

Křest svatý působí:

1. Opuštění hříchů prvopočátečního i všech jiných před křtem spáchaných hříchů, jakož i všech věčných a časných trestů. „Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude.“ (Mar. XVI, 16). 2. Duši naší na křtu svatém Božská milost se uděluje, skrze kterou my ospravedlnění, syny Božími a dědici věčného spasení učiněni býváme. „Bůh ... nás spaseny učinil skrze obmytí druhého narození a obnovení Ducha svatého ... abychom ospravedlnění jsouce milosti jeho byli dědičové podle naděje života věčného. (Tyt. III, 5—7). 3. Onino, jenž křest svatý přijímají, vcházejí do církve, a údy jejími učiněni bývají. „Skrze jednoho Ducha my všickni v jedno tělo pokřtěni jsme.“ (1 Kor. XII, 13). 4. Na duši se nám nezrušitelné znamení vtlačuje: proto křest svatý nemůže více než jednou platně a bez smrtelného hříchů se přijmouti.

Kdo může platně křtiti?

V čas potřeby může jedenkaždý člověk platně křtiti; však ale krom potřeby mají toliko biskupové a faráři právo křtiti, s jejich pak povolením mohou také jiní kněží a jáhnové křtiti.

Co musí ten, kdo křtí, činiti?

Ten kdo křtí, musí: 1. míti úmysl, že chce podle ustanovení Ježíše Krista křtiti; 2. musí na osobu, kterou křtí, přirozenou vodu liti; 3. musí při liti spolu ta slova říkati: Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

Co jsou kmotrové, kteří se ke křtu berou ?

Kmotrové jsou zastupcové křtěnce, a svědkové křtu svatého.

Co jsme při křtu skrze kmotry Bohu slíbili ?

My jsme skrze kmotry slíbili, vždy v katolické učení věřiti, hříchu zemřiti, a ctnostně živu býti.

K čemu však jsou kmotrové zavázáni ?

Kmotrové jsou zavázáni, ty, které ze křtu zdvihali, v nedostatku aneb při nedbanlivosti rodičů, v křesťanském náboženství dobře vyučovati.

Co sobě máme o kmotřích pamatovati ?

Kmotrové mají býti: 1. dobří katolíci; 2. nemohou s tím, kterého ze křtu zdvihali, ani s jeho rodiči do sňatku manželského vstoupiti (dle sněmu Trid. v sedění XXIV c. 2).

Co pak nám při křtu katolického křesťana obzvlášť do oka padá ?

Obzvlášť nám do oka padají při křtu jisté církevní obřady.

Obřady křtu svatého.

Jak se mohou snázně obřady křestní rozdělití ?

Obřady křestní mohou se snázně v obřady před křtem, při křtu, a po křtu svatém rozdělití.

Které jsou církevní obřady před křtem svatým ?

Kmotrové zůstávají s dítětem ke křtu přinešeným u dveří kostelních státi, na znamení, že křest dveře k pravé víře a do svaté církvi otvírá. — Kmotrové dávají jméno některého svatého křtěnci, aby jej ne jen v životě svém ctil, ale také vždy příklad jeho následoval. Kněz dýchá třikrát na tvář dítěte, aby ukázal, že člověk při křtu svatém milost Ducha svatého dosahuje. — Kněz znamená dítě na čele i prsích znamením svatého kříže, na úkaz, že v Ježiše Krista věřiti, jej veřejně vyznávati, milovati, a kříž jeho trpělivě nésti má. — Kněz klade ruce na hlavu dítěte, jak to činil Ježíš, když maličké

žehnal (Mar. X, 16), a dává sůl dítěti do úst, aby, když odroste, jemu duchovní a Božské věci příjemně chutnaly. — To zaklínání ducha zlého znamená, že křtěnec skrze hřích dědičný moci ďábla podroben, křtem svatým ale od něho sprostěn jest. — Kněz klade na dítě štolu, a uvádí jej do chrámu, aby s Kristem na životě věčném podíl vzalo. — Při vchodu do svatyně modlí se kněz i kmotrové snešení apoštolské a modlitbu Páně, na úkaz, že pravá víra a vroucná modlitba člověku milosti křtu svatého zasluhuje. — U křtelnice dotýká se kněz slinou uší a nosu dítěte, aby tím ukázal, že křtěnec jako onen hluchoněmý od Ježíše Krista uzdravený (Mar. VII, 33), svaté pravdě uší a srdce otevřítí a posvětití má. — Když však křtěnec slibil že ďábla i všech hříchů a skutků jeho se odřiká, maže jej kněz svatým olejem na prsích a mezi pleci na znamení, že jako hrdina Kristu proti světu, tělu a ďáblu udatně bojovati má.

Které jsou ty církevní obřady při křtu svatém?

Kněz promění modrou štolu v bílou, na znamení té radosti a nevinnosti, kterouž laskavý Bůh křtěnce obdařil; a pak táže se jej: zdaliž věří v Boha Otce Syna, Ducha svatého? a chtějí pokřtěn býti? aby tím ukázal, že Bůh žádného ke křtu svatému nenutí, nýbrž jednomu každému vůli svobodnou nechává; a pak křtí, když leje vodu na hlavu dítěte a říká: N. já tebe křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

Kterí jsou církevní obřady po křtu svatém?

Po křtu svatém bývá dítě na vrchu hlavy svatým křížem pomazáno, na znamení, že skrze křest svatý pomazaným Páně, knězem a dědičem království Božího učiněno jest; a protož jako kněz sebe za oběť živou a svatou Bohu položití má, aby věno království Božího dosáhlo. — Kněz dává dítěti bílé roucho, aby jemu ukázal, že od hříchů očistěno nevinnost svou k soudu Božímu zachovati má. — Posleze podává dítěti hořící svíci, která samého Ježíše vypořádňuje, napomínaje jej, tak živu býti, aby jako Ježíš všem dobrým příkladem svítilo, a propustí pokřtěného v pokoji a s Pánem Bohem.

Cvičení se v etnosti. Člověče! obnovuj častěji slib křestní, zachovávej bílé roucho nevinnosti vždy nepoškrvněné, a předcházej všem dobrým příkladem jako Ježíš Kristus.

§. 2. O bířmování.

Co znamená slovo bířmovati?

Slovo bířmovati jest latinské a znamená posilňovati.

Co jest bířmování?

Bířmování jest svátost, v které pokřtěný člověk skrze svaté křížmo a slovo Boží od Ducha svatého v milosti Boží posilněn bývá, aby víru svou stále vyznával, a podlé ní živ byl.

Proč pravíš, že pokřtěný člověk býrá bířmován?

Poněvadž křest jest duchovní zrození, bířmování však jest duchovní posilňování; narozen musí člověk prvé býti, nežli se může zesílit, a k životu věčnému zrůsti.

Proč pravíš, že skrze křížmo a slovo Boží tato svátost se uděluje?

Poněvadž biskup kříž na čele křížmem znamená říkáje: Znamenám tebe znamením svatého kříže, a posilňuji tě křížmem spasení ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

Které milosti uděluje, čili co působí svátost bířmování?

Svátost bířmování působí, rozmnožení posvěcující milosti, a uděluje zvláštní milost, aby pokřtěný člověk víru stále vyznával, a podlé ní živ byl. Vtlačuje také na duši nezrušitelné znamení, proto nemůžeme také častěji než jednou bířmování býti.

Kdo byl první touto svátostí bířmován?

Apoštolové v učennici Páně byli první desátého dne po nanebevstoupení Ježíšově skrze milost Ducha svatého bířmování. „Jan zajisté křtil vodou, pravil Ježíš, ale vy pokřtěni budete Duchem svatým po nemnohých těchto dnech.“ (Skut. ap. I, 5).

Kohož pak apoštolové nejprvé birmovali ?

Svatý Petr a Jan birmovali obyvatele Samárské od Filipa, učennika, pokřtěné (Skut. ap. VIII, 14), a svatý Pavel birmoval křesťany Efeské. (Skut. ap. XIX, 6).

Kdo tedy birmoval první křesťany ?

Apoštolové birmovali první křesťany.

Kdo může tedy až po dnes birmovati ?

Pořádným způsobem mohou jen biskupové birmovati, poněvadž jsou řádní náměstkové svatých apoštolů.

Může-li každý člověk pokřtěný birmování přijmouti ?

Ovšem; radno však jest až k dospělému věku čekati.

Jak musejí dospělí lidé spořádání býti, aby birmování hodně přijato bylo ?

Aby birmování hodně přijato bylo, musejí obzvláště dospělí lidé ve víře, a v tom, co se té svátosti týká, dobře vycvičeni a v stavu milosti býti; mají se také modlitbou a jinými dobrými skutky k tomu připravit, a spíše neodeházeti, až biskup požehnání udělí.

Je-li birmování k spasení novyňnutelně potřebné ?

Není; byl by pak přece hřích, kdybychom jej z nedbalosti neb lhostejnosti nepřijali.

Proč jsou i při birmování kmotři ?

Aby birmovance k birmování uvedli, a jim potom v duchovním boji radou a skutkem pomáhali.

Obřady církevní při birmování.***Které jsou ty nejznamenitější obřady svatého birmování ?***

Nejprvé všickni kleknou prosíce pospolitě Boha o milost Ducha svatého, poněvadž svatí apoštolové modlice se přijali Ducha svatého. (Skut. ap. II, 1). — Biskup vztahuje ruce na birmovance, na znamení, že se jim skrze tuto svátost hojná milost Boží podává. —

On klade ruku na hlavu bířmovanců, aby jim ukázal, že pevní a stálí ve víře a ctnosti býti mají. — Biskup maže čelo svatým křížmém, které z oleje a balzámu pozůstává, a od něho na zelený čtvrtek posvěceno bývá. Olej vyznamenává, že bířmovaný k boji proti zlému posílněn jest, balzám však, že libeznou vůni křesfanských ctností ze sebe vydávati má. — Biskup dělá kříž na čele bířmovance, aby mu ukázal, že za kříž Kristů se nikdy styděti nemá, ale povinnen jest, viru svou stále vyznávati, a podlé ni vždy živ býti. — Biskup dává bířmovanému políček na znamení, že udatný bojovník Kristů hotov býti má, všecky nesnáze a protivenství pro Boha snášeti, přeje k tomu pokoj Páně, a propouštěje bířmovaného uděli jemu svaté požehnutí.

Cvičení se v ctnosti. Posílněn Duchem svatým bojuj udatně proti tělu, světu a ďáblu, a plů vždy bez strachu všecky povinnosti katolického křesfana.

§. 3. O nejsvětější svátosti oltární.

Co jest svátost oltární?

Svátost oltární jest nejsvětější svátost, jest pravé tělo a pravá krev Pána našeho Ježíše Krista pod působami chleba a vina.

Proč pravíš, že svátost oltární jest ta nejsvětější svátost?

Poněvadž nic velebnějšího, nic světějšího býti nemůže jako Tělo Páně.

Proč pravíš, že svátost oltární jest pravé tělo a pravá krev Pána našeho Ježíše Kristu?

Poněvadž tak to Ježíš Kristus výslovně pravil, když tuto svátost svým učenníkům slíbil a ustanovil.

Kdy pak Ježíš tuto svátost svým učenníkům slíbil?

Když pět tisíc lidu pěti chleby a dvěma rybičkama nakrmil, druhého dne v městě Kafarnaum takto k lidu mluvil: „Já jsem chléb živý, jenž jsem s nebe stoupil . . . a chléb, kterýž já dám, tělo mé jest (jenž vydám).

za život světa . . . Kdo ji mé tělo, a pije mou krev, má život věčný.“ (Jan VI, 51—55).

Kdy však Ježíš svátost oltářní ustanovil?

Ježíš Kristus svátost oltářní při poslední večeři ustanovil, když se svými učenniky beránka velikonočního jedl, a sice: 1. Vzal chléb a kalich s vinem. 2. Požehnal obého a řekl nad chlebem: „Vezmete a jezte: Totoť jest tělo mé, které za vás vydáno bude (1 Kor. XI, 24); a nad kalichem: „Píte z toho všichni: Tentof jest kalich mé krve, kteráž bude za vás vylita. (Luk. XXII, 20). 3. Dal obé přítomným apoštolům k požívání. 4. Privil: To číňte na mou památku. (1 Kor. XI, 25).

Co se stalo při slozech Ježíšových: Totoť jest tělo mé?

Slovy: „Totoť jest tělo mé“ proměnil se chléb neviditelným způsobem v pravé tělo Ježíše Krista.

Co se stalo při slozech: Tentof jest kalich mé krve?

Slovy: „Tentof jest kalich mé krve“ proměnilo se vino neviditelným způsobem v pravou krev Ježíše Krista.

Co znamenají slova: Tělo, které za vás vydáno bude, — krev, kteráž bude za vás vylita?

Ony znamenají tu oběť, kterouž Ježíš Kristus. Otcí nebeskému na kříži za odpuštění hříchů položil.

Co znamenají slova: Vezmete a jezte, a pak píte z toho všickni?

Ony ukazují, že tato oběť těla a krve Ježíše Krista jest pravý pokrm a nápoj duši naší.

Proč prvil Ježíš: To číňte na mou památku?

Poněvadž chtěl, abychom činili, co on činil, chléb v tělo, vino v krev jeho proměnovali, obé Otcí nebeskému obětovali a požívali, dokavádž nepřijde.

Komu Ježíš tu moc udělil, to čínit, co on při poslední večeři činil?

Svým apoštolům a jejich náměstkům, to jest, všem řádně v církvi posvěceným biskupům a kněžím.

Kdy pak vykonávají biskupové a kněží tuto moc?

Při každé mši svaté, když před pozdvihováním nad chlebem a vínem slova Ježíšova: „Totof jest tělo mé, a totof jest krev má, vyslovují.“

Co se tedy při pozdvihování pod spůsobami chleba a vína nalezá?

1. Pod spůsobami chleba jest živé tělo Ježíše Krista, následovně i krev jeho i duše přítomná. 2. Pod spůsobami vína jest netoliko krev, ale i tělo Ježíše Krista; on jest pod jednou každou spůsobou a pod jednou každou i sebe menší částkou té spůsoby, celý, jakožto Bůh a člověk, přítomen.

Co z toho následuje?

Z toho následuje: 1. že Kristu Ježíši v nejsvětější svátosti oltářní se klaněti máme (Slavnost Božího těla); 2. že onen, jenž svátost oltářní jen pod jednou spůsobou, aneb také jen v nějaké částce Hostie svaté požívá, celého Ježíše Krista, to jest, jak tělo jeho, tak i jeho krev přijímá; 3. že Ježíš Kristus, dokud ty spůsoby ztráveny nejsou, pod nimi vždy přítomen ostává.

Co rozumíme spůsobami?

Spůsobami rozumíme, co pod smysl padá: podobu, barvu, chuť, vůni, a těm podobné věci, při nejsvětější svátosti oltářní tedy pšeničný chléb a hroznové víno.

Když kněz svatou Hostii láme neb dělí, láme-li také tělo Kristovo?

Ne, on láme a dělí toliko spůsoby; tělo však Kristovo jest v každé i té nejmenší částce celé a živé přítomno.

Proč Ježíš svátost oltářní ustanovil?

Ježíš svátost oltářní ustanovil: 1 na památku svého umučení a smrti své. „Kolikrátkoli budete chléb tento jísti, a kalich píti, smř Páně budete zvěstovati, dokavádž nepřijde.“ (1 Kor. XI, 26). 2 Za pokrm duším věřících k životu věčnému. Řekl jim Ježíš: Amen, amen, pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna člověka, a píti jeho krev, nebudete mít v sobě života.“ (Jan VI, 54).

Jsme tedy povinni svátost oltářní přijímati?

Ano, jsme povinni svátost oltářní přijímati, poněvadž to Ježíš Kristus zřetelně poručil, a ji ustanovil, bychom zde k životu věčnému krmeni byli. (Jan VI, 51—52).

Kolikrát jsme povinni pod těžkým hříchem svátost oltářní přijímati?

Dle nařízení církevního pod těžkým hříchem povinni jsme svátost oltářní nejméně jednou v roce, a to sice při času velikonočním přijímati. (Viz. IV církevní přikázání str. 116).

Kdy pak obzvlášť máme velebnou svátost oltářní přijmouti?

Máme obzvlášť velebnou svátost oltářní přijmouti v čas nebezpečnosti smrti, poněvadž potravou k věčnému spasení jest. „Kdo jí mé tělo, a pije mou krev, má život věčný: a já ho vzkřísím v den nejspolečnější.“ (Jan VI, 55).

Co ještě více žádá církev?

Jest také žádost církve, aby ji věřící její častěji v roce přijímali, poněvadž duši lidských pravý duchovní pokrm jest. „Nebo tělo mé právě jest pokrm: a krev má právě jest nápoj. Kdož jí mé tělo, a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.“ (Jan VI, 56—57).

Cvičení se v etnosti. „Dej mi sebe samého (Ježíši!) a dosti mi jest . . . bez tebe nemohu býti, a bez tvého navštívení žítí mi nelze. Proto častěji k tobě přistupovati . . . musím, abych snad zbaven pokrmu nebeského na cestě nezahynul.“ (Nasl. Krista kniha IV. c. 3. čís. 2).

O nejsvětější svátosti oltářní jako oběti novozákonní.

Viz o oběti mše svaté druhé církevní přikázání str. 102).

O nejsvětější svátosti oltářní jako pokrmu duše.

a) O přípravě k hodnému přijímání této svátosti.

Co jest svaté přijímání?

Svaté přijímání jest opravdové požívání těla a krve Páně jako pokrmu duše.

Co působí v nás svaté přijímání?

Svaté přijímání působí: 1. spojuje nás co nejužěji s Kristem, a rozmnožuje v nás posvěcující milost. „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá, a já v něm.“ (Jan VI, 57); 2. oslabuje zlé žádosti a dává sílu ke všemu dobrému. „Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese ovoce mnohé.“ (Jan XV, 5); 3. jest závdavkem budoucího našeho z mrtvých vstání a věčného spasení.“ (Jan VI, 55).

Působí-li ale svaté přijímání vždy spasitelně?

Ne; nehodné přijímání nepůsobí spasitelně, ale věčné zatracení na nás uvaluje; hodné však přijímání tím větší milost působí, čím lépe jsme se připravili.

Proč pak nehodné přijímání uvaluje na nás věčné zatracení?

Poněvadž jest velmi těžký hřích, jest bezbožnost Jidašova, nejhroznější svatokrádež. Příklad máme na Jidaši, o němž Spasitel praví: „Dobré-by bylo jemu, by se byl nenarodil.“ (Mat. XXVI, 24).

Co musíme tedy činiti, chceme-li velebnou svátost oltářní hodně přijmouti?

Chceme-li velebnou svátost oltářní hodně přijmouti, musíme se k tomu dobře připravit. „Zkusiž pak sám sebe člověk, a tak z toho chleba jez, a z kalicha pi, nebo kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije.“ (1 Kor. XI, 28—29).

Kolikerá jest příprava, která k hodnému přijímání velebné svátosti oltářní potřebná jest?

Příprava, která k hodnému přijímání velebné svátosti oltářní potřebná jest, jest dvojitá: jedna se týká duše, druhá těla.

V čem záleží příprava duše se týkající ?

Příprava duše se týkající záleží v čistotě svědomí a pobožnosti srdce.

Co jest to : čisté svědomí míti ?

Čisté svědomí míti, jest: aspoň všech těžkých hříchů prázným býti, to jest, ve stavu posvěcující milosti Boží se nalezati.

Co musí tedy hříšník činiti, chce-li nejsvětější svátost hodně přijmouti ?

Hříšník musí prvé své svědomí skroušenou a upřímnou zpovědí očistiti.

Dělají-li všední hřichové přijímání nehodné ?

Nedělají, umenšují však jeho užitky; protož máme své srdce také i od všeliké náklonosti k hříchu očistiti.

V čem záleží pobožnost srdce ?

Pobožnost srdce záleží: 1. ve vzbuzování víry, naděje a lásky; 2. ve klanění se nejsvětější svátosti oltářní; 3. ve vděčném připomínání smrti Ježíše Krista, na jejížto památku tato svátost ustanovena, a ji používatí nařizeno jest; 4. v pokore a provozování jiných křesťanských ctností, zvláště pak v lásce k bližnímu.

Jak se máme podlé těla připravit, abychom velebnou svátost oltářní hodně přijali ?

Abychom velebnou svátost oltářní hodně přijali, máme kromě nebezpečné nemoci, 1. od dvanácté půlnocní hodiny lačni býti, to jest, nemáme jísti ani pít; 2. máme v poctivém oděvu, a s největší uctivostí ke stolu Páně přistoupiti.

b) O tom, co při přijímání velebné svátosti oltářní činiti máme.

Co máme činiti, když před přijímáním konfiteor se říká ?

Když před přijímáním konfiteor, to jest, obecná zpověď se říká, máme ještě jednou litost nad svými hřichy vzbuditi. Když kněz lidu svatou Hostií uka-

zuje, máme se jí pokorně klaněti, v prsy se bítí, a říci: Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechem mou, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má.

Kterak se chováme při přijímání Hostie svaté?

Při přijímání Hostie svaté mravně ústa otvíráme, jazyk na dolejší ret vykládáme, bílé roucho, jestli před rukama jest, před sebe bereme, požíváme Hostii svatou bez všeho žvýkání, a bez dalšího v ústech zadržování.

c) O tom, co po svatém přijímání činiti máme.

Co máme po svatém přijímání činiti?

Po svatém přijímání máme :

1. Kristu Ježíši za tu neskončenou milost děkovati, kterou nám tím prokázal, že k nám přijíti ráčil; 2. jemu v pokoře se klaněti; 3. jemu se obětovati; 4. jeho prositi, aby se svou milostí v nás stále ostal; 5. víru, naději a lásku vzbuzovati, a všecko učiněně dobré předsevzetí obnovovati; 6. jemu všechny své bídy a všechny potřeby duše i těla přednáseti.

Jak máme den přijímání ztráviti?

Máme se všech světských veselosti a rozkoší varovati, a celý ten den, pokudž možná jest, v nábožném čtení a spasitelném cvičení ztráviti.

Cvičení se v etnosti. Modli se křesťane, když nejsvětější svátost oltární přijímáš. "Dejž Bože, Spasiteli můj! aby častým užíváním tvého tajemství horlivost mé pobožnosti se rozmáhala! (Nasl. Krist. kniha IV. c. 4. čís. 5).

Obřady této svátosti.

Viz obřady mše svaté str. 106.

§. 4. O svátosti pokání.

O tom, co nejprv o této svátosti věděti potřeba jest.

Co jest svátost pokání?

Svátost pokání jest svátost, v které k tomu zřízený kněz na místě Božím hříšníkovi hříchy po křtu

svatém spáchané odpouští, když hříšník z nich skroušeně a úplně se vyzná, a opravdovou vůli má se polepsiti, a pravé pokání činiti.

Který jest ten zřízený kněz ?

Zřízený kněz jest onen, který od svého řádného biskupa k slyšení zpovědi náležitě zplnomocněn jest.

Proč praviš : na místě Božím ?

Poněvadž hřích jest uražení Boha, a proto Bůh sám, a kněz jen na místě Božím člověkovu hříchy odpustiti může.

Proč praviš : že se hříchy po křtu spáchané ve svátosti pokání odpouštějí ?

Poněvadž hříchy před křtem spáchané ve svátosti křtu se odpouštějí.

Také-li Ježíš Kristus hříšníkům spáchané hříchy odpouštěl ?

Ano; Ježíš Kristus kajícím hříšníkům hříchy odpouštěl.

Který jest hříšník kající ?

Hříšník kající jest onen, který své hříchy pozná, jich lituje, z nich skroušeně a úplně se vyzná, opravdovou vůli má se polepsiti, a pravé pokání činiti. — Příkladem jsou Ninivetští (Jonáš III, 5); Maří Magdalena (Luk. VII, 36—50); šlakem poražený (Mat. IX, 1—2); Petr hořce plačící (Luk. XXII, 62); lotr kající (Luk. XXIII, 41).

Komu odevzdal Ježíš moc, hříchy odpouštěti ?

Ježíš odevzdal moc, hříchy odpouštěti svým apoštolům, řka : „Přijměte Ducha svatého : kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterýmž zadržíte, zadržány jsou. (Jan XX, 22—23).

Měla-li tato moc i po smrti apoštolů trvati ?

Ano; moc hříchy odpouštěti měla vždycky trvati, poněvadž, 1. Kristus prostředky spasení pro všechny časy a pro všechny lidi ustanovil; a 2. poněvadž vždycky hříšníci jsou, kteří odpouštění potřebují.

Na koho přešla tato moc hříchů odpouštěti?

Moc hříchů odpouštěti přešla od apoštolů na jejich řádné nástupníky, to jest, na biskupy a kněze katolické církve.

Kdy odpouští biskup nebo kněz hříchů, a kdy jich zadržuje?

Biskup nebo kněz odpouští hříchů, když ve svátosti pokání rozhřešení uděluje; a jich zadržuje, když rozhřešení odepře aneb odloží.

Mohou-li všechny hříchů odpouštěny býti?

Ano; všechny hříchů, kterých se člověk po křtu dopustil, mohou ve svátosti pokání odpouštěny býti. „Pakli vyznáme hříchů své, věrnýť jest (Bůh) a spravedlivý, aby nám odpustil hříchů naše, a očistil nás od všeliké nepravosti.“ (1 Jan I, 9).

Komu jest svátost pokání potřebná?

Svátost pokání jest všem potřebná, jenžto po křtu svatém těžce zhřešili.

Které milosti dosahujeme skrze svátost pokání?

Skrze svátost pokání dosahujeme: 1. odpuštění hříchů, 2. odpuštění trestu věčného, 3. milosti Boží, 4. pokojného svědomí.

V kterém biblickém podobenství zanechal nám Ježíš Kristus obraz pravého pokání?

V podobenství o marnotratném synu. (Luk. XV, 11—22).

Co činil marnotratný syn, aby od svého otce odpuštění hříchů dosahl?

Marnotratný syn: 1. vešel do sebe, a poznal své hříchů, 2. skroušeně jich litoval, 3. učinil to opravdové předsevzetí k otcí se navrátiti, 4. vyznal mu své hříchů, a 5. hotov byl za ně trpěti, čili zadost činiti.

Co jest tedy pravé pokání činiti?

Pravé pokání činiti jest: k Bohu (Otcí) se zase obrátiti, od něhož jsme se (my marnotratní synové) hříchem odvrátili, hříchů své v ošklivosti míti, opravdu jich litovali, z nich se zpovídati, a za ně zadost činiti.

Kolik tedy částek jest ke svátosti pokání potřeba?

Ke svátosti pokání patero částek potřeba jest: 1. zpytování svědomí, 2. skroušenost a lítost, 3. opravdové předsevzetí, 4. zpověď, a 5. zadostčinění.

a) O zpytování svědomí.

Co musíme činiti, chceme-li své hříchy poznati?

Chceme-li své hříchy poznati, musíme především jiným Ducha svatého vzývati, aby nás osvitil, a nám poznati dal, v čem a skrze co jsme zhřešili.

Co musíme potom činiti?

Potom musíme své myšlenky a žádosti, řeči a skutky, své povahy a vlastnosti dobře uvažovati, a k zákonu Božimu přiměřovati, to jest, své svědomí zpytovati.

Co jest svědomí zpytovati?

Svědomí zpytovati jest: sobě připomínati, čím jsme od poslední zpovědi, aneb od toho času, když jsme počali hřích poznávati, zhřešili.

Jak dlouho máme své svědomí zpytovati?

Tím déle a pilněji, čím déle jsme se nezpovídali, a čím lehkomyšlněji jsme živi byli.

Je-li časté zpytování svědomí k svátosti pokání potřebné?

Ovšem; nebo kdo své svědomí často nezpytuje, není v stavu, sebe a své hříchy dobře poznati, aniž jich litovati, z nich se vyznati a pravé pokání činiti může.

Jak se stává toto zpytování svědomí vůbec?

Vůbec se máme upamatovati: zdali jsme myšlením, žádostmi, slovem aneb dokonce v skutku samém zhřešili. Musíme se také upamatovati na druh (nebo rozdíl) a počet těžkých hříchů, jakož i na okolnosti, které hřích znamenitě zvětšují, aneb proměňují.

Nač pak při zpytování zlých myšlének musíme pozorovati?

Při zpytování zlých myšlének musíme pozorovati, zdali jsme dobrovolně oblibení v nich měli; a při žá-

dostech, zdali jsme svolili, byť pak byl skutek nenásledoval.

Kterak se můžeme při zpytování svědomí na počet těžkých hříchů upamatovati?

Můžeme se při zpytování svědomí na počet těžkých hříchů upamatovati, když se rozpomínáme, zdali ten hřích každý den, každý týden neb měsíc, a kolikrát za den, za týden, za měsíc se stal.

Jak se stává zpytování svědomí obzvlášť?

Obzvlášť máme sobě vzpomínati: 1. zdali jsme proti desateru Božích přikázání, aneb proti pateru církevních přikázání jednali; 2. zdali jednoho aneb více vlastních, aneb také cizích hříchů vinni jsme; 3. zdali jsme skutky milosrdné bližnímu prokazovali, aneb jiné dobré, co jsme povinni byli činiti, opustili; 4. zdali jsme povinností stavu svého zadosť učinili, anebo jich zanedbali.

Jak pak se mohou žáci na své hříchy snadno upamatovati?

Žáci se mohou snadno na své hříchy upamatovati, když sobě vzpomínají, jak se chovali v kostele, ve škole, doma k svým rodičům, bratrům a sestrám, na ulici neb na poli, sami a s druhými.

Z čeho tedy pozůstává zrcadlo zpovědní?

Zrcadlo zpovědní pozůstává: z desatera Božích a patera církevních přikázání; z sedmera hlavních hříchů, šestero hříchů proti Ducha svatému, čtvera hříchů do nebe volajících a devatera cizích hříchů; pak se uvažují nejpřednější dobré skutky: modliti se, postiti se, almužnu dávatí, a povinnosti svého stavu, které jsme plniti opominuli, jako n. p. dítě k svým rodičům a pěstounům, žák k svým učitelům a vychovatelům, čeledín k svým hospodářům.

Co má hříšník činiti, když své hříchy poznal?

Hříšník má sobě jejich veliký počet, těžkost a oškli-
vosť představovati, pak lásku a dobrotu, vševědoucnost a spravedlnost Boží, svou však nevděčnost, lehkomyšlnost a podlost k srdci bráti a želeť, to jest, on má svých hříchů litovati.

b) O skroušenosti a lítosti.

Co jest lítost a skrouženost?

Lítost a skrouženost jest ošklivost nad hříchem nadevšecko zlé a vnitřní bolest nad uražením Boha, s opravdovým předsevzetím. Boha nikdy více neuraziti. (Sněm Trident. sed. XIV, c. 4).

Jak musí tato lítost a skrouženost spořádána býti?

Tato lítost a skrouženost musí: 1. vnitřní, 2. nadpřirozená, 3. nade všecko, a 4. všeobecná býti.

Kdy jest lítost vnitřní?

Lítost jest vnitřní, když netoliko v ústech, ale také v srdci jest, když hříšník nejen skroušená slova pronáší, ale i vnitř v srdci lítostí proniknut jest. „Oběť Bohu (příjemná) Duch skormoucený; srdcem skroušeným Bože nepohrdneš.“ (Žalm L, 19).

Kdy jest lítost nadpřirozená?

Lítost jest nadpřirozená, když hříšník skrze milost svatého Ducha, a z nadpřirozených příčin a důvodů k lítosti pohnut jest. „Zármutek, kterýž jest podle Boha, působí stále pokání k spasení.“ (2 Kor. VII, 10).

Kdy jest lítost toliko přirozená?

Lítost jest toliko přirozená, když hříšník jen z přirozených příčin a důvodů hříchů lituje, a je v ošklivosti má, ku příkladu, poněvadž na tomto světě nešťastným učiněn jest, do hanby padl, aneb do škody přišel, n. p. syn marnotratný. (Luk. XV).

Je-li pouhá přirozená lítost dostatečná k dosažení od Boha odpuštění hříchů?

Není pouhá přirozená lítost dostatečná k dosažení od Boha odpuštění hříchů. „Zármutek světa působuje smrt.“ (2 Kor. VII, 10).

Kdy jest lítost nadevšecko?

Lítost jest nade všecko, když hříšník více lituje proto, že Boha urazil, než kdyby byl všecko na světě ztratil.

Kdy pak jest litoš' všeobecná ?

Litoš' jest všeobecná, když se na všechny hřichy, žádného nevyjimajíc, vztahuje. „Odvráť tvář svou od hřichů mých; a vymaž všechny nepravosti mé.“ (Žalm L, 11).

Kolikerá jest litoš' nadpřirozená ?

Litoš' nadpřirozená jest dvoji: dokonalá a nedokonalá.

Co jest litoš' dokonalá ?

Litoš' dokonalá jest nadpřirozená bolest' a oškli-vost' nad hřichem, proto že jsme Boha, nejvyšší dobré, které nade všechno milovati máme, urazili; čili jest oškli-vost' nad hřichem z lásky k Bohu; přitom musí opravdové předsevzetí býti, Boha nikdy více neurazi-ti. Příklad máme na ženě hříšné. (Luk. VII, 37).

Kterak můžeme litoš' dokonalou vzbuditi ?

Litoš' dokonalou můžeme následujícím způsobem vzbuditi :

Bože můj! všech mých spáchaných hřichů jest mi srdečně líto, proto že jsem tebe, svého milování nejhodnějšího Boha, a nejvyšší neskončené dobré, které srdečně miluji, jimi urazil. Opravdové činím předsevzetí, s milostí tvou život svůj polepšiti, a ra-ději všechno i také smrt' trpěti, nežli tebe, Boha svého a nejvyšší dobré, jediným hřichem opět uraziti. Dej mi milost' k vyplnění toho mého předsevzetí, za to tě žádám skrze neskončené zásluhy tvého Božského Syna, Pána a Vykupitele našeho, Ježíše Krista.

Co musíme činiti, abychom vzbudili dokonalou litoš' ?

Abychom vzbudili dokonalou litoš', musíme :

1. Boha o jeho milost' k tomu prositi; 2. dobře sobě ke srdci bráti, že Bůh sám to jest, jehož jsme urazili; 3. musíme se ve vzbuzování litoš' častěji evičiti.

Kdy jest člověk povinnen dokonalou litoš' vzbuditi ?

Člověk povinnen jest, dokonalou litoš' vzbuditi :

1. Když nějakou svátost' přijmouti má, a v stavu

nemilosti se nalezá, ke zpovědi ale příležitosti nemá; 2. kdykoli v nebezpečství smrti jest.

Kdy jest velmi užitečné dokonalou lítost vzbuditi?

Velmi užitečné jest dokonalou lítost každý den vzbuditi, zvláště když spat jdeme. Ona působí odpuštění všech hříchů těm, kteří nemají příležitosti, předce však opravdovou vůli, co nejdřív možné bude, se zpovídati.

Co jest lítost nedokonalá?

Lítost nedokonalá jest nadpřirozená bolest a ošklivost nad hřichem, buďto poněvadž hřích sám v sobě ošklivý jest, aneb poněvadž na něj ztráta nebe a věčný trest v pekle následuje; při tom musí opravdové předsevzetí býti, Boha nikdy více neuraziti.

Co musí hříšník, jenž nedokonalou lítost vzbuzuje, činiti?

Hříšník, jenž nedokonalou lítost vzbuzuje, musí skrze zásluhy Ježíše Krista odpuštění svých hříchů doufati, a Boha, jakožto původu vši spravedlnosti a svého vlastního ospravedlnění začínat milovati, n. p. kající lotr na kříži. (Luk. XXIII, 40—42).

Kterak můžeme nedokonalou lítost vzbuditi?

Můžeme nedokonalou lítost následujícím způsobem vzbuditi:

Bože můj! jest mi líto z celého srdce, že jsem tě urazil. Mám upřímně v ošklivosti a nenávidím ze srdce své hříchy, dilem pro jejich ošklivost, dilem také proto, že jsem skrze ně nebe zratil a peklo zastoužil, a jak velice hřích nenávidím, a jej v ošklivosti mám, taktéž velice miluji od této chvíle spravedlnost, a tebe o Bože můj! jenž jsi pramen a původ vši spravedlnosti. Doufám od tvého neskončeného milosrdenství, skrze zásluhy Ježíše Krista, svého Vykupitele, odpuštění svých spáchaných hříchů, a opravdové činím předsevzetí, s milostí tvou budoucně nikdy více nehřešiti.

Kterou lítost, dokonalou- li čili nedokonalou, máme vzbuditi?

Nejlépe učiníme, když prvé nedokonalou, a pak dokonalou lítost vzbudíme.

Je-li zporéd bez lítosti platná?

Není; nebo kdybychom jen jednoho spáchaného těžkého hříchů nelitovali, zpověď neplatná jest a svato-krádežná.

c) O opravdovém předsevzetí.

Co jest opravdové předsevzetí?

Opravdové předsevzetí jest upřímná vůle život svůj polepsiti, a nikdy více nehřešiti. „Nebo kteříž jsme hříchů zemřeli, kterakž v něm ještě živi budeme.“ (Řim VI, 2), n. p. syn marnotratný. (Luk. XV, 18).

Jak musí toto opravdové předsevzetí spořádáno býti?

Předsevzetí opravdové musí jako lítost: 1. vnitřní, 2. nadpřirozené, a 3. všeobecné býti.

Co musí u sebe ustanoviti, kdo upřímnou vůli má se polepsiti?

Kdo upřímnou vůli má se polepsiti, musí u sebe ustanoviti, že chce: 1. všech hříchů jakož i blízkých příležitosti, a nebezpečnosti ke hříchů se varovati; 2. vsi naklonosti ke hříchů odporovati, a všech k zachování milosti potřebných prostředků se uchopiti; 3. statek cizí navrátiti, pohoršení, které skrze hřích způsobil, a škodu, kterou bližnímu na jeho cti na jeho statku, neb jiným způsobem učinil, zase napravit; 4. všem nepřítelům a protivníkům ze srdce odpustiti; 5. všecky povinnosti stavu svého bedlivě vyplniti.

Co jest nejbližší příležitost?

Nejbližší příležitost jest osoba, společnost, hra a t. d. čímž člověk obyčejně nejspíš k hříchů sveden bývá, jestli se jí nevysťihá.

Co mají sobě onino pamatovati, kteří nejbližší příležitosti k hříchů se nevarují?

Onino mají sobě pamatovati, že rozhřešení kněze jim nic neprospívá, nýbrž vinu jejich zvětšuje.

d) O zpovědi.

Co jest zpověď?

Zpověď jest skroušené vyznání, skrze které hříšník před knězem ke slyšení zpovědi náležitě zřízeným na sebe, ze svých spáchaných hříchů žaluje, aby od něho rozhrěšení dosáhl. „Pakli vyznáme hříchy své věrný jest (Bůh) a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše, a očistil nás od všeliké nepravosti.“ (1 Jan I, 9). — Příkladem jest syn marnotratný otcí hříchy skroušeně vyznávající. (Luk. XV, 21).

Je-li vyznání hříchů k svátosti pokání potřebné?

Ovšem; nebo tato nevyhnutelná potřeba vysvitá z té moci, kterou biskupové a kněží, jako náměstkové svatých apoštolů od Ježíše Krista dosáhli, hříchy odpouštětí aneb zadržeti.

Kterak z této moci kněžské vysvitá nevyhnutelná potřeba vyznání hříchů?

Kněz musí prvé věděti hříchy, od kterých má rozvázati; on musí také i samého hříšníka, který odpuštění svých hříchů žádá, dokonale znáti, aby spravedlivě rozsouditi mohl, zdali hoden jest rozhrěšení čili ne; a to se jen tenkrátě státi může, když se hříšník úplně a upřímně z hříchů vyzná.

Jaka má býti tato zpověď?

Zpověď má úplná a upřímná býti.

Kdy jest zpověď úplná?

Zpověď jest úplná, když hříšník na sebe ze všech svých hříchů, z kterých se ještě nevyzpyděl, před zpovědníkem s náležitou pozorností žaluje.

Kdy jest zpověď upřímná?

Zpověď jest upřímná, když hříšník bez přetváření na sebe žaluje tak, jak se po pílém zpytování svědomí vinného uznává.

Je-li zpověď úplná a upřímná hříchů užitečná?

Ovšem; ona 1. hříšníka upokojuje; 2. od mnohého hříchů zdržuje; 3. pochybajícím poučení, 4. zarmouce-

ným potěšení, 5. slabým podporu podává; 6. k náhradě škody učiněné vede; 7. nepřátele smírjuje; a 8. hříšníkům bránu do nebes otvírá.

Je-li zpověď neúplná a neupřímná hříšníkovi platná?

Není; nebo když hříšník nějaký těžký hřích z bázně aneb stydlivosti ve zpovědi zamlčí, zpověď jeho neplatná jest, ano takový hříšník dopouští se ještě nového a těžkého (svato-krádežného) hříchů, jímž svátost pokání zneuctívá.

Co musí hříšník, jenž ve zpovědi nějaký těžký hřích úmyslně aneb z trestatelné nedbanlivosti zamlčel, činiti, aby odpuštění hříchů svých dosáhl?

Hříšník, jenž ve zpovědi nějaký těžký hřích úmyslně aneb z trestatelné nedbanlivosti zamlčel, musí netoliko ze zamlčeného hříchů se zpovídati, ale také na sebe žalovati: 1. v kolika zpovědích ten hřích zamlčel. 2. Musí všechny zpovědi, které po zamlčeném hříchů vykonal, a v nichžto na sebe z těžkých hříchů žaloval, jakož i tu zpověď, v níž nějaký těžký hřích zamlčel, úplně opakovati, jestliže v takové zpovědi také z jiných těžkých hříchů se zpovídal. 3. Musí se zpovídati, zdali a kolikrát v takovém stavu nejsvětější svátost oltární přijal, a zdali se to od něho také při času velikonočním stalo. 4. Musí říci, zdali také jiné svátosti v takovém stavu přijal.

Jak se jmenuje zpověď, v které hříšník předešlé vykonané zpovědi opakuje?

Zpověď taková jmenuje se obecná zpověď (jenerální).

Co jest obecná zpověď?

Obecná zpověď jest, v které kající hříšník buď všechny, buď některé předešlé zpovědi opakuje.

Kdo jest povinen obecnou zpověď složiti?

Obecnou zpověď složiti jest povinen, který se předešlé neplatně zpovídal.

Máme-li příčiny při zpovědi se styděti aneb báti, z hříchů svých se vysnati?

Nemáme příčiny při zpovědi se stydětí aneb báti: 1. Poněvadž jsme se nestyděli před Bohem, jenž všecko vidí, hřešiti; a poněvadž jsme se nebáli, od něho věčně zatraceni býti; 2. poněvadž lépe jest, z hříchů svých v soukromí zpovědníkovi se vyznati, nežli ve hříších nepokojně živu býti, nešťastně umřítí, a při posledním soudu proto před celým světem zahambenu býti; 3. poněvadž sám zpovědník svých vlastních křehkostí sobě povědom jest, a proto příčinu má, aby s hříšником útrpnost měl; 4. poněvadž zpovědník pod těžkým hříchem a pod nejprísnejšími, časnými a věčnými tresty k mlčenlivosti zavázán jest.

Kterak má hříšník ve zpovědi mluvití?

Hříšník má ve zpovědi: 1. Vždy zřetelně, a pokud' možné jest, počestnými slovy z hříchů se vyznávati; 2. má tak mluvití, aby jen od zpovědníka, ne však také od přistojících slyšen byl; 3. v krátce se vyjádřiti, hříchů svých neomlouvati, a zbytečných povídaček nevykládati.

Jsme-li povinni i ze všedních hříchů se zpovídati?

Nejsme povinni i ze všedních hříchů se zpovídati, předce však jest to velmi užitečné a dobré.

Obřadové církevní při svaté zpovědi.

Jak začínáme zpověď?

Dříve nežli se z hříchů svých zpovídati začínáme, klekneme, uděláme kříž svatý, a řekneme zpovědníkovi:

„Prosím vás, ctihodný otče, za svaté požehnání, abych se z hříchů svých dobře a úplně vyzpovídati mohl.“ Kněz pak udělí kajícimu hříšníkovi svaté požehnání.

Co však činíme, když jsme od zpovědníka požehnání dosáhli?

Když jsme od zpovědníka požehnání dosáhli, modlíme se, jestliže čas a okolnosti připouštějí, obecnou zpověď, aneb konfiteor. Zní pak takto:

Já bidný hříšník zpovídám a vyznávám se Bohu všemohoucímu, Marii jeho důstojné matce, všem milým svatým, a vám otče duchovní na místě Božím, že jsem od poslední zpovědi, která se stala (zde se čas oznamuje, kdy jsme se naposledy zpovídali) často a mnoho zhřešil myšlením, řečí a skutky, zvláště pak se vinen dávám, že jsem... (Nyní říkej své hříchy).

Jak zavíráme zpověď?

Zavíráme zpověď následujícími slovy:

Těch a všech svých vědomých i nevědomých hříchů, kterých jsem se buďto sám dopustil, anebo když jsem příčinou byl, že od jiných spáchány byly, srdečně lituji; protože jsem Boha, nejvyšší a milování nejhodnější dobré, jimi urazil. Činím také opravdové předsevzetí, nikdy více nehřešiti, a všeliké příležitosti ke hříchů se varovati. Žádám vás ctihodný otče za kněžské rozhřešení a spasitelné pokání.

Co činí máme, když zpovědník k nám mluví?

Máme na přimlouvání zpovědníka a na pokání, které nám za hříchy spáchané ukládá, dobrý pozor dáti, a ptá-li se něco, upřímně a pokorně odpovídati.

Co činí zpovědník, když kajícího hříšníka za hodného uznává, aby rozhřešení dosáhl?

Zpovědník jemu rozhřešení uděluje řka: Já tebe rozhřešuji od hříchů tvých ve jménu Otce i Syna i Duha svatého. Amen; a dělá při těchto slovích nad ním kříž svatý.

e) O zadostčinění.

Co znamená za hříchy zadost činíti?

Za hříchy zadost činíti znamená: vše zlé, které se skrze hříchy stalo, napravití.

Koliké jest to zlé, které hříšník napravití má?

Zlé, které hříšník napravití má, jest troji: 1. on zneuctivá svými hříchy Boha, 2. sobě, a 3. bližnímu na těle i duši škodí.

Kterak může kající hříšník toto zlé hříchem svým způsobené napravit?

Když ctnostný a bohobojný život vede, kořen všeho zlého, hříšnou žádost, ze srdce svého odstraní, a bližnímu na těle a duši způsobenou škodu nahradí.

Je-li pak tato náhradu vždy snadná a možná?

Není vždy snadná, často jest velmi těžká, někdy docela nemožná; ničehož se tedy více varovati nemáme, jako nespravedlnosti.

Kdo pak tuto náhradu hříšníkovi obyčejně ukládá?

Kněz ve zpovědi obyčejně ukládá hříšníkovi tuto náhradu na zadostčinění za jeho hříchy.

Co rozumíme tedy skrze zadostčinění, které ke svátosti svatého pokání potřebné jest?

Skrze zadostčinění, které ke svátosti svatého pokání potřebné jest, rozumíme ony skutky, které kněz hříšníkovi k pokání za hříchy, z nichžto se zpovídal, ukládá.

Jsou-li hříšníci, ačkoliv Kristus za hříchy zadost učinil, předce povinni i sami zadost činiti?

Ovšem; hříšníci jsou, ačkoliv Kristus za hříchy zadost učinil, předce povinni i sami zadost činiti:

1. Poněvadž ti, jenž zadostčinění Kristova chtějí účastni býti, spolu se přičiniti, a co mohou, také konati musejí, aby křivdy, které Bohu učinili, zase napravili; příkladem jest Zacheus, který pravil „Oklamal-li jsem v čem koho, navracuji čtvernásobně. (Luk. XIX, 8).

2. Poněvadž Bůh hříšníky, jimžto vinu hříchů a tresty věčné odponští, často ještě časně trestává; příklad máme na Davidu. (2 král. XII, 13—14).

Jest zadostčinění částka svátosti pokání potřebná?

Ano, zadostčinění jest částka svátosti pokání i tak potřebná, že kromě přihody, kdyby bylo nemožné ho vykonati, svátost pokání neúplná by byla.

Které kající skutky bývají hříšníkovi na pokání uloženy?

Modliti se, postiti se, almužnu dávat, a jiné kající skutky, jenž velikostí a povahou hříchů se srovnávají, hříšníkovi na pokání bývají uloženy.

Kterak máme uložené pokání vykonati?

Uložené pokání máme vykonati: 1. s pokorným srdcem, 2. věrně tak, jak uloženo jest, 3. bez odkladu, co nejdřív možná.

Je-li na tom dosti, jen od kněze uložené pokání vykonati?

Nikoli; máme také: 1. sami sobě přiměřené kající skutky uložiti; 2. všechny bídy a trápení, které Bůh na nás posílá, v Duchu kajícím trpělivě snášeti; 3. opravdu se polepšiti, a více nehřešiti; a 4. odpustky od církve udělené získati; nebo odpustky jsou také prostředek k zadostičení za časné tresty aneb pokuty.

Cvičení se v etnosti. Hříšný člověče! poznej sám sebe, lituj z celého srdce svých spáchaných hříchů, a s tím opravdovým předsevzetím, více nehřešiti, chodívej vždy k svatě zpovědi. Úplně se vyznávej z hříchů svých, a vynasnažuj se, to zlé, které svými nepravostmi působil's napravit, aby svátost pokání tobě k spasení, ne však k zatracení sloužila.

Přídavek o odpustcích.***Co jsou odpustky?***

Odpustky jsou odpuštění časných trestů, které bychom po odpuštění vině hříchů v tomto životě, aneb po smrti trpěti měli.

Co jest časný trest?

Časný trest jest onen, který bychom buď v tomto životě, aneb po smrti v očistci trpěti měli.

Kterými slovy Kristus svou církev splnomocnil, odpustky udělovati?

Slovy, které prvé pravil Petrovi: „Tobě dám“ klíče království nebeského: a cožbyskoli svázal na zemi, budeť svázáno i na nebi: a cožbyskoli rozvázal na zemi, budeť rozvázáno i na nebi.“ (Mat. XVI, 19); pak ke všem apoštolům: „Amen pravím vám, cožkoli svážete na zemi, budeť svázáno i na nebi: a cožkoli rozvázáte na zemi, budeť rozvázáno i na nebi.“ (Mat. XVIII, 18).

Kdo má tedy v církvi katolické tu moc odpustky udělovati ?

V celé církvi má římský papež, jako náměstek svatého Petra, tu moc odpustky udělovati. A však dle ustanovených pravidel mají i biskupové, jako náměstkové svatých apoštolů, tu moc, ve svých ovčincích odpustky udělovati.

Co musejí katoličtí křesťané o odpustcích věřiti ?

Katoličtí křesťané musejí o odpustcích věřiti: 1. Že pravá církev od Krista Ježíše moc dosáhla, odpustky udělovati; 2. že nám velmi užitečné jest, abychom od církve udělených odpustků získali.

Také-li církev katolická tuto moc, odpustky udělovati, vždycky provozovala ?

ANO; hněd' za prvních křesťanských věků církev hříšníky přísně a spravedlivě trestala, k postu, almužně, modlitbě a jiným dobrým skutkům zavazovala, veřejné pohoršení veřejným trestem kárala, hříšníkům zjevným přístup do chrámu a k stolu Páně zapovídala, ano často i ze společnosti církevní vyobcovala, jako n. p. smilného Korinta. (1 Kor. V, 4—5).

Byly-li pak tyto uložené časné tresty hříšníkům někdy prominuté ?

Ovšem, když káranec patrné důkazy srdce kajícího dával, pohoršení dané napravití, a Božské spravedlnosti zadost učiniti se snažil: nebe když svatí křesťané, zvláště pak mučelníci Páně za něho se přimlouvali, byly jemu uložené tresty buď dilem, buď docela od církve prominuté; jako na přimluvu svatého Pavla apoštola smilný Korint vyobcovaný (1 Kor. V, 4—5), opět do církvi přijat jest (2 Kor. II, 5—8); a takovéto církevní prominutí uložených časných trestů sloulo odpustky.

Trvala-li dlouho tato prvotní přísná kázeň církve ?

Ne, brzy přestala; a však spravedlnost Boží až po dnes trvá, která spáchané hříchy buď zde na zemi, nebo po smrti v očištění zajisté trestá.

Kolikere jsou tedy odpustky ?

Odpustky jsou dvojnásobné: plnomocné i také neplnomocné odpustky.

Co jsou plnomocné odpustky?

Plnomocné odpustky jsou odpuštění všech časných trestů, ježto hříšník zasloužil.

Co jsou neplnomocné odpustky?

Neplnomocné odpustky jsou ony, skrze které ne všechny časné tresty, nýbrž jen nějaký díl těch trestů odpuštěn bývá. Takové jsou odpustky 40 dnů, jednoho roku, neb více let.

Kterak se mohou ještě dále odpustky rozdělit?

Odpustky se mohou dále rozdělit: na časné, které se na jistý čas, v němž se získati mohou vztahují; jako n. p. odpustky milostivého leta. — Stálé, které pro věčné časy platí, jako n. p. odpustky na den jména Ježíš. — Osobné, které jistým osobám povolené jsou, aby je udělovaly, n. p. některým biskupům. — Místní, které jistému kostelu neb oltáři přivtělené jsou, jako n. p. kostelům řádu sv. Františka na slavnost Porciunkule. — Věčné, které jistým věcem n. p. obrazům Ježíše Krista, Panny Marie, růžencům atd. připojené jsou.

Na čem se zakládá udělování církevních odpustků?

Udělování církevních odpustků se zakládá na neskončených zásluhách Ježíše Krista, Svatých, zvlášť pak Panny Marie, které se také pokladem církevním nazývají. Sem směřuji slova sv. Pavla: „Já Pavel učiněn jsem služebníkem, který nyní se raduji z utrpení pro vás a doplňuji to, čehož se nedostává v utrpení Kristových, na těle svém za tělo jeho, jenž jest církev.“ (Kol. I, 24).

Zdaliž pak nás církev svými odpustky zúplna od povinného za hříchy zadostčinění osvobozuje?

Nikoli; církev nás svými odpustky zúplna od povinného za hříchy zadostčinění neosvobozuje, chce jen: 1. ducha pokání v nás vzbuditi a odměniti horlivost, s kterou skutky pokání vykonáváme; 2. ku pomoci přispěti naší slabosti a nestatečnosti, ježto nám někdy překážejí, že Bohu tak dosti nečiníme, jak bychom měli.

Co pak se požaduje k dosažení odpustků?

K dosažení odpustků se požaduje: 1. abychom byli v stavu milosti Boží, (prázdní každého smrtelného hříchu); 2. abychom předepsané výminky vyplnili.

Mohou-li se odpustky také i dušem v očistci přivlastniti?

Ano; když k tomu dané jsou: avšak to se jen státi může na způsob přimlavy neb orodování.

Cvičení se v ctnosti. Věduce, že všickni co hříšníci mnoho, přemnoho Bohu dlužni jsme; važmež sobě odpustků, a přičinmež se je sobě a dušem v očistci získati.

§. 5. O svátosti posledního pomazání.

Co jest poslední pomazání?

Poslední pomazání jest svátost, ve které nemocný skrze pomazání svatým olejem a skrze předepsanou modlitbu kněžskou, milost Boží k prospěšenství duše, a častěji také i těla dosahuje.

Proč se tato svátost jmenuje poslední pomazání?

Tato svátost se jmenuje poslední pomazání, poněvadž mezi vším svatým pomazáním, které Pán a Spasitel náš církvi své poručil, naposledy dávatí se má.

Proč pravíš, že tato svátost skrze pomazání svatým olejem a předepsanou modlitbou kněžskou se uděluje?

Poněvadž kněz svátost posledního pomazání uděluje, když nemocného svatým olejem maže, a při tom předepsané modlitby církevní odříkává.

Co působí poslední pomazání ku prospěchu duše?

Poslední pomazání působí: 1. rozmnožení posvěcující milosti Boží; 2. opuštění všedních, aneb také oněch těžkých hříchů, z kterých nemocný z netrestatelného zapomenutí, anebo z nemožnosti se nezpovídal; 3. osvobození od zlých následků hříchů a jejich ostatků; 4. sílu k odporování útokům a pokušením ďabelským; a 5. pomoc proti příliš veliké úzkosti pro přibližující se smrt a nastávající soud.

Co působí poslední pomazání ku prospěchu těla?

Poslední pomazání působí častěji také tělesné zdraví, jestliže ke spasení duše slouží.

Odkud však to víme, že svaté pomazání a kněžská modlitba tyto milosti působí?

To víme ze zlov písma svatého; nebo svatý apoštol Jakub takto pravi: „Stůněli kdo z vás, uvědiž (k sobě) starších cirkve, a ať se nad nim modlí, mažice jej olejem ve jménu Páně; a modlitba víry uzdravi nemocného, a polehčí jemu Pán, a jestliže jest v hříších, budou mu odpuštěny.“ (Jak. V, 14—15).

Odkud to pochází, že svaté pomazání a modlitba tyto milosti uděluje?

To pochází jedině od Ježíše Krista, který jest původ všech svátostí, a tuto moc a milost do tohoto pomazání a této kněžské modlitby vložiti ráčil. (Sněm Trident. sed. XIV).

Kdo může a má poslední pomazání přijmouti?

Každý katolický křesťan, když k užívání svého rozumu přišel, a těžce nemocen jest.

Jak se má nemocný k poslednímu pomazání připraviti?

Nemocný se má k poslednímu pomazání připraviti se živou vírou a silnou důvěrností v Boha, s celým odevzdáním se do vůle Boží; přede vším pak se má skrze svatou zpověď do stavu milosti Boží postaviti, aneb jestliže se nemůže zpovídati, má pravou lítost a skrouženost nad svými hříchy vzbuditi.

Kdy ji má nemocný přijmouti?

Má ji, možná-li, přijmouti, dokavád' ještě při sobě jest, a po přijmutí svaté večeře.

Kolikrát ji smíme přijmouti?

Kolikrát znovu nebezpečně onemocníme.

Je-li poslední pomazání k spasení nevyhnutelně potřebné?

Poslední pomazání není k spasení nevyhnutelně potřebné, předce však nemá nemocný zanedbati, ho

přijmouti, a sice pro tolikero milostí, jichž skrze ně nabývá.

Obřady posledního pomazání.

Kterak má býti příbytek nemocného ku přijímání svátosti nemocných připraven?

Příbytek má, co možna jest, vyčištěn, stůl v jizbě nemocného bílou šatou pokryt, křížem mezi dvěma rožatými voskovicemi ozdoben býti, v čisté nádobě má svěcená voda na stole státi, v jiné však sůl a bavlna k očisťování prstů kněze od svatého oleje, nimž byl nemocného pomazal, připravena býti. Vždy také mají čtyry plátěné pásky, asi jeden coul široké, a jeden střevíc dlouhé na obvázání míst pomazaných rukou a nohou nemocného přiložené býti.

Kterak má nemocný zevnitř připraven býti?

Nemocný a jeho postel má čistě oblečen býti.

Co činí kněz, když vkročí do příbytku nemocného?

Kněz pozdraví přítomné řka: „Pokoj domu tomuto, i všem přebývajícím v něm.“ (Luk. XXIV, 36), jak pozdravil Ježiš své učenníky; položí nádobu s olejem svatým na stůl, vezme kříž svatý, a podává jej nemocnému k políbení, bere svěcenou vodu, a kropí nemocného a přítomné říká slova žalmu 50: „Pokrop mne yzopem, Pane, a očistěn budu, obmej mne, a nad sních zbílen budu. Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého.“ Sláva Otci i Synu i Duchu sv. atd. a pak prosí Boha, aby při vchodu jeho do domu ďábel a vše škodlivé se ztěhovalo, věčné blahoslavenství, štěstí Božské, radost, láska a zdraví do něho vešly, anděl však strážce aby všecky v něm přebývající hájil. Vzbuzuje nemocného, jestli se ještě z hříchů nezpovídal, k svaté zpovědi, pakli se již vyznal, nebo neschopen jest, se zpovídati, nechává, říká obecnou zpověď, a pak uděluje svátost posledního pomazání.

Co mají přítomní činiti, když kněz nemocnému tuto svátost uděluje?

Přítomní mají sedm žalmů kajících s litanii všech svatých, aneb aspoň žalm 50 se modliti.

Kterak uděluje kněz nemocnému svátost posledního pomazání?

Kněz vezma nádobu se svatým olejem do levé ruky kráčí k loži nemocného, klade pravou ruku na hlavu jeho, žehnaje jej třikrát ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, prosí nejsvětější Trojici, aby skrze toto skládání rukou a orodování všech svatých všeliká moc ďábelská v nemocném tom vyhasla; maže v způsobu kříže oči, uši, nos, ústa, ruce a nohy nemocného svatým olejem, říká: Skrze toto svaté pomazání † a své nejdobrotivější milosrdenství, odpustiž tobě Pán, cožkolvěk jsi skrze zrak (slech, čich, chuť a řeč, dotýkání, pokročení i rozkoš beder) zhřešil.

Proč se tato svátost znamením svatého kříže uděluje?

Znamením svatého kříže se tato svátost posluhuje, poněvadž skrze smrt kříže Ježíš Kristus moc ďábla zlomil, a nám milost Boží a život věčný vydobí. Kněz pak bavlnou utírá místa svatým olejem pomazané, umívá v soli své prsty, když některý z přítomných pomazané místa rukou a nohou nemocného pásky obvazuje. Bavlna, sůl a pásky užívané mají podle nařízení církevního spáleny býti.

Jak pak končí kněz obřady posledního pomazání?

Kněz ve třech od cirkve předepsaných modlitbách prosí Boha Otce i Ježíše Krista, Vykupitele, za duchovní i tělesné zdraví nemocného, dává jemu spasitelné napomenutí, kropí jej svěcenou vodou, představuje a podává jemu kříž Páně, aby častým pohlednutím na něj ve své bídě se těšil, k trpělivosti se vzbuzoval, vroucně jej líbal, nábožně objímal, a tak s Kristem trpěl i umíral.

Cvičení se v etnosti. Jsi-li nemocen, neodkládej svátosti umírajících přijmouti, sice tě snadno smrtelný boj uchvátí, kdežto ti možno nebude, kněze zavolat.

§. 6. Svátost svěcení kněžstva.

Co jest svátost svěcení kněžstva vůbec ?

Svátost svěcení kněžstva vůbec jest svátost, skrze kterou těm, jenž službě církevní se oddávají, duchovní moc, a obzvláštní milost propůjčena bývá, aby jisté církevní úřady ke cti Boží, a k spasení duší náležitě a svatě vykonávali. „Postice a modlice se, vzkládali na ně (Pavla a Barnabáše) ruce.“ (Skut. ap. XIII, 3). „Napomínám tebe, abys opět vzbudil milost Boží, kteráž jest v tobě skrze vzkládání rukou mých.“ (2 Tim. I, 6).

Proč pravíš, že svěcení kněžstva jest svátost ?

Poněvadž tuto modlitbu a toto vzkládání rukou Ježíš Kristus, co viditelné znamení neviditelné milosti, která se posvěcenému knězi uděluje, ustanoviti ráčil.

Odkud však to víme, že Ježíš Kristus skrze modlitbu a skládání rukou biskupských knězi moc a milost k úřadu církevnímu propůjčuje ?

Víme to: 1. poněvadž žádný jiný, než sám Ježíš Kristus, tuto moc a milost knězi propůjčiti může; 2. poněvadž ona moc a milost kněžského úřadu až do skonání světa trvati má. „Aj já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“ (Mat. XXVIII, 20).

Proč pravíš, že skrze svátost svěcení kněžstva duchovní moc se uděluje ?

Poněvadž kněz ne tak o tělesné blaho, jako více o věčnou spásu lidské duše pečovati povinnen jest.

V čem záleží tato duchovní moc svěcení kněžstva ?

Duchovní moc svěcení kněžstva záleží v tom, že 1. knězi chléb a víno v pravé tělo a v pravou krev Pána našeho Ježíše Krista, proměnití, a jej nebeskému Otci obětovati, 2. že věřicím hříchy odpustiti aneb zadržeti, 3. že svěřené ovce vyučovati, a 4. ve svaté kázni spravovati mohou.

Co jest tedy svátost svěcení kněžstva zvlášť ?

Svátost svěcení kněžstva zvlášť jest svátost, skrze kterou ti, kteří na kněžství svěcení jsou, moc

jak nad pravým tělem Ježíše Krista, tak také nad duchovním, to jest, nad věřícími, dostávají. (Efez. IV, 11—12).

Zdaliž pak to slovičko „kněžstvo“ jediné kněze v sobě zahrnuje?

Nikoli; ale také nejvyšší kněze čili biskupy, i hlavu všech biskupů a církve, svatého otce papeže.

Kteří pak jsou ještě více církevní služebníci?

Církevní služebníci jsou také: jáhnové, podjáhnové, a onino, kteří čtvero menších svěcení dosáhli.

Postačí-li pak již vysvěcení kněze k tomu, aby svůj duchovní úřad úplně vykonávat mohl?

Ne; potřebí jest také k tomu, aby od svého řádného duchovního představeného poslán a ustanoven byl. „Kdo nevchází dveřmi do ovčince, ale vchází jinudy, tenf zloděj jest a lotr,“ pravi Ježíš. (Jan X, 1).

Kdo může na kněžství světiti?

Jen toliko biskupové; neboť na ně moc od apoštolů nepřetrženě přešla. (Tit. I, 5).

Může-li pak se kněžské posvěcení opět pozbyti?

Ne; poněvadž rovně tak, jako křest svatý nezrušitelné znamení na duši vytlačuje.

Kdo může a má se státi knězem?

Knězem státi se má jen ten, který 24 let starý, dostatečně vycvičen a od Boha k tomu úřadu povolán jest, jako Aron. (2 Mojž. XXVIII, 1).

Co mají věřící činiti, aby hodné kněze a horlivé duchovní pastýře dosáhli?

Mají všickni: 1. Boha často a horlivě o to prositi, zvláště pak v suché dny; 2. mají své duchovní pastýře vždy co náměstky Ježíše Krista považovati, vyučování jejich ochotně poslouchati a zachovávat, svaté svátosti z rukou jejich horlivě přijímati; 3. jim vážnosť proukazovati, a mzdu zaslouženou dávat: „Kdo vás přijímá, mne přijímá,“ pravil Ježíš Kristus k svatým apoštolům. (Mat. X, 40).

Obřady svátosti svěcení kněžstva.

Jakým obřadem bývá onen, který se církevní službě oddává, do stavu duchovního přijat?

Který se církevní službě oddává, bývá obřadem vystříhnutí pleše do stavu duchovního přijat. Biskup stříhá jemu vlasy na hlavě, když pěvci žalm XV zpívají, biskup a svěcenec volají při tom pospolitě: Hospodin (jest) díl dědictví mého: ty jsi, jenž navrátíš mi dědictví mé“ (Žalm XV, 5), na znamení, že ten, který hodně Bohu sloužiti, a sobě dědictví věčné vydobýti žádá, světské márnosti umřiti, a jen Bohu živ býti musí. Pak obléká biskup svěcence do komže říka: „Obleč člověka nového podlé Boha stvořeného v spravedlnosti a svátosti pravdy.“ (Efez. IV, 24).

Kolikero svěcení dosahuje ten, který na kněžství posvěcen bývá?

Který na kněžství posvěcen bývá dosahuje sedmero svěcení, čtvero menších a troje větší.

Které jsou ty čtyry menší svěcení?

Čtyry menší svěcení jsou: 1. Svěcení vrátných, kteří věřicím chrám otvírali, a na pořádek při službách Božích hleděli. 2. Svěcení čtenářů, jichžto byla povinnost, písmo svaté starého a nového zákona v chrámu Páně čítati. 3. Svěcení zaklinatelů, kteří nad lidmi od zlých Duchů trápenými pobožné modlitby říkali. 4. Svěcení akolitů, kteří o světo la potřebné při službách Božích nádoby s vínem a vodou pečeti měli. Tyto posvěcení obyčejně v čas mše svaté od biskupa udělené bývají; mohou však i mimo mši svatou posluhovány býti; když na proti následující troje větší posvěcení jen v čas mše svaté udělené býti mohou.

Které jsou ty větší posvěcení?

Větší posvěcení jsou: 1. Svěcení podjáhňů, 2. svěcení jáhňů, jenž posvatné nádoby, a obětní spůsoby chleba a vína na starosti mají, knězi při oltáři

posluhují, epištolu a evangelium zpívají, a slovo Boží hlásají. Kdo tyto řady přijímá, slavně se zavazuje, zdrženlivě až do smrti živu býti, v službě Boží a na modlitbách církevních trvati. Jsouť však tyto řádové stupně, kteří ku poslednímu sedmému řádu vedou, jenž jest svěcení kněžstva.

Kterými obřady se řád kněžský posluhuje?

Předně táže se biskup přistojících, zdali ti, jenž na kněžství svěcení býti mají, toho důstojenství hodni jsou. Potom jim dává napomenutí, které se na důstojnost kněžského úřadu, a svaté povinnosti jeho vztahuje. Na to padnou všickni na tváře své, a v hluboké pokoře na zemi ležíce modlí se litanii ke všem svatým. Vstana kleknou všickni, biskup a přítomní kněží vzkládají na ně ruce. Potom přijímá každý roucho mešni, zadní díl jeho musí ale na ramenách zavinutý zůstatí. Na to následuje modlitba a vzývání Ducha svatého. Když se píseň k Duchu svatému pěje, zasedne biskup na stolicí, a každému hlavní prsty posvatným křížem maže, říká: „Skrze toto pomazání a požehnání naše ráčíž Pane požehnati a posvětiti tyto ruce, aby, cokoli požehnají, požehnáno, a cokoli posvětí, posvěceno bylo, ve jménu Pána našeho Ježíše Krista.“ Před obětováním mše svaté podává jeden každý svěcenec hořící svíci biskupovi, na znamení své vroucí lásky k Ježíši Kristu, který se z lásky k nám obětoval; biskup pak jim podává kalich s vínem a posvatný talířek s hostií s tím povolením, aby se jich dotékli, a při tom říká ku každému: „Přijmiž moc Bohu obětovati, a mši sloužití za živé a za mrtvé ve jménu Páně.“ Potom konají novosvěcenci s biskupem mši svatou. Přijavše od biskupa políbení pokoje i večeři Páně z ruky jeho přijímají. Pak přistupivše k oltáři říkají všickni apoštolské vyznání víry. Na to vzkládá biskup na každého zvláště ruce říká: „Přijmi Ducha svatého, kterýmž odpustíš hříchy, odpustějť se jim, a kterýmž je zadržiš, zadržány jsou.“ Pak rozvazuje jim zadní díl roucha mešního, a dokonává s nimi mši svatou.

Kterak se dokončí obřad tento svěcení kněžstva?

Každý novosvěcený kněz se přiblíží k biskupovi a klekne před něho. Biskup, vezma jeho složené ruce mezi své ruce táže se ho: Slibuješ mně a mým náměst-
kům vážnost a poslušnost? Novosvěcený odpovídá: Slibuji; na to dává jemu biskup políbení pokoje řka: Pokoj Páně budiž vždycky s tebou. Krátce ještě napo-
mena novosvěcence, odporoučí se jejich modlitbě, udělí obyčejné mešní požehnání, čte poslední evangelium, a tím se dokončí tento svatý obřad.

Cvičení se v ctnosti. Poněvadž horlivý a ná-
božný kněz jest to největší dobrodiní, které Bůh kře-
stfanské obci proukázati ráčí; prostež tedy upěnlivě Je-
žiše, našeho nejvyššího pastýře, aby v církvi své kněze
podlé svého srdce vzbuditi ráčil.

§. 7. O svátosti stavu manželského.

Co jest svátost stavu manželského?

Svátost stavu manželského jest nerozdvojitelný
svazek, skrze který dvě svobodné křesťanské osoby,
muž a žena, pořádně s sebou se oddávají, k čemuž
jim Bůh skrze tu svátost uděluje milost, aby ve svém
manželském stavu až do smrti bohabojně setrvali,
a dítky své křesťansky vchovali.

Kdy ustanovil Bůh stav manželský?

Bůh ustanovil stav manželský v ráji, když z Ada-
mova žebra ženu vzdělal, a řekl: „Budou dva v jednom
těle; protož opustí člověk otce svého a matku, a přidr-
žeti se bude manželky své.“ (1 Mojž. II, 24).

Co učinil Ježíš Kristus pro stav manželský?

Ježíš Kristus jej za svátost povýšil.

Kterak to Ježíš Kristus spůsobil?

Ježíš Kristus to spůsobil, když tomuto nerozdvoji-
telnému svazku dvou svobodných křesťanských osob
obojího pohlaví posvěcující milost uděluje.

*Odkud však to víme, že Ježíš Kristus svazku
manželskému dvou křesťanských osob obojího pohlaví
posvěcující milost uděluje?*

Víme to ze slov písma svatého. Apoštol Pavel jmenuje tuto svátost velikou v Kristu a církvi (v listu k Efez. V, 32), poněvadž duchovní sjednocení Krista a jeho církvi vypodobňuje. Manželové mají tedy tak svatě a věrně spolu občovati, jako Ježíš se svou chotí církví, což se ale bez obzvláštní milosti Boží státi nemůže.

Co působí svátost stavu manželského mimo rozmnožení posvěcující milosti?

Svátost stavu manželského působí mimo rozmnožení posvěcující milosti i tuto zvláštní milost: 1. aby manželové až do smrti spolu bohabojně živi byli; 2. a dítky své v bázni Boží vychovali.

Proč pak mají manželové až do smrti spolu živi býti?

Poněvadž svátost stavu manželského jest nerozdvojitelný svazek. Písmo svaté praví: „Každý kdož propustí manželku svou, a jinou pojímá, cizoloží, a kdo pojímá propuštěnou od muže, cizoloží.“ (Luk. XVI, 18). „Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj.“ (Mat. XIX, 6).

Z jaké ještě příčiny jest stav manželský nerozdvojitelný svazek?

Poněvadž jest svátost od Krista ustanovena, a jeho krví posvěcena; sám však ten cíl, ku kterému Bůh stav manželský ustanovil, to žádá.

Proč pak jest stav manželský ustanoven?

Stav manželský jest ustanoven: 1. K rozmnožení pokolení lidského. „Požehnal jim Bůh, a řekl: Rosťtež, a množte se, a naplňte zemi.“ (1 Mojž. I, 28); 2. ke společné a obapolné pomoci manželů. „Řekl Hospodin Bůh: Není dobře člověku býti samotnému: učiněmž mu pomoc podobnou jemu.“ (1 Mojž. II, 18); 3. jako prostředek proti nepořádné žádosti těla.“ Pro uvarování se smilství měj jeden každý svou manželku, a jednakaždá měj svého muže. (1 Kor. VII, 2).

Kterak z tohoto cíle stavu manželského soudíš, že jest nerozdvojitelný svazek?

Poněvadž, jak skoro stav manželský se rozdvojí, tohoto cíle úplně dosáhnouti nelze.

Jest stav manželský potřebný ?

Stav manželský jest vůbec k rozmnožení pokoení lidského potřebný, ne však pro každého člověka zvlášť; neboť stav svobodný pro zvláštní osoby dokonalejší jest. „Pravím pak neženatým a vdovám: Dobře jest jim, zůstanou-li tak, jako i já. (1 Kor. VII, 8).

Co žádá církev od osob, jenž do stavu manželského vstupují ?

Církev žádá od osob, jenž do stavu manželského vstupují: 1. Aby mezi nimi žádné překážky sňatku manželskému odporující nebylo; 2. aby z takových úmyslů, jenž s Božským tohoto stavu ustanovením se srovnávají, do toho stavu vstoupily; 3. aby také v bázni Boží s čistým svědomím do toho stavu vstoupily, a proto dříve ke svaté zpovědi šly. „Nebo synové svatých jsme, a nemůžeme se tak spojití, jako pohané, ještě neznají Boha.“ (Tob. VIII, 5). Příkladem jest Sára, dcera Raguelova. (Tob. III, 16—18).

Kolikerý jsou překážky manželství ?

Překážky manželství jsou dvojnásobné:

1. Takové, které manželství nedovolené činějí, n. p. zapověděný čas, jednoduchý slib čistoty a. j. 2. takové, které manželství neplatné činějí, n. p. blízké krevní přátelství, švagrovství, nekřesťanské náboženství jednoho díla a. j.

Je-li také manželství mezi katolíky a nekatolíky neplatné ?

Manželství takové sice platné jest, předece však ho církev nikdy neschvalovala, a nikdy nedovolila, lečby se prvé bylo katolické vychování dítek písemně pojistilo.

Co musejí ti, jenž do stavu manželského vstupují, činíti ?

Ti, jenž do stavu manželského vstupují, musejí po předešlých třech ohláškách, u přítomnosti dvou svědků, před svým vlastním farářem aneb od něho splnomocněným knězem manželskou věrnost sobě připověděti, a od něho požehnání přijmouti.

Které pak jsou povinnosti manželů k sobě ve-spolek ?

Povinnosti manželů k sobě vespolek jsou :

1. Aby pokojně a křesťansky spolu živi byli;
 2. aby muž svou ženu jako své vlastní tělo miloval, živil a opatroval, žena pak muži ve slušných věcech poslušná byla.“ Muži milujte manželky své.“ (Efez V, 25). „Ženy mužům svým poddány buďte, jako Pánu.“ (Efez V, 22). 3. Aby v starosti a soužení jeden druhého neopouštěli, nýbrž obá dva až do smrti věrně spolu setrvali. (1 Mojž. II, 24).

Což mají manželé povážiti, když lásku a věrnost manželsku rušejí ?

Oni mají povážiti, že tím 1. svou slavnou smluvu, a nejsvětější svazek rušejí; 2. že domácí pokoj a dobré vychování dítek překážejí; 3. že se v nebezpečství dávají od Boha hrozně trestánu, a věčně kdysi zavrženu býti. Příkladem jest David (2 Kral. XII); pak dva starci v Babiloně. (Dan. XIII).

Které pak jsou povinnosti manželů ke svým dítkám ?

Povinnosti manželů ke svým dítkám jsou, aby je křesťansky vychovali, a o jejich věčné spasení i časné potřeby péči měli. (Efez VI, 4).

Obřady svátosti stavu manželského.

Které jsou církevní obřady svátosti stavu manželského ?

Ženich a nevěsta v povinnostech stavu manželského dobře vycvičení, svátostí pokání od hříchů očištění, a tělem Páně posílnění, přistupují s dvouma světkami ku knězi u oltáře stojícímu, kleknou nebo stojí před oltářem podle místního obyčeje.

Co znamenají ty věnce, které se jim na hlavu neb na pravé rameno kladou ?

Ty věnce znamenají čest a krásu svaté čistoty, a jejich vítězství nad podvodným světem, tělem a ďáblem.

Kterak potvrzuje kněz tento svazek svatého manželství ?

Kněz štolou přioděn táže se prvé ženicha a pak nevěsty: zdaliž jsou svobodní od všelikého závazku stavu manželského; a zdaliž bez přinucení do toho stavu vstupují? Když oboje přisvědčili, krátce jim předkládá jejich manželské povinnosti, a vyzývá na potvrzení svazku manželského sobě ruce podati, a za ním zřetelně říkáti.

Kněz předřikává slib a závazek manželský, skrze který ženich nevěstě lásku a věrnost, nevěsta pak ženichovi lásku, věrnost a poddanost až do smrti slavně připovídá, a k tomu Boha o pomoc, a matku Boží o přimluvu žádá. Potom štolou ovine ruce jejich, a svou ruku klada na ovinuté ruce jejich říká slova Kristova: „Což Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj.“ (Mat. XIX, 6), a požehná to svaté manželství ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého: a tímto obřadem potvrdí uzavřený svazek manželský.

Který církevní obřad se obyčejně tomuto požehnání svazku manželského připojuje?

Tomuto požehnání svazku manželského se obyčejně připojuje obřad svěcení prstenů. Co však tyto prsteny znamenají, vyjadřuje kněz, když ženichovi a nevěstě je podává a praví: „Přijmete prsten věrnosti, a buďte věrní.“ Kněz pak dle prastarého církevního obyčeje pronáší nad novým manželským svazkem požehnání plodnosti. (1 Mojž. I, 28).

Ku konci ovádí kněz nevěstu, je-li poctivá, a slušně-li o to žádá.

Cvičení se v ctnosti. Při volení stavu svého měj vždy Boha a své spasení na paměti. Protož také, chceš-li do stavu manželského vstoupiti, modlitbou a dobrými skutky zvlášť pak obecnou zpovědí se připravuj. Varuj se však hříchem sobě cestu do stavu manželského připraviti; nebo nemůže to šťastné býti, co se hříchem začalo.

III. Oddělení.

O svěceninách (sacramentalia).

Co rozumíme svěceninami vůbec?

Svěceninami vůbec rozumíme všeliké církevní požehnání a zaklínání, jako n. p. požehnání s nejsvě-

tější svátosti oltářní, požehnání šestinedělky, zaklínání při křtu svatém a. j.

Co rozumíme svěceninami zvlášť?

Svěceninami zvlášť rozumíme všecko, co církev k slavení služeb Božích, aneb k naší potřebě světi; jako n. p. mešní nádoby, roucha, kříže, obrazy, kostely, hřbitovy, zvony, pak svěcenou vodu, olej, sůl, chléb, maso, víno, kočičky (ratolesti) a. j.

Proč se jmenují takové věci svěceniny?

Jmenují se svěceniny, poněvadž viditelným znamením jako svaté svátosti se udělují, ačkoliv od nich podstatně rozdílné jsou.

Proč pravíš, že svěceniny od svatých svátostí podstatně rozdílné jsou?

Poněvadž svaté svátosti sám Ježíš Kristus ustanovil, svěceniny však církev nařídila, svaté svátosti udělují posvěcující milost, svěceniny ale nás jen modlitby a požehnání církve účastné činí.

Proč světi církve věci, které k službám Božím patří?

Církev jich světi; 1. aby jich zvláště k službám Božím určila; 2. aby nám jich ctihodné a spasitelné učinila.

Proč pak světi církve také pokrmy?

Církev světi pokrmy: 1. aby příklad Ježíše Krista následovala (Luk. IX. 16); 2. aby všechny věci těm, jenž Boha milují, k dobrému napomáhaly (Řim. VIII, 28); 3. aby se na všechny tvory požehnání Boží vylilo.

Oč prosí církve obyčejně, když světi aneb žehná?

Prosí za odvrácení Božského trestu, za ochranu proti zlému nepříteli, za pokoj, požehnání, prospěch těla i duše a. j.

Máme-li pak také svěcenin nábožně užívat?

Ano, nebo skrze ně býváme účastní modlitby a požehnání veškeré církve, v jejížto jménu kněz světi a žehná.

Maš však modlitba církve obzvláštní moc?

Ovšem; poněvadž modlitba církve vždycky s modlitbou Ježíše a jeho Svatých spojena jest.

Jak máme zvlášť svěcené vody užívatí?

Svěcené vody máme jak doma, tak i v kostele užívatí, a při tom Boha prositi, aby nás krví Kristovou očistiti, a ve všech nebespečenstvích milostivě chrániti ráčil.

Cvičení se v ctnosti. Kdykolivěk nějakou od církve posvěcenou věc užíváš, čiň to vždy s uctivostí a pobožností, abys toho požehnání a těch milostí, za které kněz při svěcení té věci Boha prosí, účasten se stál.

Pátá hlavní částka.

O křesťanské spravedlnosti a dokonalosti.**I. Oddělení.*****O křesťanské spravedlnosti.******Kohož nazýváme spravedlivým?***

Spravedlivým nazýváme člověka, který každému, co jest jeho, nechává a dává, Bohu, což Božího, bližnímu, což bližního jest. „Dávejte všem, co jste povinni.“ (Řim XIII, 7). Dávejtež, co jest císařovo, císaři, a co jest Božího, Bohu.“ (Mat. XXII, 21).

Co pak jsme podlé vůle Kristově Bohu, a co bližnímu povinni?

Podlé vůle Kristově máme Boha nade všecko milovati (Mat. XXII, 37), jemu se klaněti, a jemu sloužiti (Mat. IV, 10). — Bližního však máme jako sebe samého milovati. (Mat. XXII, 39).

Jak se nazývá spravedlnost, která podlé vůle Kristově zřízena jest?

Spravedlnost, která podlé vůle Kristově zřízena jest, nazývá se křesťanská spravedlnost.

Kterak jedná křesťan, který vůli Boží plní?

Křesťan, který vůli Boží plní, jedná dobře, čili spravedlivě nebo ctnostně.

Kohož jmenujeme ctnostným?

Ctnostným jmenujeme, který vždy tu upřímnou vůli má, přikázání Boží plnit.

Kterak jedná křesťan, který vůli Boží nezachovává?

Křesťan ten jedná zle čili nespravedlivě.

Jak jmenujeme člověka, který vůli Boží neplní?

Tohož jmenujeme nespravedlivým čili hříšником.

Co jest tedy křesťanská spravedlnost?

Křesťanská spravedlnost jest: abychom se zlého varovali a dobré činili. (Žalm XXXIII, 15).

Který jest první díl křesťanské spravedlnosti?

První díl křesťanské spravedlnosti jest:

Varuj se zlého.

Co jest zlé vůbec?

Zlé vůbec jest, co člověku škodí.

Co však člověku nejvíce škodí?

Člověku nejvíce škodí hřích: protože také opravdové a jediné zlé jest hřích. „Hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34).

Co jest hřích vůbec?

Hřích vůbec jest dobrovolné přestoupení zákona Božího. „Každý, kdož činí hřích, činí i nepravost: a hřích jest nepravost.“ (1 Jan III, 4).

Koliký jest hřích?

Hřích jest dvojí: 1. hřích prvopočáteční, a 2. hřích skutečný.

Co jest hřích prvopočátečný?

Hřích prvopočátečný jest onen hřích, kterého Adam v ráji a my v Adamovi se dopustili, a který jsme od něho zdědili; a protože také sluje hřích dědičný.

Také-li ohledem na Adama jest hřích tento dědičný?

Nikoli, ohledem na Adama není hřích tento dědičný, ale skutečný nebo osobní.

Co jest hřích skutečný nebo osobní?

Hřích skutečný jest přestoupení zákona Božího, jehož se hříšník sám dobrovolně dopouští.

Kotikerým způsobem se dopouštíme hřichu skutečného aneb osobného?

Hřichu skutečného, aneb osobného dopouštíme se: 1. myšlením. „Převrácená myšlení odlučují od Boha.“ (Moudr. I, 3); 2. žádosti. „Jeden každý pokoušen bývá, jsa od své žádosti zachvácen a přilouzen. Potom žádost, když počne, porodí hřích: hřích pak, když jest vykonán, zplozuje smrt.“ (Jak I, 14—15); 3. řečí. „Pravím vám, z každého slova prázdného, kteréhož mluví budou lidé, vydají počet v den soudný.“ (Mat. XII, 36); 4. skutky. „Všickni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jedenkaždý na těle vlastním, jakž činil, buďto dobré neb zlé. (2 Kor. V, 10), 5. opuštěním toho, co činiti povinni jsme. „Kdo umí dobře činiti, a nečini má hřích.“ (Jak. IV, 17).

Je-li pak jaký rozdíl mezi skutečnými hřichy?

Ovšem; rozdíl mezi skutečnými hřichy jest tento: někteří hřichové jsou těžcí aneb smrtelní, jiní pak malí aneb všední hřichové.

Co jest hřích smrtelný?

Hřích smrtelný jest těžké přestoupení zákona Božího.

Proč se nazývá hřích těžký také hřichem smrtelným?

Poněvadž skrze hřích těžký bývá duše duchovního života, to jest, posvěcující milosti Boží, zbavena, člověk bývá nepřítelem Božím, a vinným věčné smrti učiněn, a proto také se nazývá hřích těžký hřichem smrtelným.

Které přestupky zákona Božího jmenujeme všední hřichy?

Všední hříchy jmenujeme malé přestupky zákona Božího.

Jakou škodu přináší nám hřích smrtelný?

Hřích smrtelný: 1. hanobí na nás obraz Boží; 2. zbavuje nás lásky a milosti Boží, i všech zásluh a práva k nebi; 3. uvrhuje nás často do časné bídý a konečně do věčného zatracení. Příklady máme na Kainu, Antiochu, Jidáši, na márnotravném synu, a na boháči.

Kteří jsou rozdílní druhové skutečných hříchů?

Rozdílní druhové skutečných hříchů jsou: 1. sedmero hlavních hříchů, 2. šestero hříchů proti Duchu svatému, 3. čtvero hříchů do nebe volajících, 4. devatero cizích hříchů.

Které jest sedmero hlavních hříchů?

Sedmero hlavních hříchů jest: 1. pýcha, 2. lakomství, 3. smilstvo, 4. závist, 5. obžerství, 6. hněv, 7. lenost.

Které však ctnosti stojí sedmeru hlavních hříchů na odpor?

Pokora stojí na odpor pýše, štědrost lakomství, čistota smilstvu, láska závisti, střidmost obžerství, trpělivost hněvu, horlivost v dobrém lenosti.

Co jest pýcha?

Pýcha jest nepořádná a přílišná láska k sobě samému. „Počátek všeho hřichu jest pýcha.“ (Sir. X, 15). — Příklad máme na pyšných andělech (2 Petr II, 4); Nabuchodonosoru (Dan. IV, 22); Herodesu (Skut. ap. XII, 23).

Kohož nazýváme pokorným?

Pokorným nazýváme toho, který náležitě o sobě soudí, své křehkosti poznává a se ponižuje. „Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.“ (1 Petr V, 5). — Příkladem pokory jest Ježíš Kristus (Mat. XI, 19); Maria panna. (Luk. I, 38).

Kdo se dopouští lakomství?

Lakomství se dopouští, kdo po penězích, a vezdejších statcích nemírně touží. „Kořen zajisté všeho zlého

jest žádostivost.“ (1 Tim. VI, 10). — Za příklad jest nám král Achab (3 Král. XXI); — Giezi (4 Kral. 5); Jidáš. (Mat. XXVI, 15).

Kohož nazýváme štědrým ?

Štědrým nazýváme toho, který z jmění svého almužnu chudým ochotně uděluje. „Dávejte a budeť vám dáno.“ (Luk. VI, 38). — Příklad máme na starém Tobiaši (Tob. I, 19—20).

Co jest smilstvo ?

Smilstvo jest divoká náklonost po hanebných tělesných rozkošech, které šesté přikázání Boží zapovídá. „Smilníky a cizoložníky souditi bude Bůh.“ (Žid. XIII, 4). — Příkladem jest žena Putifarova. (1 Mojž XXXIX); Sodoma (1 Mojž XIX); dva starcové v Babiloně (Dan. XIII).

Co jest čistota na odpor smilstvu ?

Čistota na odpor smilstvu jest ta upřímná vůle člověka, nic takového nemysleti, nežádati, nemluviti a nečiniti, začby se před poctivým lidem styděti musel. „Blahoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou.“ (Mat. V, 8). — Příklad čistoty máme na Josefu Egypťském (1 Mojž XXXIX, 9); na Susaně. (Dan. XIII, 23).

Kohož nazýváme závistlivým ?

Závistlivým nazýváme toho, který se rmoutí nad štěstím a přednostmi bližního, radost však má nad jeho neštěstím a hanbou. „Závisti ďábla přišla smrt na svět, a kteří mu přináležejí, následují ho.“ (Moud. II, 24—25). Příklad závisti máme na Kainu (1 Mojž IV); na bratřích Josefových (1 Mojž XXXVII); na Saulu (1 Král. XVIII, 8).

Co jest láska na odpor závisti ?

Láska na odpor závisti jest radost nad štěstím a slávou bližního, zármutek však nad jeho neštěstím a hanbou. „Radujte se s radujícími, plačte s plačícími.“ (Řim XII, 15). — Příkladem jest nám Jonathan, který miloval Davida (1 Král. XVIII); pak první křesťané. (Skut. ap. IV, 32).

Co jest obžerství ?

Obžerství jest nemírná žádost po jídle a pítí. „Neopíjejte se vinem, v němž jest chlipnost.“ (Efez. V, 18). „Poctivě choďme, ne v hodování a v opilství, ne v smilstvech a nestydatostech, ne v svaru a závisti.“ (Řim XIII. 13). — Příkladem jest Holofernes (Judith XII, 20); král Baltazar (Dan. V, 2).

Kohož nazýváme střídým?

Střídým nazýváme, který pokrmu a nápoje mírně požívá. „Bděme a střízliví buďme.“ (1 Tess. V. 6). — Na příklad jest Jan křtitel. (Mat. III, 4).

Co jest hněv?

Hněv jest nepořádné rozpálení mysle nad domělou aneb opravdovou křivdou, a žádost se mstiti. „Všeliká hořkost a prehlivost, a hněv i křik i rouhání buď odjato od vás, se vši zlostí.“ (Efez IV, 31). — Příklad máme na Kainovi (1 Mojž IV, 6); Esauovi (1 Mojž XXVII, 41).

Kdo jest trpělivý?

Trpělivý jest, kdo soužení a protivenství tíše snáší. „Ovoce ducha jest: trpělivost . . . tichost . . . mírnost.“ (Gal. V, 22 — 23). — Příkladem jest Job (Job I.); David (2 Král. XVI).

V čem pozůstává lenost?

Lenost pozůstává v tom, že přirozené nechuti k práci hovíme, a tak své povinnosti zanedbáváme. „Jdi k mravenci lenochu, a zpytuj cesty jeho, a uč se moudrosti.“ (Přisl. VI, 6). — Příkladem lenosti máme na lenivém služebniku (Luk. XIX, 23); na bláznivých pannách (Mat. XXV, 3).

Kohož jmenujeme horlivým v dobrém?

Horlivým v dobrém jmenujeme toho, který všecko, co se spasení duše i těla týká, vždy ochotně vykonává. „(Buďte) duchem vroucí.“ (Řim XII, 11). — Příkladem jsou svatí apoštolové. (Skut. ap. VI).

Proč se jmenují hlavní hříchové?

Jmenují se hlavní hříchové, poněvadž z nich, jako z tolikerych hlavních pramenů, ostatní hříchové pocházejí.

Které pak jest šestero hříchů proti Duchu svatému?

Šestero hříchů proti Duchu svatému jest :

1. Úmyslně na milosrdenství Boží hřešiti; jako n. p. lid za času Noëma (1 Mojž VI); 2. nad milosrdenstvím Božím zoufati: jako Jidáš sobě zoufal (Mat. XXVII, 5); 3. poznalé křesťanské pravdě odpirati; jako židé (Skut. ap. VII, 51); 4. bližnímu svému milosti Boží nepřáti a záviděti; jako n. p. Kain bratrovi svému (1 Mojž IV, 5); 5. k spasitelnému napominání srdce zatvrzelé miti; jako Farao (2 Mojž VII); 6. v životě nekajícím do konce úmyslně setrvati; jako n. p. lotr ukřižovaný na levici. (Luk. XXIII, 39—40).

Proč se jmenují tyto hřichové proti Duchu svatému?

Jmenují se hřichové proti Duchu svatému, poněvadž milosti Ducha svatého zvláštně odporují, protož také i obrácení velmi nesnadné čini; a z té samé příčiny praví pismo svaté: „že hřichové tyto ani na onom světě, ani zde (leč velmi těžce) odpuštěny bývají.“ (Mat. XII, 31).

Které pak jest čtvero hříchů do nebe volajících?

Čtvero hříchů do nebe volajících jest :

1. Úmyslná vražda. „Hlas krve bratra tvého volá ke mně z země, řekl Bůh Kainovi.“ (1 Mojž IV, 10). 2. Němi aneb sodomský hřich. „Protož řekl Hospodin: Křik Sodomských a Gomorrských rozmnožen jest, a hřich jejich obtížen jest příliž.“ (1 Mojž XVIII, 20); 3. utiskování chudých lidí vdov a sirotků. „Zdaliž slzy vdovy nestupují na lice. S lice zajisté vstupují až do nebe, a Pán, jenž slyší, nebude se v nich těšiti.“ (Sir. XXXV, 18—19. — Příklad máme na Faraonech, kteří utiskovali židy (2 Mojž I, 15—16); 4. zadržování aneb ujímání mzdy dělníků. „Aj mzda dělníků, . . . kterouž jste jim zadrželi, křičí: a křik jejich vešel v uši Pána zástupů,“ praví svatý apoštol Jakub k bohatým. (Jak. V, 4).

Proč se jmenují do nebe volající?

Jmenují se do nebe volající, poněvadž jejich bezbožnost, jak praví pismo svaté, tak veliká jest, že o pomstu do nebe volá.

Které jest devatero cizích hříchů ?

Devatero cizích hříchů jest: 1. ke hříchů raditi; jako n. p. zlý radce Absolona byl Achitofel (2 Král XVII); 2. hřešiti veleti; jako David poručil vůdci svého vojska Joabovi, aby Uriáše postavil do bitvy, kdežby padnouti musel (2 Král XI, 14—15); 3. ve hříchích povolovati; jako n. p. Pilat povolil, Ježíše ukřižovati (Luk. XXIII, 24); 4. ke hřichu ponoukati; jako Joba manželka ponoukala, aby Bohu zlořečil (Job II, 9); 5. hřichy vychvalovati; jako n. p. židé chválili Herodesa, že sv. Jakuba apoštola zabil (Skut. ap. XII, 2); 6. hřichy tájiti a zamlčovati; jako Zafira tájila podvod svého manžela Ananiáše (Skut. ap. V, 8—10); 7. hřichu netrestati; jako Heli netrestal nepravosti synů svých (1 Král III, 13); 8. na hřichu podíl bráti; jako n. p. Jidáš, zradce, podíl brál na umučení a smrti Kristově (Mat. XXVII, 4—5); 9. cizí hřichy zastávati aneb vylouovati; jako židé prosili za Barabáše, vraha, Ježíše však nejsvětějšího zahubili. (Mat. XXVII, 20—21).

Proč se jmenují cizí hřichové ?

Jmenují se cizí hřichové, poněvadž od jiných zpáchané, ale i nám co spoluvinníkům připočtené bývají.

Cvičení se v ctnosti. „Slyš synu můj! po všecky dny života svého v paměti měj Boha; a varuj se, abys nikdy nesvolil k hřichu, a abys neopouštěl příkázání Pána Boha našeho . . . Chudý sice život vedeme ale mnoho dobrého míti budeme, jestliže se báti budeme Boha, a jestliže odstoupíme od všelikého hřichu, a budeme-li dobré činiti. (Tob. IV, 6 a 23).

Který jest druhý díl křesťanské spravedlnosti ?

Díl druhý křesťanské spravedlnosti jest:

Čiň dobré.

Co jest dobré ?

Dobré jest, co se zákonem Božím se srovnává.

Co však se srovnává se zákonem Božím ?

Se zákonem Božím se srovnávají ctnosti a dobré skutky.

Co jest ctnost vùbec ?

Ctnost vùbec jest ta pevná vůle člověka, dobré činiti.

Co pak jest křesťanská ctnost zvlášť ?

Křesťanská ctnost zvlášť jest ta upřímná vůle křesťana, s milostí Boží všecka přikázání Boží i církevní plniti.

Je-li více ctností ?

Vlastně a vesměs mluvě, jedna toliko ctnost jest.

Je-li ale více druhů ctnosti, které křesťan provozovati má ?

Ano; ctnosti jest více druhů, které křesťan provozovati má; jsou totiž Božské a mravné ctnosti.

Které ctnosti jsou Božské ?

Božské ctnosti jsou ty, které přímo na Boha směřují, a jej za svůj nejbližší ohled mají.

Kolik jest Božských ctností ?

Tři jsou Božské ctnosti: víra, naděje a láska. „Nyni pak zůstávají; víra, naděje, láska, tyto tři: ale větší z nich jest láska.“ (1 Kor. XIII, 13).

Kdy pak jest člověk pod smrtelným hříchem povinen ty tři Božské ctnosti vzbuditi ?

Člověk jest pod smrtelným hříchem povinen ty tři Božské ctnosti vzbuditi: 1. hned jak k užívání svého rozumu přijde, 2. častěji ve svém živobýti, 3. v čas násilného pokušení proti těm ctnostem, 4. v nebezpečnosti života, a na loži smrtelném.

Kterak můžeme tyto ctnosti vzbuditi ?

Viru můžeme následujícím způsobem vzbuditi:

Věřím v tebe pravý, ve třech osobách jediný Bože, Otče, Synu a Duchu svatý jenž jsi všecko stvořil, jenž všechno zachováváš, řidiš a spravuješ, jenž dobré odměňuješ a zlé trestáš. Věřím, že Syn Boží člověkem učiněn jest, aby nás skrze svou smrt na kříži vykoupil, a že Duch svatý skrze svou milost nás posvěcuje. Věřím a vyznávám všecko, co ty, ó Bože, zjevil, co Ježíš Kristus učil, co svatí apoštolové kázali a svatá katolická církev nám k věření představuje. To všechno věřím, poněvadž tys, o

Bože, to zjevil, jenž věčná a neskončená pravda a moudrost jsi, která ani oklázat ani oklámana býti nemůže. O Bože! rozmnož viru mou.

Naději můžeme následujícím způsobem vzbuditi:

Doufám a důvěřuji se ve tvou neskončenou dobrotu, a milosrdenství tvé, o Bože! že mi skrze neskončené zásluhy svého jednorozeného Syna, Ježíše Krista, v tomto životě poznání, pravou lítost a odpuštění mých hříchů uděliti, po smrti pak spasení věčné dáti, a propůjčiti ráčíš, abych na tebe tvářím ve tvář patřiti, tebe milovati, a bez konce požívati mohl. Doufám také od tebe potřebné prostředky ke všeho toho dosažení. Doufám to od tebe, poněvadž jsi to slíbil, jenž všemohoucí, věrný, neskončeně dobrotivý a milosrdný jsi. O Bože! posilni naději mou.

Lásku můžeme následujícím způsobem vzbuditi:

O můj Bože! já tebe miluji z celého srdce svého nade všecko, poněvadž nejvyšší dobré, poněvadž neskončeně dokonalý, a vši lásky hoden jsi; i proto tě miluji, že ke mně a ke všem tvorům nejvyšší dobrotivý jsi. Žádám z celého srdce, rovně tak tě milovati, jako tě tvoji nejvěrnější služebníci milují a milovali; s jejich láskou sjednocuji svou nedokonalou lásku. Rozmnožuj ji ve mně, o nejdobrotivější Pane, vždycky více a více. Poněvadž, tedy tebe, upřímně a srdečně milovati žádám, a o to opravdu se přičiňuji, proto jest mi z celého srdce líto, že jsem tebe, své nejvyšší dobré, které nade všecko miluji, tebe svého stvořitele, vykupitele i posvětitel rozhněval. Bolestně toho lituji, že jsem hřešil, že jsem tebe, svého všemohoucího Pána, svého nejláskavějšího otce urazil. Činím opravdové předsevzetí, všech hříchů i všech zlých příležitostí se varovati, předešlých nepravostí vždycky více a více litovati, zlost hříchů častěji rozjímati, a nikdy více proti tvé nejsvětější vůli nejednati. Přijmi mě opět za své dítě, a dej mi milost k vyplnění toho mého předsevzetí. Za to tě prosím skrze neskončené zásluhy tvého Božského Syna, Pána našeho a vykupitele, Ježíše Krista.

Které jsou mravné ctnosti?

Mravné ctnosti jsou onny, skrze které mravy křesťana tak zřízené bývají, že se Bohu líbí.

Co znamená slovo mravy?

Slovo mravy znamená onno jednání křesťana, které jest zákonem přikázané.

Které jsou mezi mravnými hlavní ctnosti?

Mezi mravnými jsou čtyry hlavní ctnosti: 1. opatrnost, 2. střídmost, 3. spravedlnost, 4. síla.

Kdož jest opatrný?

Opatrný jest, který s milostí Boží nejlepší prostředky k svému spasení volí a užívá. „Budte ve všech věcech opatrní.“ (Mat. X, 16). — Příkladem jest Ježíš Kristus. (Mat. XXII, 15—21).

Koho jmenujeme střídým?

Střídým jmenujeme, který s milostí Boží pokrmu, nápoje a dovolené rozkoše mírně užívá. „Střížliví buďte a bděte.“ (1 Petr. V, 8). — Příkladem máme na čistém mládenci Josefu Egypském. (1 Mojž XXXIX, 10).

Kdož jest spravedlivý?

Spravedlivý jest, který s milostí Boží všechny povinnosti k Bohu, bližnímu a sobě samému plní. „Hledejte nejprve království Boží a spravedlnost jeho.“ (Mat. VI, 33). — Příkladem jest Zacheus. (Luk. XIX, 1—10).

Který křesťan jest v Bohu silný?

V Bohu silný křesťan jest ten, který s milostí Boží, všechny překážky víry a ctnosti zmužile a trpělivě přemáhá. „Odpírejte (ďáblu) silní u víře.“ (1 Petr. V, 9). Příkladem máme na svatých apoštolech. (Skut. ap. IV, 18—20, V, 40—42).

Proč se jmenují hlavní ctnosti?

Poněvadž jsou takměř hlavou ostatních ctností. Nebo pravá ctnost srovnává se jen s opatrností, střídmostí, spravedlností a silou.

Cvičení se v ctnosti. Pravá ctnost jen v stálem boji proti světu, tělu a ďáblu se dobývá. Protož

stále bojuj až do smrti, a dá ti Bůh korunu života. (Zjev. II, 10). „Dobry boj jsem bojoval, běh jsem dokonat, viru jsem zachoval. Naposledy slozena jest mi koruna spravedlnosti.“ (2 Tim. IV, 7—8).

Co jsou křesťanské dobré skutky ?

Křesťanské dobré skutky jsou činy, jenžto Bohu se libějí, a křesťanu, který je provozuje, k zásluze jsou. „Co prospěje, bratři moji, praví-li kdo o sobě, že má viru, nemá-li skutků? Zdaliž jej bude moci vira spasiti? (Jak. II, 14). „Jako tělo bez Ducha mrtvé jest, tak jest i vira bez skutků mrtvá. (Jak. II, 26).

Které jsou nejpřednější dobré skutky ?

Nejpřednější dobré skutky jsou: 1. modliti se, 2. postiti se, 3. almužnu dávatí. „Modlitba s postem a almužnou lepší jest, nežli poklady zlata schovávatí.“ (Tob. XII, 8).

Co jest modlitba ? viz druhou hlavní částku str. 56.

Co jest půst ? viz třetí církevní příkázání str. 113.

Co jest almužna ?

Almužna jest každý milosrdný skutek bližnímu proukázáný. „Almužna od smrti vysvobozuje, a onať jest, ješto čistí hříchy, a činí, že nalezáme milosrdenství a život věčný.“ (Tob. XII, 9). — Příkladem jest Ježíš Kristus (Mat. XI, 4—6, Jan VI, 11), Tobiáš I, 3), první křesťané. (Skut. ap. IV, 34).

Kolikerého druhu jsou milosrdné skutky bližnímu proukázáné ?

Milosrdné skutky bližnímu proukázáné jsou dvojího druhu: tělesné nebo duchovní, podlé toho, jestli se buď těla nebo duše bližního týkají.

Kolik jest tělesných milosrdných skutků ?

Tělesných milosrdných skutků jest následujících sedm: 1. lačné krmiti, 2. žíznivé napájetí, 3. pocestné do domu přijímatí, 4. nahé odívatí, 5. nemocné navštěvovati, 6. vězně vysvobozovati, 7. mrtvé uctivě.

pochovávatí. „Řekne Syn člověka (Ježíš) k těm, kteří na pravici jeho budou: Pojdte požehnání Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa. Nebo jsem lačněl, a dali jste mi jisti: žíznil jsem, a dali jste mi píti: hostem jsem byl, a přijali jste mne: nah jsem byl, a přioděli jste mne, nemocen jsem byl a navštívili jste mne: v žaláři jsem byl, a přišli jste ke mně. . . . Amen pravím vám, pokudž jste to učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste to činili.“ (Mat. XXV, 34—40).

Kolik jest duchovních milosrdných skutků?

Duchovních milosrdných skutků jest následujících sedm: 1. hřešící trestati, 2. neumělé učiti, 3. pochybujícím dobře raditi, 4. zarmoucené těšiti, 5. křivdy trpělivě snášeti, 6. ubližujícím mile odpouštěti, 7. za živé a za mrtvé k Bohu se modliti. „Kaž slovo, nabízej v čas i v nečas, trestej, pros, žehň ve vši trpělivosti a učeni.“ (2 Tim. IV, 2). — „Modlete se za sebe vespolek, abyste spaseni byli.“ (Jak. V, 16).

Cvičení se v etnosti. Pomni že jen víra účinná tebe spasiti může, a volej tedy s nábožným pěvcem často: „S vírou svou chej skutky spojit, činit, co jest dobrého, neb bez skutků nelze dojít živobýti věčného.“ (Pisně ke mši sv.: Co na hoře Kalvarii. Věřím).

II. Oddělení.

O křesťanské dokonalosti.

Které povinnosti Ježíš Kristus obzvláštně naporoučil?

Povinnosti, které Ježíš Kristus obzvláštně naporoučil, jsou: 1. hledati nejprv království Božího a spravedlnosti jeho; 2. zapřiti sebe samého; 3. vzíti kříž svůj; 4. následovati Krista; 5. tichým a pokorným býti; 6. milovati nepřátely své, dobře činiti těm, kteří nás nenávidí; modliti se za ty, kteří nám protivenství čini, a utrhají nám. „Ježíš řekl učenníkům svým: Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, a

vezmi kříž svůj a následuj mne.“ (Mat. XVI, 24). — „Učte se ode mne, nebo jsem tichý a pokorný srdcem.“ (Mat. XI, 29). — „Milujte nepřátely své, dobře číňte těm, kteříž vás nenávidí, a modlete se za ty, kteříž vám protivenství činí a utrhají vám.“ (Mat. V, 44).

K čemu nás vede učení a příklad Kristův ?

Učení a příklad Kristův vede nás ku křesťanské dokonalosti. „Buďtež vy dokonalí, jako i Otec váš nebeský dokonalý jest.“ (Mat. V, 48).

V čem pozůstává křesťanská dokonalost ?

Křesťanská dokonalost pozůstává v tom, že prázdní nepořádné lásky k světu a k sobě samým, ve všem a nade všechno Boha milujeme.

Poradil také Kristus k dosažení křesťanské dokonalosti zvláštní prostředky ?

Ano, obzvláštně ony, jenž evangelické rady nazýváme.

Které jsou tyto evangelické rady ?

Následující tři jsou evangelické rady: 1. dobrovolná chudoba, 2. ustavičná čistota, 3. dokonalé poslušensství pod vrchním aneb správcem duchovním. „Rekl Ježíš: Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej, co máš, a rozdej chudým, a budeš mít poklad v nebi; a pojď, následuj mne.“ (Mat. XIX, 21).

Kterí pak lidé obzvláštně povinni jsou, tyto evangelické rady plniti ?

Obzvláštně povinni jsou tyto evangelické rady plniti: řeholní osoby, a všechny ty, které se k plnění jich slibem slavně zavázaly.

Můžeme-li ve světském stavu také křesťanské dokonalosti přiměřený život védsti ?

Ovšem; když ne podlé Ducha světa, nýbrž podlé Ducha Kristova živi jsme.

Odporuje-li duch světa Duchu Ježíše Kristu ?

Ano, jak to zřetelně z slov Ježíše vidíme, který v krásném horském kázání osmero blahoslavenství zvěstoval.

Co pak jest osmero blahoslavenství?

Osmero blahoslavenství jest onných osmero výborných ctností, kterým Kristus Pán na hoře vyučoval (Mat. V, 3—10), a pro které člověka blahoslaveným nazval, a ty jsou následující:

1. Blahoslavení chudí Duchem: nebo jejich jest království nebeské. — Chudí Duchem jsou pokorní. —

Kdo jest pokorný? viz str. 168.

2. Blahoslavení tiší: nebo oni zemí vládnouti budou.

Kohož nazýváme tichým?

Tichým nazýváme, který křivdy trpčlivě nese. — Příkladem jest Ježíš ukřižovaný. (Luk. XXIII, 33—40).

3. Blahoslavení lkající: nebo oni potěšeni budou.

Kdož jest lkající?

Lkající jest, kdo nad svými neb cizými hříchů pláče, n. p. David (Žalm L). Petr apoštol (Mar. XIV, 72). Maria Magdalena (Luk. VII, 38). Ježíš plakal nad bezbožným Jeruzalémem. (Luk. XIX, 41—42).

4. Blahoslavení, kteříž lačněji a žízneji po spravedlnosti: nebo oni nasyceni budou.

Kohož nazýváme lačnicím a žiznicím po spravedlnosti?

Lačnicím a žiznicím po spravedlnosti nazýváme toho, který den ode dne spravedlivějším a lepším býti se snaží, jako n. p. kající David. „Jako jelen dychtí po studnicích vod: tak dychtí duše má po tobě Bože!“ (Žalm XLI, 2).

5. Blahoslavení milosrdní: nebo oni milosrdenství dojdou.

Kohož nazýváme milosrdným?

Milosrdným nazýváme, který se nad bidou a křehkostí lidskou slituje, chudým almužnu uděluje, a ubližujícím mile odpouští, n. p. Ježíš Kristus (Mat. XI, 5; Luk. XXIII, 34).

6. Blahoslavení čistého srdce: nebo oni Boha viděti budou.

Kdo jest čistého srdce? viz: co jest čistota? str. 169.

7. Blahoslavení pokojní: nebo oni synové Boží slouiti budou.

Kdo jest pokojným?

Pokojný jest, který nemiluje různice a svary. — Příkladem jest Abraham. (1 Mojž XIII, 8).

8. Blahoslavení, kteříž protivenství trpí pro spravedlnost: neb jejich jest království nebeské. Viz: Který křesťan jest v Bohu silný? str. 175.

Jak poznáváš z osmera blahoslavenství, že duch světa odporuje Duchu Kristovu?

Poznávám to, poněvadž svět právě ony za bidné a bláznivé pokládá, které Kristus Pán za blahoslavené zvelebuje.

Jakých prostředků musíme užívati, abychom ku křesťanské dokonalosti dospěli?

Abychom ku křesťanské dokonalosti dospěli, musíme: 1. rádi se modliti, slovo Boží pozorně poslouchati a v srdci svém zachovávat; 2. častěji hodně svaté svátosti přijímati; 3. samy sebe stále přemáhati a zapírat; 4. své každodenní práce s Bohem a v milosti Boží začínati a konati, a tak vždy a všudy v Duchu a pravdě Bohu zloužiti. (Jan IV, 24).

Můžeme-li pak sobě také kratochvil učiniti?

Počestnou kratochvil můžeme sobě časem svým učiniti; musíme však ji dobrým úmyslem a upamatováním se na Boha zasvětit.

Cvičení se v ctnosti. Vynasnažuj se upřímně člověče! vždy dokonalejším býti, a podlé míry tobě od Boha dané milosti přednesené naučení zachovávat.

Opakování celka.

Co se v tomto katolickém katechismu vysvětluje?

V tomto katolickém katechismu se všecko vysvětluje, což každému katolickému křesťanu přikázáno a užitečno jest věděti, a sice mimo úvodu k učení křesťansko-katolického náboženství . . . , na straně 1—9

1.	Snešení apoštolské	„ „	9 53
2.	Modlitba Páně, pozdravení andělské a jiné obyčejné pobožnosti katolické církve	„ „	54—70
3.	Desatero Božích přikázání, a patero přikázání církevních	„ „	70—117
4.	Sedmero svátostí a obřady a svěceniny katolické církve	„ „	118—165
5.	Křesťanská spravedlnost a dokonalost	„ „	165—180

Hrubší omylové.

Str. 21	řádek 1	zvrchu	místo	čity	čti	city.
„ 36	„ 18	zvrchu	„	stán	„	staň.
„ 91	„ 4	zvrchu	„	všemohouci	„	všemohou- oiho.
„ 105	„ 10	zvrchu	„	zdáváme	„	vzdáváme.
„ 106	„ 12	zvrchu	„	nepřednější	„	nejpřed- nější.
„ 126	„ 5	zdola	„	apoštolové v	„	apoštolové a.
„ 147	„ 6	zvrchu	„	nahradu	„	nahrada.

